

Adroddiad Blynyddol 2022/23

GIG
CYMRU
NHS
WALES

Iechyd Cyhoeddus
Cymru
Public Health
Wales

Adran 1: Adroddiad Perfformiad

Cynnwys

	Rhagair	4
1.	Cyflwyniad	11
2.	Ein Cynllun Strategol	16
3.	Thema Strategol 1: Gwella Iechyd y Boblogaeth a Lleihau Anghydraddoldebau Iechyd Drwy Gamau Ataliol a Chynaliadwy	19
4.	Thema Strategol 2: Darparu Gwasanaethau Rhagorol Drwy Raglenni Sgrinio'r Boblogaeth, Rhaglenni Diogelu Iechyd a Rhaglenni Heintiau	33
5.	Thema Strategol 3: Helpu i Wella Ansawdd a Diogelwch Gwasanaethau Iechyd a Gofal	49
6.	Thema Strategol 4: Gwneud y Defnydd Gorau O Dechnoleg Ddigidol, Data a Thystiolaeth i Wella Iechyd y Cyhoedd	56
7.	Ein galluogi i gyflawni ein Cynllun yn llwyddiannus	62
8.	Casgliad a Rhagolwg	91
9.	Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015	94

Rhagair

Jan Williams OBE, Cadeirydd y Bwrdd

Yn ystod 2022/23, ailgychwynnodd Iechyd Cyhoeddus Cymru yr holl swyddogaethau a gwasanaethau, gan integreiddio'r ymateb parhaus i COVID-19 i fusnes fel arfer, wrth fynd ati i adfer a thrawsnewid gwasanaethau a gosod sylfeini ar gyfer y dyfodol. Cymeradwyodd y Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol Gynllun Tymor Canolig Integredig 2022/25 a chyflawnodd staff ymroddedig a dawnus Iechyd Cyhoeddus Cymru 93.5% o'r camau gweithredu yn ystod y flwyddyn. Roedd hwn yn gyflawniad rhyfeddol a ddigwyddodd ochr yn ochr ag adnewyddiad sylweddol o Strategaeth Hirdymor 2023-35, a lansiad adnoddau cenedlaethol allweddol, gan gynnwys yr Uned Gwyddor Ymddygiad, Grŵp Cydweithredol ar gyfer Gofal Diogel Gwelliant Cymru a Dangosfwrdd Trosolwg Cyflym Iechyd y Cyhoedd.

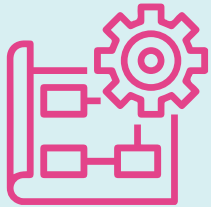
Gwnaeth pob Cyfarwyddiaeth gyfraniad mawr at gyflawni cynlluniau sefydliadol mewnol a chefnogi rôl Iechyd Cyhoeddus Cymru fel Sefydliad Iechyd y Cyhoedd Cenedlaethol Cymru. Roedd y cyfraniad hwn yn amrywio o adfer a thrawsnewid gwasanaethau sgrinio, darparu gwasanaethau diogelu iechyd arbenigol, gwyliadwriaeth, iechyd yr amgylchedd, gwasanaethau genomeg pathogenau a heintiau; roedd yn cynnwys rhoi cyngor ac arweiniad ar bynciau mor amrywiol ag effaith yr argyfwng costau byw i amodau tywydd eithafol, o waith teg i hunan-asesu llesiant meddwl.

Mae COVID-19 wedi gwaethygu'r heriau sylfaenol o ran iechyd a llesiant y boblogaeth ac yn 2022/23 cyflawnodd Iechyd Cyhoeddus Cymru rôl arwain system effeithiol, gan gynnwys gwaith y Ganolfan Cymorth ACE, yr Hwb Iechyd a Chynaliadwyedd, yr Uned Penderfynyddion Ehangach Iechyd, tîm Cymru Iach ar Waith, y Rhaglen Frechu yn erbyn Clefydau Ataliadwy a'r Tîm Gofal Sylfaenol.

Dathlodd y Gyfarwyddiaeth Polisi ac Iechyd Rhyngwladol ei hailddynodi'n Ganolfan Gydweithredol Sefydliad Iechyd y Byd ar Fuddsoddi ar gyfer Iechyd a Llesiant, gan arbenigo ar ddatblygu Economi Llesiant yng Nghymru. Roedd ehangder gwaith y Gyfarwyddiaeth yn cynnwys cynhyrchu Cronfa Ddata ac Efelychydd Gwerth Cymdeithasol ar gyfer Iechyd y Cyhoedd a thrwy'r Ganolfan Cymorth ACE, mewn partneriaeth â Straen Trawmatig Cymru, lansio'r Fframwaith Ymarfer Trawma i ddatblygu dull cymdeithas gyfan o ymdrin â gweithredu ymarfer sy'n seiliedig ar drawma.

Yn ystod 2022/23, datblygwyd strategaeth uchelgeisiol Iechyd Cyhoeddus Cymru ar gyfer ymchwil, gwerthuso, data, digidol a gwyddor data hefyd. Dechreuodd gwaith ar foderneiddio gwasanaethau digidol, cynyddu capasiti data a digidol, cynhyrchu setiau data newydd; roedd gwaith dadansoddi ac ymchwil i gefnogi gwneud penderfyniadau ledled Cymru yn cynnwys set newydd o ragamcanion ar gyfer cyffredinrwydd clefydau dros y 10 mlynedd nesaf. Roedd y gwaith hefyd yn cynnwys adolygiad o'r dirwedd o ddeallusrwydd artiffisial ym maes iechyd a gofal yng Nghymru, a gafodd dderbyniad da.

Sicrhodd swyddogaethau corfforaethol lywodraethu cadarn, defnydd creadigol o gyfleusterau - gan gynnwys galluogi'r ôl troed 'Stryd Fawr' gyntaf ar gyfer gwasanaethau sgrinio yn Aberpennar, cefnogaeth gref i bobl a datblygiad sefydliadol a rheolaeth ariannol drylwyr. Diolch yn benodol unwaith eto i Huw George a'r Tîm Cyllid am oruchwylio'r gwaith o gyflawni yn erbyn yr holl dargedau ariannol.

Canolbwyntiodd y Bwrdd ar ei rôl wrth osod naws a diwylliant, goruchwyllo risgiau strategol yn erbyn derbynioldeb risg strategol clir, gosod cyfeiriad strategol, meithrin partneriaethau strategol a chynnal gwaith llywodraethu da

Canolbwyntiodd y Bwrdd ar ei rôl wrth osod naws a diwylliant, goruchwyllo risgiau strategol yn erbyn derbynioldeb risg strategol clir, gosod cyfeiriad strategol, meithrin partneriaethau strategol a chynnal gwaith llywodraethu da. Rwy'n ddiolchgar i'm holl gydweithwyr ar y Bwrdd am eu cefnogaeth a'u harweiniad; mae'n parhau i fod yn ffrind fawr i mi weithio ochr yn ochr â nhw i gyd. Bu Kate Eden, yr Is-Gadeirydd a Dyfed Edwards, Cadeirydd y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu Corfforaethol, yn ffynonellau cyngor doeth drwy gydol y flwyddyn a hoffwn ddiolch i'r ddau ohonynt. Ar ddiwedd mis Chwefror 2023, gadawodd Dyfed ni am flwyddyn, i ymgymryd â rôl Cadeirydd dros dro Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr. Rwy'n hynod ddiolchgar i Kate Eden am gytuno i aros ar y Bwrdd ar gyfer 2023/24 yn ei absenoldeb.

Roedd blwyddyn eithriadol o gyflawniad Iechyd Cyhoeddus Cymru yn 2022/23 yn ddyledus iawn i arweinyddiaeth ysbrydoledig a gweledigaethol Tracey Cooper; ar ran y Cyfarwyddwyr Anweithredol, hoffwn ei llongyfarch hi a'r Tîm Gweithredol ar flwyddyn ragorol ag amgylchedd gweithredu heriol yn gefndir iddi. Gobeithiaf eu bod yn ymfalchïo'n fawr yn y cyflawniadau a nodir yn yr Adroddiad Blynyddol hwn.

Mae'n parhau i fod yn anrhydedd mawr i mi gael cadeirio Bwrdd Iechyd Cyhoeddus Cymru ac edrychaf ymlaen at roi sylwadau ar lwyddiant sefydliadol pellach yn 2023/24.

Jan Williams OBE
Cadeirydd y Bwrdd
Iechyd Cyhoeddus Cymru

Rhagair

Tracey Cooper, Prif Weithredwr

Mae'n bleser gennyf gyflwyno ein Hadroddiad Blynyddol ar gyfer 2022/23.

Fel Sefydliad Iechyd y Cyhoedd Cenedlaethol Cymru, ein gweledigaeth yw *"Gweithio i sicrhau dyfodol iachach i Gymru"*.

Dros y tair blynedd ddiwethaf, rydym wedi ffurfio ymateb digynsail i bandemig y Coronafeirws. Mae hyn wedi bod yn rhan o ymdrech system gyfan i ymateb yn effeithiol i'r heriau rydym wedi'u hwynebu wrth i'r pandemig esblygu. Eleni yw'r flwyddyn lawn gyntaf i ni ailgychwyn ehangder ein swyddogaethau iechyd y cyhoedd nid yn unig er mwyn diogelu'r cyhoedd rhag clefydau heintus a niwed amgylcheddol, ond hefyd er mwyn gwella ein ffocws ar fynd i'r afael â heriau iechyd ehangach y boblogaeth i greu Cymru iach a chynaliadwy.

Rydym wedi wynebu heriau iechyd y boblogaeth sylweddol dros yr ychydig flynyddoedd diwethaf gan gynnwys pandemig y Coronafeirws, yr argyfwng costau byw ac effeithiau newid hinsawdd, a byddwn yn parhau i fynd i'r afael â'r rhain heddiw ac yn y dyfodol. O ganlyniad, yn ystod 2022/23 buom yn gweithio gyda'n pobl ar draws y sefydliad, ein partneriaid a'r cyhoedd a gwnaethom adolygu cyflwr iechyd yng Nghymru er mwyn datblygu ein strategaeth hirdymor newydd hyd at 2035, sef '*Gweithio gyda'n Gilydd ar gyfer Cymru' Iachach*. Mae'n nodi ein huchelgeisiau strategol hirdymor ar gyfer sut y byddwn yn mynd i'r afael â heriau iechyd y boblogaeth a fydd yn wynebu Cymru yn y blynyddoedd i ddod a beth fydd ein ffocws wrth greu Cymru iachach.

Mae cyflymder parhaus y gwaith drwy gydol y flwyddyn hon yng nghyd-destun blwyddyn eithriadol o brysur yn 2021/22, hefyd wedi golygu bod llesiant, lles a gwydnwch ein staff yn parhau i fod yn ffocws allweddol. Mae hyn yn parhau i fod yn flaenoriaeth sylweddol i ni, ynghyd â gwella ein ffocws ar gydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant a gweithredu ein dull '*Gweithio Sut Mae'n Gweithio Orau*' a gafodd ei gynllunio ar y cyd â'n pobl yn 2021/22 i bennu ein ffyrdd o weithio fel sefydliad wrth symud ymlaen.

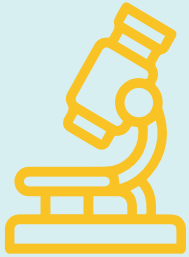
Mae ein gweithlu wrth wraidd ein gallu i gyflawni ein nodau ac i ddiogelu a gwella iechyd y cyhoedd. Unwaith eto, mae ein pobl hynod ymroddedig wedi mynd gam ymhellach, gan weithio ar y cyd â'i gilydd a chyda'n partneriaid ledled Cymru i gyflawni blwyddyn neilltuol arall o ddiogelu a chefnogi iechyd a llesiant pobl Cymru.

Rydw i mor falch o rannu'r gwaith eithriadol y mae pob un o'n pobl wedi'i wneud ar draws y sefydliad i gefnogi Cymru ar adeg mor heriol.

Yn yr Adroddiad Blynyddol hwn, rydym yn amlinellu'r llu o lwyddiannau nodedig a'r ystod eang o weithgareddau a gyflawnwyd gan ein pobl drwy gydol y flwyddyn. Enghraifft yn unig o'r gwaith rhagorol a wnaed ar draws y sefydliad yw hyn. Bu llawer o uchafbwyntiau yn ystod y flwyddyn ar draws amrywiaeth eang ein swyddogaethau, ac mae'n anodd gwneud cyfiawnder â nhw i gyd mewn cyflwyniad, felly rydw i wedi rhoi blas ar rai o'r uchafbwyntiau isod.

2022/23, oedd y flwyddyn lawn gyntaf o ailgychwyn ein holl swyddogaethau iechyd y cyhoedd. O ganlyniad, fe wnaethom ddatblygu ein Cynllun Strategol ar gyfer 2022/23 mewn ymateb i'r heriau hyn, i gefnogi Cymru wrth inni symud yn raddol o bandemig i endemig, fel y nodir yn strategaeth Llywodraeth Cymru, '*Gyda'n Gilydd Tuag at Ddyfodol Mwy Diogel*'.

Mae ein hymateb i bandemig y Coronafeirws (COVID-19) wedi'i integreiddio i fusnes fel arfer, gan symud o ymateb sy'n canolbwyntio ar COVID-19 i Dîm Rheoli Heintiau Anadlol Acíwt, gan alluogi'r gwaith i ddiogelu rhag y bygythiad o COVID-19 i fod ochr yn ochr â bygythiadau eraill o glefydau heintus, megis y fflw a'r Feirws Syncytiol Anadlol.

Cefnogodd ein Gwasanaeth Heintiau GIG Cymru drwy brosesu dros 1.6 miliwn o samplau gan gynnwys 85,000 o feithriniadau gwaed, 385,000 o samplau wrin a 380,000 o samplau anadlol yn ein labordai microbiolog

Cefnogodd ein Gwasanaeth Heintiau GIG Cymru drwy brosesu dros 1.6 miliwn o samplau gan gynnwys 85,000 o feithriniadau gwaed, 385,000 o samplau wrin a 380,000 o samplau anadlol yn ein labordai microbiolog. Mae gofynion cynyddol mewn meysydd megis rhagduddiad gwrthficrobaidd yn golygu bod pob sampl yn mynd trwy nifer o gamau - mae rhai yn mynd i'n labordai atgyfeirio cenedlaethol/arbenigol ar gyfer profion arbenigol. Mae ein gwasanaeth genomeg, a gefnogir gan labordai arbenigol, yn arwain y byd o ran y math o ddata a gynhyrchir, a'r cyflymder y caiff ei gynhyrchu a'i ddefnyddio.

Mae cynlluniau adfer ar gyfer Sgrinio Ymlediadau Aortig Abdomenol Cymru, Sgrinio Llygaid Diabetig Cymru a Bron Brawf Cymru wedi parhau ac mae cyllid adfer ychwanegol wedi'i ddarparu gan Lywodraeth Cymru. Mae'r rhaglenni hyn wedi cyflawni lefelau gweithgarwch cyn COVID-19 (ac uwch) i gefnogi adferiad y rhaglenni.

Mae gweithgarwch cynyddol yn Bron Brawf Cymru a Sgrinio Llygaid Diabetig Cymru wedi arwain at ostyngiad yn yr ôl-groniadau ar gyfer y sawl sy'n cael eu sgrinio ac mae hyn yn unol â disgwyliadau.

Rydym hefyd wedi cynyddu ein ffocws ar ein dealltwriaeth sy'n seiliedig ar dystiolaeth a chynghori ar effeithiau iechyd y boblogaeth yn y tymor canolig a'r tymor hwy yn sgil COVID-19, ac rydym wedi datblygu cyngor ar fabwysiadu dull iechyd y cyhoedd at yr argyfwng costau byw. Mae'r ddau ffocws hyd yn oed yn fwy arwyddocaol i ni ac i bobl Cymru.

Yn ogystal, llwyddwyd i ail-ddynodi ein Canolfan Gydweithredol Sefydliad Iechyd y Byd ar Fuddsoddi mewn Iechyd a Lles am bedair blynedd arall ac ailgychwynnwyd ein rhaglenni gwella iechyd gan gynnwys lansio Rhaglen Atal Diabetes Cymru Gyfan. Fe wnaethom hefyd sefydlu Partneriaeth Gofal Diogel genedlaethol gyda'r Sefydliad Gwella Gofal Iechyd i gefnogi'r GIG o ran ysgogi gwelliannau mewn diogelwch cleifion.

Mae ein swyddogaethau Corfforaethol a galluogi yn ganolog i gyflawni'n blaenoriaethau iechyd y cyhoedd yn llwyddiannus ac wrth gefnogi adferiad sefydliadol ehangach. Maent wedi chwarae rhan hanfodol yn y gwaith o arwain a chyflawni nifer o feysydd gwaith mawr gan gynnwys gwella ein sgiliau a'n dulliau digidol, data a thystiolaeth i'r eithaf ar draws y sefydliad, ein ffocws parhaus ar iechyd, llesiant a lles ein staff, canolbwyntio ar gynaliadwyedd a newid hinsawdd ac ysgogi gwelliannau yn ansawdd ac effaith ein gwasanaethau a'n swyddogaethau.

Yn olaf, hoffwn ddiolch yn bersonol i bob un o'n pobl arbennig ar draws Iechyd Cyhoeddus Cymru, ein Tîm Gweithredol, Jan Williams, ein cadeirydd, a'n Cyfarwyddwyr Anweithredol, am eu gwaith caled, eu hangerdd a'u hymrwymiad di-ildio i bobl Cymru.

Dr Tracey Cooper
Prif Weithredwr
Iechyd Cyhoeddus Cymru

1. Cyflwyniad

Er dechrau 2020, mae Iechyd Cyhoeddus Cymru wedi ymateb mewn ffordd ddigynsail i bandemig y Coronafeirws (COVID-19). Roedd hyn yn rhan o ymdrech system gyfan i ymateb yn effeithiol i'r heriau yr ydym wedi'u hwynebu wrth i'r pandemig esblygu. Drwy gydol y cyfnod hwn, rydym wedi blaenoriaethu'r angen i ddarparu ymateb diogelu iechyd a microbioleg effeithiol ac ar yr un pryd, defnyddio ein harbenigedd mewn perthynas â dealltwriaeth o ymddygiad a newid, tystiolaeth ac ymchwil, gwaith atal, a sganio'r gorwelion yn genedlaethol/rhyngwladol. Yn ogystal â hynny, fe wnaethom barhau i ddarparu ein rhaglenni sgrinio mamau a sgrinio babanod newyddenedigol drwy gydol y pandemig.

Fe wnaethom hefyd gydnabod, ar gam cynnar, effaith y goblygiadau ehangach a thymor hwy i bobl Cymru. Mae'r dystiolaeth yn dangos i ni bod y pandemig wedi gwaethgu'r anghydraddoldebau iechyd presennol ac wedi cael effaith negyddol anghymesur ar y cymunedau hynny lle ceir yr amddifadedd mwyaf. Gwyddom hefyd fod yr effaith ar y system iechyd a gofal cymdeithasol ehangach wedi bod yn sylweddol ac y bydd angen ymateb yr un mor effeithiol i fynd i'r afael â hyn dros y blynyddoedd i ddod.

O fewn y cyd-destun strategol a bennwyd gan 'Dyfodol Iachach', a'r Blaenoriaethau Gweinidogol penodol, rydym yn nodi'r camau pendant a mesuradwy y byddwn yn eu cymryd drwy gyflawni nifer fach o themâu strategol ar gyfer 2022/23

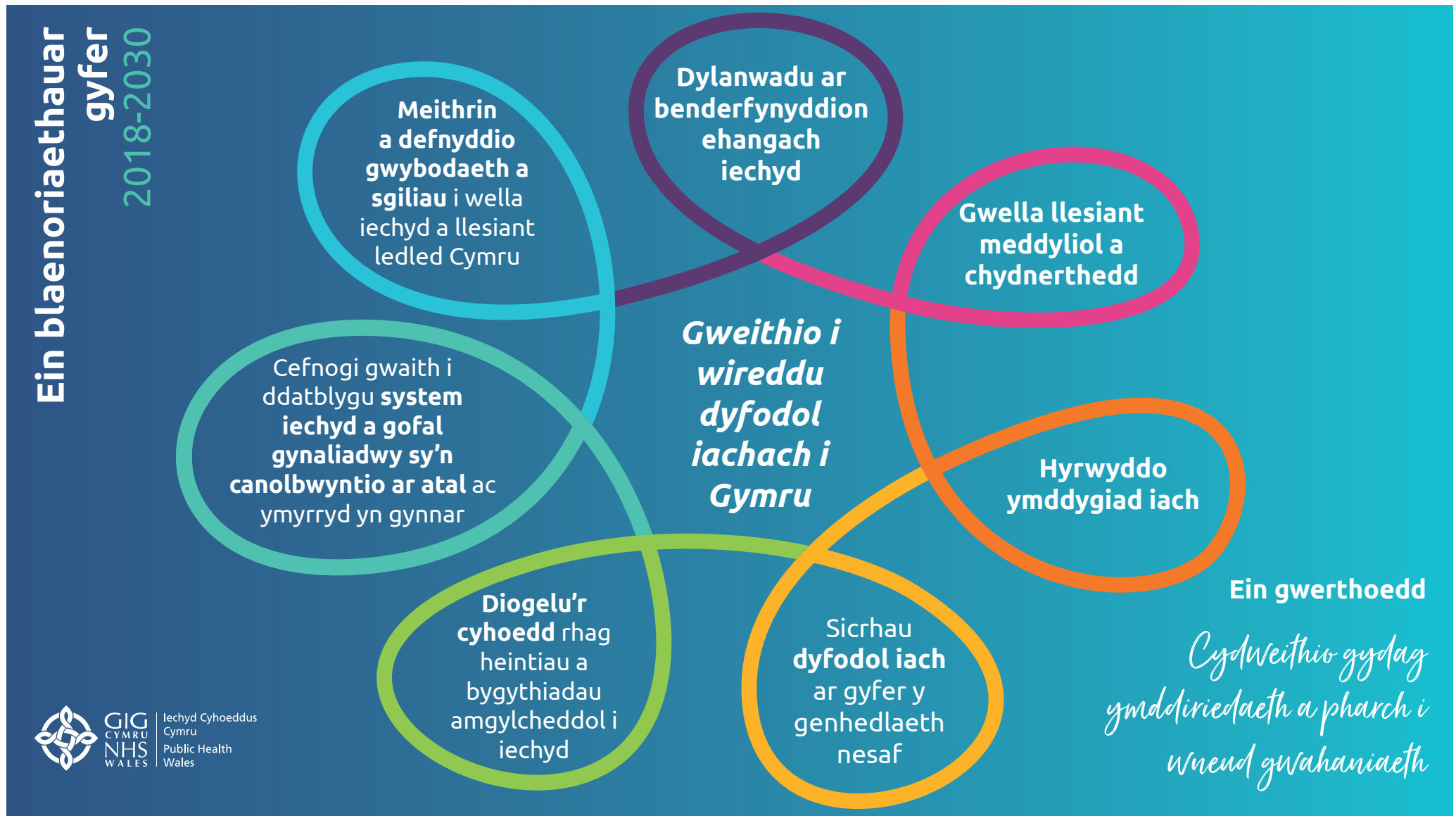
2022/23 oedd y flwyddyn lawn gyntaf yn dilyn ein holl swyddogaethau iechyd cyhoeddus ac, o ganlyniad, datblygwyd ein Cynllun Strategol ar gyfer 2022/23 mewn ymateb i'r heriau hyn i gefnogi Cymru wrth i ni symud yn raddol o bandemig i endemig, fel y nodir yn strategaeth Llywodraeth Cymru, 'Gyda'n Gilydd tuag at Ddyfodol Mwy Diogel'. Fel Sefydliad Iechyd Cyhoeddus Cenedlaethol Cymru, rydym yn darparu arweinyddiaeth sy'n seiliedig ar ddata a gwyddoniaeth, arbenigedd, cydlyniant, cyngor a gwasanaethau iechyd cyhoeddus allweddol. Rydym wedi ystyried ein rôl yn elfennau iechyd cyhoeddus allweddol 'Gyda'n Gilydd Tuag at Ddyfodol Mwy Diogel', yn enwedig o ran ein gwaith allweddol ar arwain system, cyngor ar bolisi, darparu tystiolaeth a nodweddion darparu gwasanaethau, er mwyn cefnogi'r broses o'i roi ar waith yn llwyddiannus. Roedd hyn yn cynnwys elfennau allweddol yn ymwneud â rheoli clefydau trosglwyddadwy, yn enwedig mewn perthynas â gwyliadwriaeth, diagnosteg, gwaith atal a rheoli clefydau. Yn ogystal â hynny, mae hyn wedi llywio ein gwaith ar fynd i'r afael â baich clefydau a'r niwed ehangach i'r boblogaeth, gan gynnwys niwed economaidd-gymdeithasol.

Hefyd yn 2022/23, esblygodd yr argyfwng costau byw yn gyflym yng Nghymru ac, o ganlyniad, aethom ati i ymateb i hynny drwy ymgymryd â gwaith ar draws y sefydliad i gefnogi'r cyhoedd, partneriaid a Llywodraeth Cymru drwy fynd i'r afael â goblygiadau'r argyfwng.

Fe wnaethom sylweddoli mai'r ffordd o gyflawni ein Cynllun yn llwyddiannus a mynd i'r afael â'r heriau iechyd cyhoeddus yw drwy weithio mewn partneriaeth gadarn â sectorau allweddol gan gynnwys llywodraeth leol, y trydydd sector, y GIG a thrwy fyrddau rhanbarthol. Mae hyn yn parhau i fod yn hanfodol wrth i ni gydweithio i fynd i'r afael â materion sy'n ymwneud ag anghydraddoldebau iechyd.

Er bod yr heriau a wynebwn yn y blynyddoedd i ddod yn enbyd, gan gynnwys yr heriau yn deillio o faterion megis newid hinsawdd, rydym wedi gweld y pŵer a'r effaith sy'n deillio ymdrechion ar y cyd ac ymateb sy'n seiliedig ar system. O fewn y cyd-destun strategol a bennwyd gan 'Dyfodol Iachach', a'r Blaenoriaethau Gweinidogol penodol, rydym yn nodi'r camau pendant a mesuradwy y byddwn yn eu cymryd drwy gyflawni nifer fach o themâu strategol ar gyfer 2022/23.

Arweiniwyd hyn gan ein Strategaeth Hirdymor, 'Gweithio i Wireddu Dyfodol Iachach i Gymru', a saith blaenoriaeth strategol, fel y gwelir isod:

Mae'r blynyddoedd diwethaf wedi dangos yr angen i flaenoriaethu camau gweithredu ychwanegol ar iechyd y boblogaeth, gan gynnwys lliniaru effeithiau newid hinsawdd, llywio buddsoddiad cynaliadwy wrth i ni symud tuag at economi llesiant

Mae'r pandemig COVID-19 wedi cael effeithiau andwyol sylweddol - yn uniongyrchol ac yn anuniongyrchol - ar iechyd a llesiant y boblogaeth. Rydym felly wedi canolbwyntio ar sicrhau gwell iechyd i'r boblogaeth a lleihau anghydraddoldebau iechyd drwy fesurau ataliol a chynaliadwy. Mae hyn yn cynnwys dylanwadu ar benderfyniadau ehangach iechyd, gwella llesiant meddyliol a chydnerthedd, hyrwyddo ymddygiad iach, a sicrhau dyfodol iach ar gyfer y genhedlaeth nesaf. Yn ogystal â hynny, mae'r blynyddoedd diwethaf wedi dangos yr angen i flaenoriaethu camau gweithredu ychwanegol ar iechyd y boblogaeth, gan gynnwys lliniaru effeithiau newid hinsawdd, llywio buddsoddiad cynaliadwy wrth i ni symud tuag at economi llesiant, cryfhau rôl Cymru fel cenedl ddylanwadol, a chefnogi'r broses o drawsnewid gofal sylfaenol a sicrhau bod gwaith atal yn bwrw gwreiddiau.

Mae diogelu'r cyhoedd rhag heintiau a bygythiadau amgylcheddol yn flaenoriaeth allweddol o hyd. Yn 2022/23, rydym wedi gwneud hyn drwy ganolbwyntio ar ddarparu gwasanaethau rhagorol drwy raglenni sgrinio iechyd y boblogaeth a'r gwaith ar ddiogelu iechyd a heintiau. Mae agweddau allweddol ar y gwaith hwn yn cynnwys datblygu ymhellach ein galluedd o ran diagnosteg a thriniaeth, gan gynnwys genomeg pathogenau, darparu arweinyddiaeth system ar ystod o feysydd, megis heintiau sy'n gysylltiedig â gofal iechyd, ymwrthedd gwrthficrobaidd a chlefydau y gellir eu hatal drwy frechlyn, a rheoli a lleihau'r risgiau sy'n gysylltiedig â pheryglon amgylcheddol. Yn ogystal â hynny, bu'r gwaith parhaus o gyflawni ein cynlluniau adfer yn ffocws allweddol i'n rhaglenni sgrinio, gan fynd i'r afael â'r ôl-groniadau a ddeilliodd o'r ffaith i nifer o'r rhaglenni gael eu hatal, gweithio'n agos â Byrddau Iechyd i fynd i'r afael â heriau sy'n gysylltiedig â mynediad i elfennau o'r llwybrau sgrinio a gomisiynwyd a'r gwaith i fynd i'r afael ag anghydraddoldebau o ran y nifer sy'n manteisio arnynt.

Rydym wedi parhau i gefnogi'r system ehangach, yng ngoleuni'r heriau a wynebwyd o ganlyniad i'r pandemig COVID-19 a'r ffocws parhaus ar ansawdd yng Nghymru, yn enwedig drwy waith Gwelliant Cymru. Bwriad hyn yw cefnogi gwelliannau yn ansawdd a diogelwch gwasanaethau iechyd a gofal yng Nghymru. Rydym wedi canolbwyntio ar gefnogi'r gwaith o drawsnewid canlyniadau diogelwch cenedlaethol, wedi helpu i gryfhau gallu'r system ehangach i wella, wedi cyfrannu'n weithredol at y gymuned wella yn y DU ac yn rhyngwladol, ac wedi cyflawni gwelliannau sy'n cael effaith.

Rydym wedi ymgymryd ag ystod o weithgareddau, a adlewyrchir yn yr holl gamau gweithredu a nodir yn ein Cynllun Strategol, i helpu i ddatblygu a defnyddio gwybodaeth a sgiliau i wella iechyd a llesiant ledled Cymru. Rydym wedi canolbwyntio ar wneud y defnydd gorau o dechnoleg ddigidol, data a thystiolaeth i wella iechyd y cyhoedd. Roedd hyn yn cynnwys blaenoriaethu ein tystiolaeth a'n dadansoddiad o'r hyn sy'n gweithio – a chyfleu hynny'n effeithiol, ymgorffori cynhwysiant yn ein gwaith digidol, data a gwerthusiadau, a defnyddio technolegau sy'n dod i'r amlwg a gwyddor data.

Er mwyn cefnogi'r gwaith o gyflawni ein Cynllun, rydym wedi ymgymryd â gweithgarwch galluogi o amgylch tair thema allweddol, sy'n canolbwyntio ar sicrhau gwerth, gwella perfformiad a darpariaeth, datblygu ein sefydliad i fod yn lle gwych i weithio ynddo, a chreu'r amodau i fod yn sefydliad sy'n gwella ac yn dysgu'n barhaus.

2. Ein Cynllun Strategol

Mae nifer o sbardunau allweddol sy'n sail i ffocws penodol ein Cynllun Strategol ar gyfer 2022/23, gan gynnwys ein hymateb parhaus i bandemig y Coronafeirws (COVID-19), mynd i'r afael â baich clefydau, y niwed ehangach i'r boblogaeth, yr argyfwng costau byw sy'n cyflymu, ein hangen i ganolbwyntio ar adfer a thrawsnewid ein gwasanaethau/swyddogaethau iechyd cyhoeddus allweddol, a datblygiadau yn ein dulliau a'n ffyrdd o weithio, yn enwedig o ran trawsnewid digidol a gwyddor data. Roedd y Cynllun hwn yn Gynllun pontio a oedd yn cwmpasu cyfnod o flwyddyn wrth i ni symud ymlaen â'r gwaith ymgysylltu ar gyfer llunio Strategaeth Hirdymor newydd a fyddai'n dechrau ym mis Ebrill 2023 ac yn ein harwain tan 2035.

Roedd y sbardunau hyn yn fodd o nodi nifer fach o themâu strategol y gwnaethom ganolbwyntio arnynt yn ystod 2022/23 wrth gyflawni'r blaenoriaethau strategol presennol:

Gwella iechyd y boblogaeth a lleihau anghydraddoldebau iechyd drwy gamau ataliol a chynaliadwy

Darparu gwasanaethau rhagorol drwy raglenni sgrinio'r boblogaeth, rhaglenni diogelu iechyd a rhaglenni heintiau

Helpu i wella ansawdd a diogelwch gwasanaethau iechyd a gofal

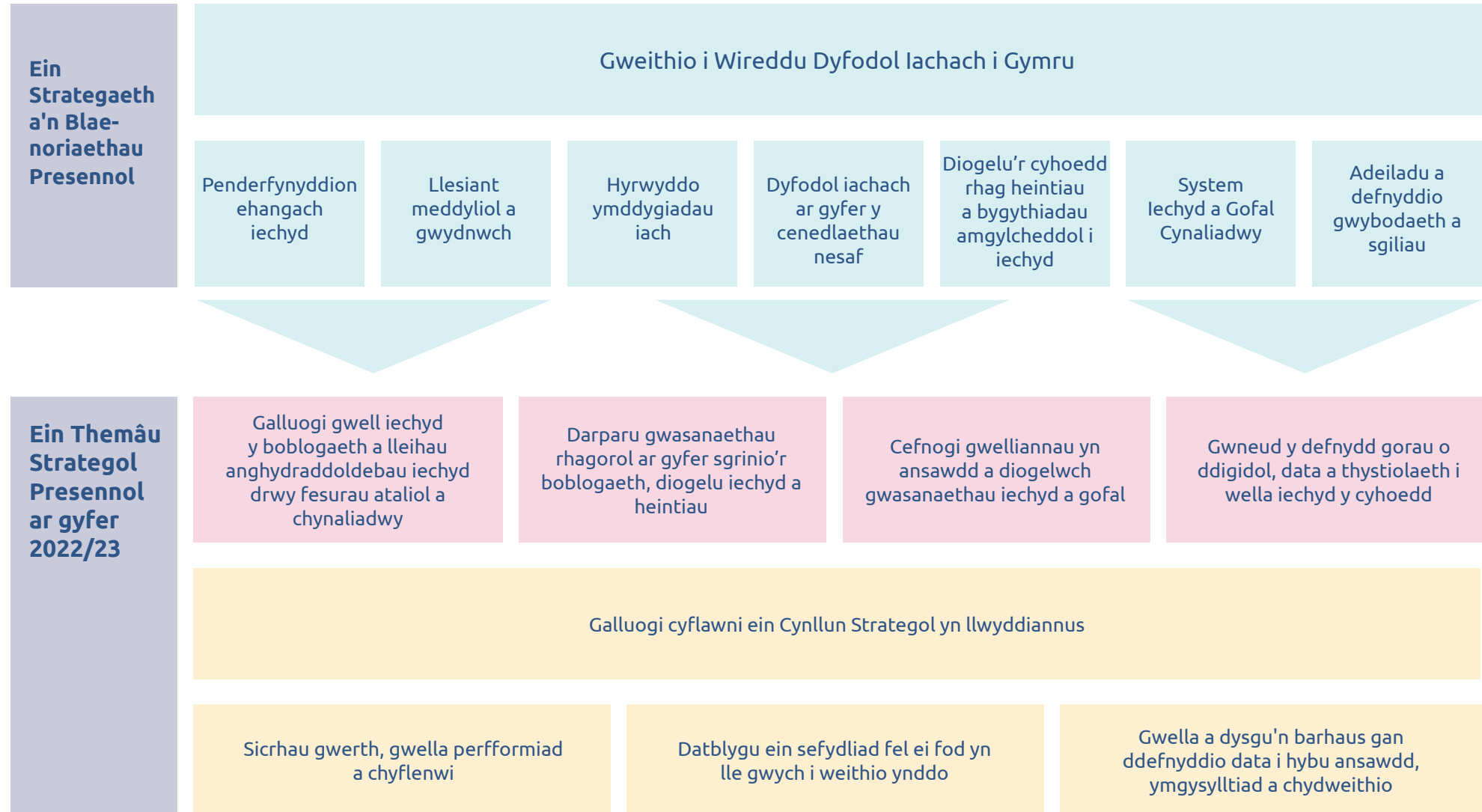

Manteisio i'r eithaf ar y defnydd o dechnoleg ddigidol, data a thystiolaeth i wella iechyd y cyhoedd

Ein galluogi i gyflawni ein Cynllun yn llwyddiannus

Mae ein 'Cynllun un dudalen' isod yn rhoi crynodeb o'n blaenoriaethau strategol a'n themâu strategol ar gyfer 2022/23 ar ffurf weledol.

Mae ein cynnydd o ran cyflawni ein cerrig milltir drwy gydol 2022/23 yn gyflawniad gwych i'r sefydliad ac yn adlewyrchu gwaith aruthrol parhaus ein staff mewn cyfnod heriol iawn ar draws GIG Cymru

2.1 Y Cynnydd yn Erbyn Ein Cynllun Cyflawni

Ar ddiwedd mis Mawrth 2023 daeth ein Cynllun Strategol 2022/23 i ben ac ar ddiwedd y flwyddyn roedd dros 93% o'n cerrig milltir wedi'u cwblhau, sy'n cyfateb i gyflawni 318 o gerrig milltir o blith cyfanswm o 340. Mae hyn yn cymharu ag 86% o gerrig milltir a gwblhawyd yn 2021/22.

Roedd llai na 7% o'r cerrig milltir nad oeddent wedi'u cyflawni'n llawn yn 2022/23. Roedd yr oedi gyda chyflawni i'w briodol i ffactorau y tu hwnt i'n rheolaeth gan gynnwys dibyniaeth ar weithgareddau gan sefydliadau eraill, a phroblemau staffio oherwydd absenoldeb salwch. Yn ystod y 12 mis diwethaf, cymeradwywyd 82 o geisiadau i newid dyddiadau cyflawni cerrig milltir a gofynnwyd am estyniad o

169 diwrnod ar gyfartaledd. Bydd unrhyw gerrig milltir y cytunwyd arnynt nad oedd yn bosibl eu cyflawni yn cael eu trosglwyddo i Gynllun 2023/24, ac o'r rheini bydd 47% ohonynt yn cael eu cyflawni yn Chwarter 1, 28% yn Chwarter 2, 6% yn Chwarter 3, ac 19% yn Chwarter 4.

Mae ein cynnydd o ran cyflawni ein cerrig milltir drwy gydol 2022/23 yn gyflawniad gwych i'r sefydliad ac yn adlewyrchu gwaith aruthrol parhaus ein staff mewn cyfnod heriol iawn ar draws GIG Cymru. Nodir rhagor o wybodaeth am ein themâu allweddol ac enghreifftiau o'r hyn a gyflawnwyd gennym yn 2022/23, ochr yn ochr â heriau allweddol a chyfleoedd ar gyfer dysgu, yn yr adran ganlynol.

3. Thema Strategol 1:

Gwella Iechyd y Boblogaeth a Lleihau Anghydraddoldebau Iechyd Drwy Gamau Ataliol a Chynaliadwy

Gwaethygodd y pandemig COVID-19 yr heriau presennol o ran iechyd a llesiant y boblogaeth ledled Cymru mewn perthynas â disgwyliad oes iach ac anghydraddoldebau iechyd, yn uniongyrchol ac yn anuniongyrchol, gyda'r cymunedau â'r lefelau uchaf o amddifadedd yn cael eu heffeithio gryn dipyn yn fwy na'n cymunedau â'r lefelau lleiaf o amddifadedd. Mae'r pandemig hefyd wedi ychwanegu at ôl-groniad o ofal a oedd eisoes yn bodoli yn y GIG, gan amlygu'r angen i feithrin gallu i symud y GIG i system iechyd yn seiliedig ar atal ac ymyrraeth gynnar, fel y rhagwelwyd yn Cymru Iachach.

Fodd bynnag, mae angen i ni gydnabod hefyd fod y pandemig wedi amharu'n sylweddol ar ein gwaith o gyflawni'r nod hwn. Mae'r pandemig, ynghyd â'r heriau ymaddasol a ddaw yn sgil gadael yr Undeb Ewropeaidd a newid yn yr hinsawdd, yn ogystal â heriau sy'n dod i'r amlwg megis yr argyfwng costau byw yn parhau i dynnu sylw at y rhyngddibyniaethau dwys rhwng iechyd y boblogaeth a llesiant cymdeithasol, economaidd ac amgylcheddol.

3.1 Penderfynyddion Ehangach Iechyd a Thegwch Iechyd

Er mwyn deall ein poblogaeth, fe wnaethom gyhoeddi adroddiad yn dwyn y teitl [Tueddiadau mewn iechyd a llesiant yn ystod pandemig y Coronafeirws](#). Adroddiad cryno oedd hwn yn seiliedig ar ddata o *'Sut Rydym yn Gwneud yng Nghymru?'*, sef arolwg ymgysylltu â'r cyhoedd ar iechyd a llesiant yn ystod Mesurau'r Coronafeirws. Roedd yr adroddiad yn crynhoi tueddiadau allweddol o ddata arolwg a gasglwyd oddi wrth tua 27,000 o drigolion Cymru dros gyfnod o ddwy flynedd hyd at fis Mawrth 2022. Roedd yr adroddiad yn cyflwyno tueddiadau mewn ystod o feysydd ac yn archwilio gwahaniaethau mewn ymatebion yn ôl amddifadedd, rhywedd ac oedran.

O dan y Bartneriaeth Creu Cymru Iachach, fe wnaethom gynnal Uwchgynhadledd genedlaethol ar Gostau Byw gyda 180 o arweinwyr ac eiriolwyr ar ran y cyhoedd i nodi arferion da, heriau ac atebion i lywio ymatebion cenedlaethol a lleol. Rydym hefyd wedi cynghori'r Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol ac arweinwyr polisi yn uniongyrchol ynghylch sut y gellir mynd i'r afael ag anghydraddoldebau iechyd drwy ddarparu prydau ysgol am ddim i holl ddisgyblion ysgolion cynradd a'r blynyddoedd cynnar a'r cynnig gofal plant. Roedd hyn yn cyd-fynd â chyhoeddi [Costau Byw: Argyfwng iechyd cyhoeddus](#) gan y Tîm Polisi.

Mae Rhwydwaith Iechyd Cyhoeddus Cymru yn parhau i gynyddu ei aelodaeth a'i gyrhaeddiad, a chynhaliodd 17 o ddigwyddiadau digidol ar-lein i rannu'r hyn a ddysgwyd ar bolisi, ymchwil ac ymarfer

Fe wnaethom gyhoeddi adroddiad “[Cartrefi oer a'u cysylltiad ag iechyd a llesiant: adolygiad llenyddiaeth systematig](#)” er mwyn darparu tystiolaeth ar briodoldeb diffiniad Llywodraeth Cymru o system wresogi foddhaol ar gyfer iechyd a llesiant yng Nghymru, yng ngoleuni'r pandemig COVID-19, costau byw cynyddol a ffactorau cyd-destunol pwysig eraill gan gynnwys tlodi tanwydd.

Lansiwyd y [Strategaeth Atal Trais](#) gan Uned Atal Trais Cymru i fwrw ymlaen â dull strategol ar lefel Cymru gyfan o sefydlu a chynnal egwyddorion allweddol Atal Trais, sef dull system gyfan o atal, lliniaru ac ymateb i drais gan ddefnyddio dull iechyd cyhoeddus. Mae'r fframwaith yn gosod y sylfaen ar gyfer camau gweithredu amlasiantaeth, gan gefnogi partneriaid yng Nghymru i sicrhau bod amser, arian ac adnoddau gwerthfawr yn cael eu gwario ar roi strategaethau a gweithgareddau ar waith sy'n atal trais ymhlith plant a phobl ifanc.

Cyhoeddodd yr Uned Penderfynyddion Ehangach Iechyd ganllaw a chyfres o gynhyrchion i asiantaethau lleol fel sail i gamau gweithredu i wella cyfranogiad mewn [gwaith teg](#) er mwyn datblygu iechyd, llesiant a thegwch, sydd bellach wedi'u hymgorffori yng nghynlluniau Llesiant Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus (2023-28).

Mae [Rhwydwaith Iechyd Cyhoeddus Cymru](#) yn parhau i gynyddu ei aelodaeth a'i gyrhaeddiad, a chynhaliodd 17 o ddigwyddiadau digidol ar-lein i rannu'r hyn a ddysgwyd ar bolisi, ymchwil ac ymarfer, gan gwmpasu pynciau fel y newid yn yr hinsawdd, cynllunio ar gyfer dyfodol iachach a meddwl drwy systemau.

3.2 Llesiant Meddyliol a Chydnerthedd

Cyhoeddwyd adroddiad [Dull Asesu Effaith Lles Meddyliol](#) (MWIA) mewn perthynas ag effaith COVID-19 ar blant a phobl ifanc ym mis Gorffennaf 2022, ac fe'i dilynwyd gan ddosbarth meistr Rhithwir ar MWIA ym mis Medi 2022. Nod yr adroddiad yw darparu tystiolaeth a gwersi i lywio polisi ac ymarfer traws-sector sy'n ymwneud â'r adferiad o'r pandemig, argyfyngau yn y dyfodol a gwella llesiant meddyliol y boblogaeth yn yr hirdymor.

Er mwyn helpu Awdurdodau Lleol ac Ysgolion i wneud penderfyniadau gwybodus wrth ddewis ymyriadau i wella a hyrwyddo llesiant meddyliol mewn ysgolion, fe wnaethom gyflwyno ein "[Pecyn Cymorth Beth Sy'n Gweithio](#)". Fe wnaethom archwilio'r dystiolaeth orau sydd ar gael ar gyfer ymyriadau i ganfod a ydynt yn effeithiol o ran gwella canlyniadau llesiant meddyliol ac emosiynol dysgwyr neu staff, pan gânt eu cyflwyno mewn ysgolion.

Rydym wedi cyhoeddi [Fframwaith Cysyniadol ar gyfer Lles Meddwl](#) yn esbonio'r berthynas rhwng llesiant unigol a chymunedol ac elfennau allweddol sy'n dylanwadu ar lesiant ar bob lefel, a meithrin dealltwriaeth traws-sector gyffredin o lesiant meddyliol yng Nghymru a'r ffactorau sy'n dylanwadu arno.

Ymddygiad Iach

Lansiwyd yr [Uned Gwyddor Ymddygiad](#) (Uned BeSci) ym mis Mai 2022 dan gadeiryddiaeth Jan Williams, ein Cadeirydd, gyda chyfraniadau gan Dr Frank Atherton, y Prif Swyddog Meddygol, yr Athro Jim McManus, Llywydd Cymdeithas Cyfarwyddwyr Iechyd y Cyhoedd y DU, a'r Athro Robert West, Coleg Prifysgol Llundain). Mae'r Uned BeSci yn darparu arbenigedd ar wyddor ymddygiadol ac mae wedi bod yn fodd o'i chymhwyso'n fwyfwy rheolaidd er mwyn gwella iechyd a llesiant yng Nghymru. Ers i'r Uned BeSci gael ei lansio, mae wedi cynhyrchu cyfres o ganllawiau, wedi cynnal gwaith ymchwil ac wedi lansio Cymuned Ymarfer Gwyddor Ymddygiad Cymru.

Mae'r [Rhaglen Rheoli Tybaco](#) wedi cwblhau adolygiad llenyddiaeth ac arolwg cyhoeddus ar gyfyngu ymhellach ar ysmegu mewn ardaloedd awyr agored, a gadarnhaodd fod cefnogaeth gynyddol i hyn ymhlith y cyhoedd yng Nghymru, ac yn rhyngwladol, yn enwedig mewn ardaloedd y mae plant a phobl ifanc yn eu mynychu. Mae Rhaglen Helpa Fi i Stopio yn yr Ysbyty hefyd wedi cael ei rhoi ar waith yn llwyddiannus er mwyn manteisio i'r eithaf ar atgyfeiriadau i ofal eilaidd neu gyswllt â gofal eilaidd i ysgogi pobl i roi'r gorau i ysmegu a chyfeirio ysmygwyr at gymorth.

Fe wnaeth ein *Rhaglen Gweithgaredd Corfforol* lansio'r Arolwg Dwylo i Fyny Teithio i'r Ysgol cyntaf Cymru gyfan, sy'n gofyn i blant ysgol gynradd sut maen nhw fel arfer yn teithio i'r ysgol. Cymerodd dros 30,000 o blant ran yn yr arolwg blynyddol, a bydd yn sail i bolisi a chynllunio ar bob lefel. Mae'r Rhaglen wedi llywio'r gwaith o ddatblygu Dull Ysgol Gyfan Bywiog Bob Dydd cenedlaethol, sy'n anelu at wella cyfleoedd ar gyfer gweithgaredd corfforol yn ystod y diwrnod ysgol a'r naill ben iddo.

Fe wnaethom arwain dau ddarn o waith allweddol; ymarfer mapio a gwaith dirnadaeth gydag athrawon a nododd rwystrau a hwyluswyr i gyflwyno dull ysgol gyfan o ymdrin â gweithgaredd corfforol.

Mae ein Rhaglen Marchnata Cymdeithasol wedi arwain y gwaith o ddatblygu a gweithredu dau becyn allweddol, gan gynnwys Teimlo'r Gwahaniaeth (ar gyfer Helpa Fi i Stopio) a Phwysau Iach Byw'n Iach (ar gyfer Pwysau Iach Cymru Iach).

Mae ein tîm *Cymru Iach ar Waith* wedi:

- Cynhyrchu papur briffio ar arwyddocâd salwch o ran hyrwyddo anweithgarwch economaidd yng Nghymru. Yn ogystal ag amlinellu'r goblygiadau i bolisi a'r goblygiadau ymarferol, mae'r papur yn tynnu sylw at gyfraniad Cymru Iach ar Waith a'r Rhaglenni Rheoli Iechyd Cyflogaion tuag at atal pobl rhag rhoi'r gorau i weithio oherwydd salwch drwy arferion cefnogol gan gyflogwyr a gwell rheolaeth ar absenoldeb salwch.

- Cynhyrchu dau bodlediad arall yn canolbwyntio ar lesiant ariannol ac Iechyd Planedol: Gweithred Cyflogwr ar Gynaliadwyedd Amgylcheddol. Mae'r podlediadau wedi'u cynllunio i roi gwybodaeth a chymorth i gyflogwyr er mwyn helpu i gadw gweithlu Cymru'n iach ac mewn gwaith. Cyfeiriodd swyddfa Comisiynydd y Gymraeg at y podlediadau fel enghreifftiau o arfer da mewn perthynas â safonau'r Gymraeg.
- Lansio tudalennau gwe newydd Cymru Iach ar Waith i gyflogwyr ar iechyd meddwl a llesiant, yr argyfwng costau byw, a chyflyrau cyhyrsgerbydol, sy'n crynhoi'r wybodaeth a'r dystiolaeth ddiweddaraf, gan gynnwys awgrymiadau ar gyfer gweithredu gan gyflogwyr, adnoddau a dogfennau canllaw gan ffynonellau y gellir ymddiried ynddynt, a dolenni i wasanaethau sy'n darparu cymorth pellach.

Gwnaed cynnydd sylweddol o ran adolygu pob agwedd ar y **Cynllun Cenedlaethol i Atgyfeirio Cleifion i Wneud Ymarfer Corff** er mwyn gwella ansawdd, sicrhau bod y rhaglen yn cael ei chyflwyno'n gyson a mesur allbynnau a chanlyniadau'r rhaglen yn fwy effeithiol. Hefyd, trosglwyddwyd goruchwyliaeth a rheolaeth weithredol genedlaethol y cynllun o CLLLC i Iechyd Cyhoeddus Cymru, a arweiniodd at greu tîm mewnol newydd a sefydlu sianeli cyfathrebu effeithiol gyda phob un o'r 22 o raglenni lleol y Cynllun Atgyfeirio. Yn ogystal, fe wnaethom gaffael System Gweinyddu Cleifion newydd yn yr adran Gwella Iechyd ar gyfer y Cynllun Atgyfeirio a Helpa Fi i Stopio.

Fe wnaeth y **Tîm Maeth a Gordewdra** adolygu canllawiau a pholisi maeth cenedlaethol yn ymwneud â phrydau ysgol yng Nghymru, a amlygodd nad oeddent bellach yn cyd-fynd ag argymhellion maeth cyfredol yn enwedig mewn perthynas â siwgr. Amlygodd y gwaith hefyd y cyfleoedd i sicrhau bod canllawiau a safonau'n cyd-fynd ag amcanion polisi ehangach megis lleihau carbon a chael gwared ar fwydydd sydd wedi'u prosesu'n helaeth. Mae'r gwaith yn helpu i lywio adolygiad a arweinir gan Lywodraeth Cymru o safonau prydau ysgol.

Mae'r **Rhaglen Addysg ac Iechyd** wedi parhau â'i gwaith i adolygu ac adnewyddu Cynlluniau Ysgolion Iach - Rhwydwaith Cymru i sicrhau eu bod yn parhau'n berthnasol ac yn cefnogi'r broses ehangach o ddiwygio'r cwricwlwm. Cyflwynwyd a thrafodwyd yr argymhellion mewn digwyddiad bord gron ym mis Hydref gyda chynrychiolwyr o bob rhan o'r sector Addysg ac Iechyd yng Nghymru.

Y Blynyddoedd Cynnar

Fe wnaeth **Hyb ACE Cymru** arwain ar weithredu ein **Pecyn cymorth ar gyfer Sefydliadau sy'n Wybodus ynghylch Trawma a Phrofiadau Niweidiol yn ystod Plentyndod (TraCE)** a ddatblygwyd i gefnogi sefydliadau i ymgorffori Ymwybyddiaeth o ACEs ac Ymarfer sy'n Ystyriol o Drawma. Hefyd lansiodd yr Hyb y **Fframwaith Cymru sy'n Ystyriol o Drawma**: Dull Cymdeithasol o Ddeall, Atal a Chefnogi Effeithiau Trawma ac Adfyd'.

Cyhoeddodd **Rhaglen y 1000 Diwrnod Cyntaf** ddogfen **Dull Iechyd y Cyhoedd o Gynorthwyo Rhieni**, yn seiliedig ar y ffactorau strwythurol a seicogymdeithasol sy'n dylanwadu ar rianta effeithiol ac yn pennu canlyniadau ar gyfer ein plant ieuengaf. Mae'r rhaglen hefyd wedi cydweithio â Chanolfan FUSE ar gyfer Ymchwil Drosiadol i Iechyd y Cyhoedd ar ddarn o waith ymchwil i ddeall **dylanwad statws economaidd-gymdeithasol ar ganlyniadau beichiogrwydd**, ynghyd â phodlediad a ffeithlun.

Cynhyrchodd y tîm hefyd Offeryn Cronfa Ddata ac Efelychwr Gwerth Cymdeithasol Iechyd y Cyhoedd sy'n rhan o raglen waith arloesol i gynyddu gwerth ac effaith

Iechyd ym Mhob Polisi

Gan weithio gyda Swyddfa Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol, defnyddiodd y [Tîm polisi](#) ddull cyfranogol i ddeall gobeithion ac ofnau'r cymunedau nas clywir yn aml am y dyfodol yng Nghymru mewn perthynas â newid hinsawdd a rhannwyd y canfyddiadau mewn digwyddiad a oedd yn rhan o Wythnos Hinsawdd Cymru 2022 Llywodraeth Cymru, ble y cafwyd mwy na 900 o fynychwyr. Cynhaliwyd dosbarth meistr ar y fethodoleg yn Wrecsam hefyd, ac mae sawl prosiect arall wedi mabwysiadu'r dull, gan gynnwys Cyfoeth Naturiol Cymru a Chynulliad y Dinasyddion Natur a Ni.

Iechyd Rhyngwladol

Mae'r [Tîm Iechyd Rhyngwladol](#) wed cynhyrchu dau animeiddiad, sy'n arddangos gwaith arloesol *Menter Adroddiad Statws Tegwch Iechyd Cymru (WHESRI)*, gyda'r nod o lywio a chefnogi atebion i fynd i'r afael ag anghydraddoldebau iechyd yng Nghymru a thu hwnt. Mae'r animeiddiadau'n dangos Cymru fel un o'r safleoedd arloesi

byw cyntaf ar gyfer tegwch iechyd a buddsoddiad ar gyfer iechyd a llesiant yn Rhanbarth Ewropeaidd Sefydliad Iechyd y Byd.

Er mwyn mesur y bwlch iechyd yng Nghymru a darparu gwell dealltwriaeth o'r prif sbardunau, cyhoeddodd y Tîm Iechyd Rhyngwladol bapur yn dwyn y teitl [Dylanwadu ar y Bwlch Iechyd yng Nghymru: Papur trafod dadansoddiad dadelfennu](#), yn cymhwyso methodoleg arloesol Sefydliad Iechyd y Byd.

Cynhyrchodd y tîm hefyd [Offeryn Cronfa Ddata ac Efelychwr Gwerth Cymdeithasol Iechyd y Cyhoedd](#) sy'n rhan o raglen waith arloesol i gynyddu gwerth ac effaith, gyda'r nod o lywio penderfyniadau cynaliadwy ar sail tystiolaeth a blaenoriaethu buddsoddiadau ar draws Iechyd Cyhoeddus Cymru a GIG Cymru.

Cynhyrchodd y tîm Iechyd Rhyngwladol hefyd bum [adroddiad ar Sganio Gorwelion Rhyngwladol](#) ar bynciau sy'n flaenoriaeth i iechyd y cyhoedd er mwyn llywio polisi ac ymarfer yng Nghymru, gan gynnwys yr Argyfwng Costau Byw.

Gwaith Atal mewn Gofal Sylfaenol

Cyhoeddwyd [Cynllun Gweithredu Atal Gordewdra Gofal Sylfaenol 2022-24](#), sy'n cynnwys sefydlu rhwydwaith atal gordewdra i gymheiriaid, ymchwil ar ddeall effeithiolrwydd ymyriadau anarbenigol o ran rheoli pwysau hyd at 5 mlynedd ar ôl genedigaeth; a chefnogaeth ar gyfer gweithredu Llwybr Rheoli Pwysau Cymru Gyfan gan gynnwys datblygu set ddata sylfaenol.

Yn dilyn ein mewnbwn i drafodaethau, mae cytundeb contract Gwasanaethau Meddygol Cyffredinol 2022-23 yn cynnwys [Prosiect gwella ansawdd sy'n canolbwyntio ar ymddygiadau penodol nad ydynt iach](#) ymysg cleifion sydd newydd gofrestru yn ogystal â chleifion â chyflyrau hirdymor neu gyflyrau cronig penodol.

Bydd y prosiect Gwella Ansawdd yn cynnwys cefnogi'r gwaith o adnabod cleifion 16 oed a hŷn sydd â BMI uchel, cyfeirio/atgyfeirio cleifion y nodir eu bod mewn perygl at gymorth perthnasol a sicrhau bod mesuriadau HbA1C yn cael eu cymryd a bod atgyfeiriadau'n cael eu gwneud i Raglen Atal Diabetes Cymru Gyfan lle y bo'n briodol.

Dan arweiniad yr Is-adran Gofal Sylfaenol, mae'r [Rhaglen Atal Diabetes Cymru Gyfan](#) a lansiwyd yn ffurfiol ym mis Mehefin 2022 yn ystod 'Wythnos Ymwybyddiaeth o Ddiabetes' gan y Dirprwy Weinidog Iechyd Meddwl a Llesiant. O fewn 9 mis cyntaf gweithredu'r Rhaglen Atal Diabetes, mae 12 o blith yr 14 o glystyrau gofal sylfaenol sy'n cael cyllid gan Lywodraeth Cymru wedi dechrau cyflwyno'r rhaglen, a recriwtiwyd 26 o weithwyr cymorth gofal iechyd a 7 arweinydd deieteg sydd bellach wrthi'n cyflwyno'r rhaglen ledled Cymru. Mae ein tîm canolog wedi chwarae rhan allweddol yn y gwaith o gefnogi'r rhaglen yn genedlaethol, gan gynnwys cyhoeddi [Protocol Ymyriadau Rhaglen Atal Diabetes Cymru Gyfan](#), datblygu compendiwm o adnoddau a rheoli a chefnogi Byrddau Iechyd yn barhaus i weithredu'r rhaglen.

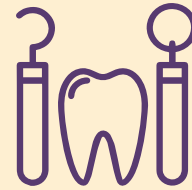
Mewn perthynas â phresgripsiynu cymdeithasol, fe wnaethom gyhoeddi adroddiad yn dwyn y teitl [Rhyngwynebau Presgripsiynu Cymdeithasol](#) i lywio cyfeiriad strategol a datblygiad polisi presgripsiynu cymdeithasol. Fe wnaethom hefyd gyfrannu at [Adolygiad Cenedlaethol o Alw a Gweithgaredd Iechyd Meddwl Gofal Sylfaenol](#), cefnogi'r gwaith o ddatblygu 'fframwaith galluoedd craidd' dan arweiniad Addysg a Gwella Iechyd Cymru (AaGIC), a chymryd rhan yng Nghyfnewidfa Presgripsiynu Cymdeithasol EurohealthNet.

Fe wnaethom ddatblygu cynllun monitro a gwerthuso ar gyfer [Model Gofal Sylfaenol i Gymru \(MGSiG\) / Datblygu Clwstwr Carlam \(DCC\)](#) wedi'i gefnogi gan Fframwaith Datblygu Clystyrau (FfDC). Mae proses adolygiad gan gymheiriaid ar gyfer Clystyrau wedi'i

chynllunio, ac mae adolygiadau peilot wedi'u rhoi ar waith ym mhob Bwrdd Iechyd / Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol. Cyflwynwyd cynigion i'r Rhaglen Strategol ar gyfer Gofal Sylfaenol i lunio offeryn hunanfyfrio a dangosfwrdd o ddangosyddion allweddol i gefnogi a monitro'r cynnydd ymhellach yn ystod y flwyddyn ar ôl y cyfnod pontio.

Rydym wedi parhau i gefnogi'r [Rhaglen Strategol ar gyfer Gofal Sylfaenol](#) mewn perthynas â Datblygu Clwstwr Carlam (DCC), gan gynnwys cefnogi cynllun peilot Cydweithredol i Optometryddion Proffesiynol yng Nghwm Taf a llunio [Papur trafod ar gyfleoedd dysgu a datblygu ar gyfer arweinwyr clystyrau newydd a phresennol](#) i lywio rhaglen arweinyddiaeth a ddarperir gan AaGIC o Wanwyn 2023 ymlaen. Yn ogystal, fe wnaethom gynhyrchu [Pecyn Cymorth DCC](#), datblygu [Porth Cymorth Cynllunio i Glystyrau](#) a gwella gwefan Gofal Sylfaenol Un.

Rydym wedi parhau i ddarparu cyngor iechyd cyhoeddus cyffredinol ar optometreg ac wedi cyfrannu at ddatblygiad strategol gwasanaethau gofal iechyd llygaid yn y maes gofal sylfaenol, gan gynnwys rhoi cyngor arbenigol i Fwrdd Gweithredu Diwygio'r Contract Optometreg ac is-grwpiau perthnasol. Rydym hefyd wedi rhoi cyngor ac arweiniad i Gymrawd Optometrig Addysg a Gwella Iechyd Cymru sy'n cynhyrchu Asesiad o Anghenion Iechyd Llygaid ar gyfer Cymru Gyfan.

I gefnogi'r gwaith o wella iechyd y geg, rhaglen gwella iechyd y geg genedlaethol i blant barhau i weithio tuag at ailafael yn y gwaith a gafodd ei atal yn ystod y pandemig

I gefnogi'r gwaith o wella iechyd y geg, fe wnaeth y **Cynllun Gwên**, rhaglen gwella iechyd y geg genedlaethol i blant (<https://icc.qig.cymru/gwasanaethau-a-thimau/cynllun-gwen/>) barhau i weithio tuag at ailafael yn y gwaith a gafodd ei atal yn ystod y pandemig.

Mae'r tîm Iechyd Deintyddol Cyhoeddus yn gyfrifol am gynllunio, cynnal a chyflwyno Rhaglen Epidemioleg Ddeintyddol Cymru, gan weithio ochr yn ochr ag Uned Gwybodaeth Iechyd y Geg Cymru o fewn Ysgol Ddeintyddiaeth Prifysgol Caerdydd a Gwasanaethau Deintyddol Cymunedol y Byrddau Iechyd. Ar hyn o bryd rydym yn cefnogi archwiliadau deintyddol cenedlaethol a'r broses o gasglu data gan blant Blwyddyn 1. Fe wnaethom hefyd ddechrau cynllunio ar gyfer yr arolwg o iechyd deintyddol plant Blwyddyn 7 yng Nghymru.

Mae'r tîm hefyd yn parhau i ddarparu mewnbwn arbenigol a chymorth rheoli ar gyfer Rhaglen Diwygio'r Gwasanaethau Deintyddol Cyffredinol, gan gynnwys drwy Grŵp Trosolwg Strategol Deintyddol trosfwaol. Fe wnaethom hefyd ddarparu cyngor a chymorth annibynnol i Lywodraeth Cymru, Byrddau Iechyd, Addysg a Gwella Iechyd Cymru (AaGIC) ac eraill. Fe wnaethom hefyd adolygu, gwella a chydlynu proses hunanasesu Sicrwydd Ansawdd flynyddol Unwaith i Gymru, gan gyflawni cyfradd ymateb o 99.7% gan bractisau deintyddol y GIG o ran cyflwyno eu hunanasesiadau i'w Byrddau Iechyd.

Amlygu Rhagoriaeth ac Ymarfer Arloesol

Penderfynyddion Ehangach Iechyd a Thegwch Iechyd

Llwyddodd yr Uned Penderfynyddion Ehangach Iechyd i ennill gwobr dylunio'r Sefydliad Iechyd, mewn cydweithrediad â Thimau Iechyd Cyhoeddus Lleol, sy'n ariannu dull arloesol o ddefnyddio dulliau'n ymwneud â system gymhleth a dysgu ohonynt i gefnogi Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus ledled Cymru. Mae awydd cryf i ddefnyddio dulliau'n seiliedig ar system mewn perthynas â'r themâu a nodir mewn Cynlluniau Llesiant a rhannu'r hyn a ddysgwyd ar draws Cymru a gwledydd y DU. Rydym wedi dylunio dull sy'n cynnwys Carfanau Dysgu o Systemau Cymhwysol i gefnogi Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus i'w cyflwyno i'r Sefydliad Iechyd. Mae hyn yn cyd-fynd â gwaith Swyddfa Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol a Llywodraeth Cymru ar gryfhau defnydd Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus o bum ffordd o weithio Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol a datblygu diwylliant o ymarfer myfyriol ymhellach.

Fe wnaethom ddatblygu, treialu a gwerthuso Communities4Change (C4C) Cymru fel dull wedi'i lywio gan dystiolaeth a'i chyfyngu gan amser sy'n dwyn ynghyd unigolion o nifer o wahanol asiantaethau â'r nod cyffredin o alluogi a chyflymu newid i wella iechyd a thegwch iechyd. Cynhaliwyd yr ymarfer C4C cyntaf ar y cyd â Phartneriaeth Tai Iach Cwm Taf Morgannwg. Mae'r hyn a ddysgwyd wedi dangos potensial y dull gweithredu fel catalydd ar gyfer newid, pwysigrwydd natur y broblem a'r cyd-destun, yr angen i ganolbwyntio ar berthnasodedd o'r cychwyn cyntaf, nodi'r capasiti sydd ei angen a llunio cynllun gadael.

Ymddygiad Iach

Bu'r Uned Gwyddor Ymddygiad yn ganolbwynt ar gyfer gweithgaredd menter flaenllaw Mewnwelediad Ymddygiadol a Diwylliannol Sefydliad Iechyd y Byd Ewrop – gan gyfrannu at ganllaw ar sefydlu Unedau Gwyddor Ymddygiad, yn cynnwys astudiaeth achos ar Gymru a mabwysiadwyd Fframwaith Datrys a Gweithredu ar ddefnyddio gwyddor ymddygiad i sicrhau gwell iechyd ar draws pob un o'r 53 o aelod-wladwriaethau.

Wrth ddatblygu 'Pwysau Iach Bywyd Iach', mabwysiadwyd dulliau arfer gorau o ddylunio offer digidol. Mae Timau'r Rhaglen Maeth a Gordewdra a Marchnata Cymdeithasol wedi cynnwys defnyddwyr yn y broses o ddatblygu'r offer, gan gomisiynu datblygu cymeriadau a arweiniodd at bedair taith defnyddiwr unigryw sydd wedi bod yn sail i'r offeryn. Cafwyd adborth cadarnhaol iawn am y gwaith mewn profion defnyddwyr gydag ymatebion arbennig o gadarnhaol gan weithwyr proffesiynol a'r cyhoedd ar y dull o osgoi stigma a hyrwyddo dull seicolegol ystyriol o gefnogi pobl sy'n byw gyda gorbwysau a gordewdra.

Y Blynyddoedd Cynnar

Mae timau'r 1000 Diwrnod Cyntaf a'r Rhaglen Gwybodaeth i'r Cyhoedd wedi mabwysiadu dull arfer gorau o ymgysylltu â defnyddwyr wrth ddatblygu rhaglen i gymryd lle Naw Mis a Mwy. Mae cael babi yn gyfnod pan fydd llawer o rieni yn chwilio am wybodaeth a chymorth i'w helpu yn y cyfnod pontio tuag at fod yn rhiant ac yn ystod y blynyddoedd cynnar o fod yn rhiant. Cwblhawyd 'Eich Beichiogrwydd a'r Enedigaeth' ar ddiwedd 2022/23. Mae'r ymateb yn sgil profion gyda defnyddwyr wedi bod yn gadarnhaol iawn gyda chyfranogwyr yn croesawu'r cynnwys sy'n llawn gwybodaeth, yn ddefnyddiol ac yn glir sy'n cynnwys rhieni o amrywiaeth o gefndiroedd gan gynnwys y rhai o gymunedau sydd wedi'u hymyleiddio'n draddodiadol.

Iechyd ym Mhob Polisi

Cyhoeddodd y Tîm Polisi adroddiad ar [Yr argyfwng costau byw yng Nghymru: drwy lens iechyd cyhoeddus](#), gan ddefnyddio arbenigedd o bob rhan o Iechyd Cyhoeddus Cymru. Mae'r adroddiad wedi helpu i lywio ymateb Llywodraeth Cymru a gwaith craffu gan y Senedd, yn ogystal â chymau gweithredu gan Fyrddau Iechyd a sefydliadau'r trydydd sector.

Iechyd Rhyngwladol

Dathlodd Canolfan Gydweithredol Sefydliad Iechyd y Byd (WHO) ar Fuddsoddi mewn Iechyd a Llesiant y ffaith iddi gael ei hail-ddynodi gyda gweminar lefel uchel traws-sector ble y cafwyd anerchiad gan Weinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol Cymru a Phennaeth Swyddfa Ewropeaidd Sefydliad Iechyd y Byd ar gyfer Iechyd a Datblygiad. Cyd-drefnodd y tîm Iechyd Rhyngwladol y digwyddiad a chymerodd ran weithredol yn fforwm lefel uchel cyntaf Sefydliad Iechyd y Byd ar 'Iechyd yn yr Economi Llesiant' yn Copenhagen yn 2023; ac mae'n cefnogi Llywodraeth Cymru i adeiladu Economi Llesiant yng Nghymru a'r Rhanbarth Ewropeaidd.

Gwaith Atal mewn Gofal Sylfaenol

Wedi'i ddylunio a'i arwain gan yr Is-adran Gofal Sylfaenol, Iechyd Cyhoeddus Cymru, lansiwyd Fframwaith a Chynllun Gwobrwy Gofal Sylfaenol Gwyrddach yn genedlaethol ym mis Mehefin 2022 gyda [chefnogaeth](#) y Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol, y Gweinidog Newid Hinsawdd a Chomisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol. Yn ystod y flwyddyn gyntaf, bu i dros 100 o bractisau, ar draws pob un o'r pedwar lleoliad contractwyr a phob ardal bwrdd Iechyd yng Nghymru gwblhau tua 650 o gamau gweithredu ar newid hinsawdd a dyfarnwyd 16 gwobr efydd, 11 gwobr arian ac 8 gwobr aur. I nodi ail-lansio blwyddyn 2, cynhaliwyd [gweminar](#) ar 20 Mawrth 2023 a gafodd ei gymeradwyo am yr ail flwyddyn gyda [Datganiad ysgrifenedig gan y gweinidog](#). Datblygwyd [animeiddiad](#) a oedd wedi'i gynllunio a'i ddatblygu i hyrwyddo'r Cynllun, a chyhoeddwyd [Blwyddlyfr](#) o astudiaethau achos blwyddyn 1 gyda chyllid gan Raglen Genedlaethol Argyfwng Hinsawdd Adran Iechyd a Gofal Cymdeithasol Llywodraeth Cymru. Cwblhawyd [Rhaglen Enghreifftiol Bevan](#) 2022-2023 yn llwyddiannus a chymeradwywyd y Cynllun yn [Nigwyddiad Arddangos Bevan](#) ym mis Ionawr 2023.

Mae [Iechyd Cyn-filwyr / Cyn-aelodau o'r Lluoedd Arfog – Canllawiau i Bractisau Cyffredinol](#), 2022 yn darparu manylion y ddyletswydd ar bob practis cyffredinol yng Nghymru i ddarparu gofal i unrhyw gyn-filwr neu aelod o deulu cyn-filwr sydd wedi cofrestru gyda'r practis a'u cyfeirio a/neu eu hatgyfeirio at wasanaethau perthnasol lle y bo'n briodol.

Heriau a Risgiau Allweddol

Mae angen i ni feithrin gallu sefydliadol cynaliadwy a chreu'r systemau a'r prosesau cysylltiedig er mwyn defnyddio gwyddor ymddygiad fel mater o drefn, i wneud y gorau o'n polisïau, gwasanaethau a'n sianeli cyfathrebu, er mwyn gwella a diogelu iechyd a llesiant yn y pen draw. Yn ogystal â hynny, mae capasiti cyfyngedig yn nhîm Uned Gymorth Asesu'r Effaith ar Iechyd Cymru (WHIASU) i baratoi a chefnogi Llywodraeth Cymru a chyrrff cyhoeddus ar gyfer rheoliadau statudol Asesu'r Effaith ar Iechyd a fydd yn dod i rym yn 2023/24.

Mae pwysau ar draws y system o ganlyniad i'r pandemig a'r argyfwng costau byw sydd wedi cael effaith ar allu ein partneriaid i gymryd rhan mewn mentrau system gyfan. Mae capasiti'r system i weithredu ar iechyd y boblogaeth yn debygol o barhau i fod yn her yn y blynyddoedd i ddod. Mae effaith penderfynyddion ehangach ar iechyd pobl Cymru yn flaenoriaeth sefydliadol; fodd bynnag, mae ein gallu i ymateb i'r heriau esblygol hyn yn gyfyngedig o hyd, tra bod rhannau eraill o'r system yr ydym yn ceisio ymgysylltu â nhw, e.e. awdurdodau lleol, yn wynebu heriau ariannol a gweithredol mawr.

Yr Hyn a Ddysgwyd a Meysydd i'w Gwella

Yn y crynodeb o'r adroddiad ymgysylltu â'r cyhoedd, Sut Rydym yn *Gwneud yng Nghymru?* cyflwynwyd data ar dueddiadau a gafodd eu pwysoli ar sail demograffeg poblogaeth cenedlaethol yn ôl amddifadedd, rhywedd ac oedran. Mae'r hyn a ddysgwyd o'r arolwg ymgysylltu â'r cyhoedd wedi llywio'r gwaith o ddatblygu a threialu arolwg panel o'r boblogaeth *'Amser i Siarad Iechyd Cyhoeddus'* 2022-2023, sy'n arolwg traws-sefydliadol.

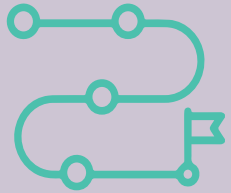
Dangosodd ein hadroddiad 'Yr argyfwng costau byw yng Nghymru: Drwy lens iechyd cyhoeddus' ein gallu i ddwyn ynghyd arbenigedd yn gyflym ar draws y sefydliad a chreu darlun gweithredol â thystiolaeth dda ar argyfwng parhaus mewn fformat sy'n berthnasol i lunwyr polisïau.

Dangosodd y gwaith o ddatblygu gwybodaeth i'r cyhoedd ac offer newid ymddygiad yn ystod y flwyddyn bwysigrwydd canolbwyntio ar ddatblygu llais ac anghenion y defnyddiwr a phwysigrwydd cydbwysu hyn ag anghenion a dymuniadau gweithwyr proffesiynol.

4. Thema Strategol 2:

Darparu Gwasanaethau Rhagorol Drwy Raglenni Sgrinio'r Boblogaeth, Rhaglenni Diogelu Iechyd a Rhaglenni Heintiau

Mae diogelu'r cyhoedd rhag effeithiau heintiau ac amlygiad i broblemau amgylcheddol, megis llygredd aer, a darparu ein rhaglenni sgrinio cenedlaethol yn gyfrifoldebau craidd i lechyd Cyhoeddus Cymru. Mae ein statws fel ymatebydd Categori 1 (fel rhan o'r Ddeddf Argyfyngau Sifil Posibl) yn dangos ein rôl o ran diogelu'r cyhoedd a gweithio gyda'n partneriaid i liniaru risgiau i iechyd pobl. Rydym yn gweithio i ddiogelu iechyd pobl Cymru drwy ddarparu nifer o wasanaethau diogelu iechyd a rheoli heintiau, a rhaglenni sgrinio cenedlaethol.

Fe wnaethom ddatblygu cynllun pontio i baratoi ar gyfer y newid o ymateb i bandemig i ymateb i endemig, gan nodi'r cyfeiriad ar gyfer: Diagnosteg a Thriniaeth; Gwyliadwriaeth a Thystiolaeth; ac Atal a Rheoli

4.1 Ymateb i COVID-19

Yn ystod 2022/23, mae ein hymateb i COVID-19 wedi'i integreiddio i fusnes fel arfer, gan symud o ymateb sy'n canolbwyntio ar COVID i Dîm Rheoli Heintiau Anadlol Acíwt. Mae hyn wedi ein galluogi i ymgymryd â gwaith i ddiogelu pobl rhag y bygythiad yn sgil COVID-19 ochr yn ochr â bygythiadau eraill yn sgil clefydau heintus, fel y ffliw a'r Feirws Syncytiol Anadlol.

Fe wnaethom ddatblygu cynllun pontio i baratoi ar gyfer y newid o ymateb i bandemig i ymateb i endemig, gan nodi'r cyfeiriad ar gyfer: Diagnosteg a Thriniaeth; Gwyliadwriaeth a Thystiolaeth; ac Atal a Rheoli. Er nad yw COVID-19 wedi setlo i gyfnod endemig, lle y gellir rhagweld cyfraddau'r haint a'i effaith a lle mae'r lefelau'n isel ac yn dderbyniol, rydym yn cynllunio'r newid i gyflwr endemig drwy gyflwyno'n raddol ffyrdd o weithio integredig a busnes fel arfer, yn enwedig mewn perthynas â phrofi a chadw gwyliadwriaeth.

Cawsom ein comisiynu gan Lywodraeth Cymru i ddatblygu system cadw gwyliadwriaeth integredig ar glefydau anadlol ar gyfer Cymru. Ar ôl cyflwyno achos busnes, darparwyd cyllid i weithredu gwasanaeth cadw gwyliadwriaeth sentinel yn y meysydd gofal sylfaenol, fferylliaeth ac mewn cartrefi gofal, ac ar gyfer profi a genomeg pathogenau.

Fe wnaethom barhau i gynghori Llywodraeth Cymru ar benderfyniadau polisi ar gyfer COVID-19, gan gynnwys rhannu pum nodyn cyngor â'r Prif Swyddog Meddygol, yn cynnwys cyngor ar strategaeth brofi COVID-19 ar gyfer Gwanwyn/Haf 2023, a gafodd ei gweithredu ar 1 Ebrill 2023.

4.2 Gwasanaeth Heintiau

Mae'r Gwasanaeth Heintiau yn darparu gwasanaethau clinigol a diagnosteg ledled Cymru. Mae'n gweithredu 13 o labordai gan gynnwys pum labordy poeth ac mae'n cyflogi bron i 700. Rydym yn cydweithio â nifer o bartneriaid i ddarparu gwasanaethau heintiau clinigol a heintiau'r boblogaeth gan gynnwys Diogelu Iechyd, Byrddau Iechyd a Llywodraeth Cymru. Rydym yn weithlu amlbroffesiynol sy'n cynnwys gwyddonwyr gofal iechyd, gweithwyr cymorth biofeddygol, staff meddygol a staff nyrsio.

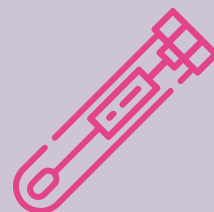
Mae'r Gwasanaeth Heintiau yn darparu ystod o wasanaethau diagnostig sy'n cwmpasu bacterioleg, mycoleg a firoleg. Mae'n cynnwys nifer o labordai cyfeirio cenedlaethol ac arbenigol gan gynnwys Uned Gyfeirio Anerob y DU a'r Uned Genomeg Pathogenau.

Yn ystod 2022/23, cefnogodd y Gwasanaeth Heintiau GIG Cymru drwy brosesu dros 1.6m o samplau gan gynnwys 85,000 o feithriniadau gwaed, 385,000 o samplau wrin a 380,000 o samplau anadlol. Mae gofynion cynyddol mewn meysydd fel rhagduddiad gwrthficrobaidd yn golygu bod pob sampl yn mynd drwy nifer o gamau, gyda rhai yn mynd i'n labordai atgyfeirio cenedlaethol/arbenigol ar gyfer profion arbenigol.

Hefyd, cafodd y Gwasanaeth Heintiau ymweliad cadw gwyliadwriaeth llawn gan UKAS yn ystod misoedd olaf 2022/23. Er ei fod yn seiliedig ar ymweliadau ac adolygiadau dros ychydig wythnosau, mae angen paratoi a gweithredu systemau ac arferion ansawdd cadarn fel gofyniad parhaus. Llwyddwyd i gynnal achrediad llawn.

Rydym yn parhau i ganolbwyntio ar hyfforddiant ac addysg i sicrhau gweithlu cymwys a hyderus. O ystyried y gofynion proffesiynol ar draws ein rolau, mae hon yn her sylweddol o ran yr adnoddau sydd ar gael, gyda dros 200 o staff (tua 1/3 o'n gweithlu) yn cael hyfforddiant ffurfiol gan gynnwys modiwlau atodol, ardystio cymhwysedd a phortffolios arbenigol. Mae hyn yn gwbl hanfodol i gynaliadwyedd hirdymor y gwasanaeth, i recriwtio a chadw ac i sicrhau ein bod yn gallu darparu'r gwasanaeth gofynnol.

Mae'r adferiad ar draws system y GIG wedi arwain at gynnydd cyffredinol yn ein llwyth gwaith, ac er bod COVID-19 a phrofion anadlol yn parhau i ddenu cryn sylw, mae'r gwasanaeth wedi gorfod ymateb i nifer o heriau iechyd cyhoeddus eraill gan gynnwys Brech y Mwncïod (brech M), cefnogi'r gwaith i sicrhau bod ffoaduriaid o'r gwrthryfel yn Wcráin yn cyrraedd yn ddiogel, a'r cynnydd mewn heintiau Strep A yn ystod tymor y gaeaf.

Mae'r gwasanaethau genomeg, a gefnogir gan labordai arbenigol, yn arwain y byd o ran y math o ddata a gynhrychir, a pha mor gyflym y cânt eu cynhyrchu a'u defnyddio

4.3 Rhaglen Genomeg Iechyd Cyhoeddus ac Uned Genomeg Pathogenau Iechyd Cyhoeddus Cymru

Wedi'i sefydlu yn 2018 fel rhan o Strategaeth Meddygaeth Fanwl Llywodraeth Cymru, mae Uned Genomeg Pathogenau (PenGU) yn darparu gwasanaethau genomeg pathogenau clinigol ar sail Cymru gyfan. Wedi'i sefydlu yn dilyn cyhoeddi Strategaeth Genomeg ar gyfer Meddygaeth Fanwl Llywodraeth Cymru yn 2017, mae PenGU yn rhan allweddol o'r ecosystem genomeg glinigol yng Nghymru, ac mae'n elfen graidd o Bartneriaeth Genomeg Cymru, yr endid a sefydlwyd i gyflawni strategaeth Llywodraeth Cymru. Mae PenGU yn gweithredu set o wasanaethau genomeg pathogenau clinigol achrededig sy'n cwmpasu pathogenau allweddol megis HIV, Twbercwlosis, *C. difficile* a SARS-CoV-2.

Mae'r gwasanaethau genomeg, a gefnogir gan labordai arbenigol, yn arwain y byd o ran y math o ddata a gynhrychir, a pha mor gyflym y cânt eu cynhyrchu a'u defnyddio. Defnyddir y genomeg gan dimau ar draws y sefydliad, ac mae staff o bob rhan o'r gyfarwyddiaeth Gwasanaethau Diogelu Iechyd a Sgrinio bellach yn ymwneud yn uniongyrchol â darparu gwasanaethau sy'n dibynnu ar ddata genomeg.

Mae'r ystod a'r mathau o wasanaethau genomeg sy'n cael eu darparu o fewn Iechyd Cyhoeddus Cymru yn helaeth. Bellach, caiff data genomeg eu defnyddio'n rheolaidd at ddibenion sy'n amrywio o wasanaethau diagnostig, i reoli cleifion a dadansoddiadau a gynhyrchwyd yn ystod y pandemig COVID-19 i lywio polisi a champau gweithredu iechyd cyhoeddus ar lefel y boblogaeth. Mae natur draws-sefydliadol y gweithgaredd genomeg yn creu heriau yn ogystal â chyfleoedd i wella ac ailystyried y ffordd yr ydym yn darparu ystod o wasanaethau. Gan adlewyrchu'r heriau a'r cyfleoedd i wneud y defnydd gorau o genomeg ar draws y sefydliad, yn 2022 fe wnaethom sefydlu rhaglen draws-sefydliadol ar gyfer Genomeg Iechyd Cyhoeddus.

Roedd sefydlu rhaglen genomeg iechyd cyhoeddus yn ei gwneud yn ofynnol i staff weithio'n gyflym, wrth i ni lywio ein ffordd allan o'r pandemig. Mae heriau penodol o ran cydbwysu gweithgareddau gan gynnwys darparu gwasanaethau newydd, parhau i ddarparu a gwella ein gwasanaethau presennol, a rheoli gofynion gweithredol cefnogi'r broses o sefydlu Canolfan Ragoriaeth newydd ar gyfer Meddygaeth Fanwl. Bydd ein Rhaglen Genomeg Iechyd Cyhoeddus yn helpu i wireddu ymhellach potensial genomeg yng Nghymru.

Yn fwy cyffredinol, rydym yn parhau i gydnabod y mater sy'n ymwneud â datblygu'r gweithlu. Mae arbenigedd ym maes genomeg, ac yn arbennig Biowybodeg/Gwyddor Data, yn parhau i fod yn faes angen allweddol yn y GIG yn ehangach ac yn Iechyd Cyhoeddus Cymru yn benodol. Yn ogystal â hynny, wrth i ddata ar genomeg gael eu defnyddio'n ehangach, mae angen cynyddol i ystyried sut i ddarparu hyfforddiant i staff nad ydynt efallai'n gweithio o fewn PenGU/Rhaglen Genomeg Iechyd Cyhoeddus, ond a allai ddod i gysylltiad â data genomeg fel rhan o'u gwaith.

4.4 Brechu ac imiwneiddio

Mae'r Rhaglen Afiechydon Ataliadwy Trwy Frechu yn rhoi cyngor clinigol, gwyddonol ac epidemiolegol arbenigol i Lywodraeth Cymru, GIG Cymru a'r cyhoedd yng Nghymru ar frechlynnau yn ogystal â'r clefydau y maent yn eu hatal. Mae'r rhaglen yn gweithio gyda chyrrff Diogelu Iechyd ledled y DU i gydlynu'r ymateb i achosion o

glefydau y gellir eu hatal drwy frechu a chefnogi'r gwaith o fonitro a darparu rhaglenni brechlynnau yng Nghymru. Mae gan y rhaglen hefyd gyfrifoldebau penodol dros gefnogi'r cyhoedd a gweithwyr proffesiynol y GIG gyda gwybodaeth a thystiolaeth am frechu i helpu pobl i wneud dewis gwybodus.

Yn 2022/23, mae brechu wedi bod yn gonglfaen yr ymateb i'r pandemig COVID-19. Wrth i'r ymateb i COVID-19 newid yn sgil yr epidemioleg sy'n datblygu, mae'r Rhaglen Afiechydon Ataliadwy Trwy Frechu wedi parhau i sicrhau bod y boblogaeth yn gallu cael gafael ar y wybodaeth ddiweddaraf ac wedi cefnogi GIG Cymru i ddarparu'r brechlynnau diweddaraf.

Yn 2022/2,3 gwelwyd hefyd fygythiadau yn sgil clefydau heintus newydd yn dod i'r amlwg a rhai hyn yn ailymddangos. Fe wnaethom hefyd gefnogi'r ymateb i'r achosion o'r Frech M (a elwid yn flaenorol yn frech y mwncïod), gan gefnogi GIG Cymru i sefydlu rhaglen frechu newydd i'r rhai â risg uchel, a hynny ar fyr rybudd. Yn ogystal â hynny, rydym wedi cefnogi'r ymateb i frigiadau o Feirws Polio sy'n Deillio o Frechiad a Difftheria yn Lloegr, er mwyn sicrhau bod Cymru'n barod i ganfod ac ymateb i'r bygythiadau hynny os byddant yn codi yng Nghymru, ac i fynd i'r afael â chyfraddau brechu isel drwy ymgrych dal i fyny.

Yn dilyn y pandemig COVID-19, cafwyd ffocws o'r newydd ar atal niwed drwy frechiadau heblaw am COVID-19. Mae'r Cydbwyllgor ar Imiwneiddio a Brechu wedi gwneud argymhellion ar gyfer newidiadau i'r rhaglenni brechu rhag y feirws papiloma dynol (HPV) a'r eryr a fydd yn cael eu darparu yn 2023/24. O ran y Rhaglen

Afiechydon Ataliadwy Trwy Frechu, dechreuodd y gwaith o baratoi ar gyfer y newidiadau hyn yn 2022/23 ac mae wedi cydbwysu'r angen am ymateb parhaus i COVID-19 â'r angen i gyflawni gwelliannau mawr mewn rhaglenni nad ydynt yn ymwneud â COVID-19, er mwyn helpu GIG Cymru i gyflawni ei amcanion. Mae hyn yn digwydd ochr yn ochr â pharhad y rhaglen frechu arferol helaeth ac ymgrych anhwylderau anadlol y gaeaf, gan gynnwys y ffliw.

Ym mis Hydref 2023, cyhoeddodd Llywodraeth Cymru y fframwaith imiwneiddio cenedlaethol cyntaf i Gymru, sy'n amlinellu'r strategaeth ar gyfer brechiadau ac imiwneiddio yng Nghymru ar gyfer y dyfodol. Mae'r strategaeth hon yn cyfuno'r hyn a ddysgwyd o'r pandemig COVID-19 ag arfer da a welir yng Nghymru ar gyfer brechiadau eraill. Rydym wedi cefnogi Llywodraeth Cymru a Gweithrediaeth/Uned Gyflawni'r GIG, i greu'r weledigaeth hon i Gymru, a symud tuag at ei gweithredu. Mae egwyddorion Iechyd Cyhoeddus yn greiddiol i'r fframwaith, a bydd yr heriau a wynebir gan y rhaglen dros yr ychydig flynyddoedd nesaf yn cynnwys cyflawni'r egwyddorion craidd hynny, gan gynnwys cyd-gynhyrchu a gwella ansawdd ar sail tystiolaeth.

4.5 Y Ganolfan Arolygu Clefydau Trosglwyddadwy

Mae'r Ganolfan Arolygu Clefydau Trosglwyddadwy yn cefnogi ein gweledigaeth i gyflawni dyfodol iachach i Gymru drwy ddiogelu'r cyhoedd rhag clefydau trosglwyddadwy a bygythiadau amgylcheddol i iechyd. Ein rôl yw darparu gwasanaethau epidemioleg maes, cadw gwyliadwriaeth, cyngor gwyddonol, ymchwil a hyfforddiant o safon uchel yn y maes hwn.

Mae'r tîm yn gweithio gyda'i randdeiliaid i gasglu, dadansoddi a dehongli gwybodaeth ar gyfer gweithredu ym maes iechyd y cyhoedd. Gall hyn gynnwys canfod ac ymchwilio i achosion posibl o glefydau heintus, ymateb i fygythiadau yn sgil clefydau sy'n dod i'r amlwg, a deall sut mae gwahanol grwpiau poblogaeth yn cael eu heffeithio gan risgiau iechyd er mwyn dylanwadu ar bolisi. Mae'r Ganolfan Arolygu Clefydau Trosglwyddadwy yn cydweithio â phartneriaid ledled y DU ac yn rhyngwladol i rannu gwybodaeth.

Mae'r Ganolfan yn cynnwys grwpiau a themâu arbenigol gan gynnwys heintiau anadlol aciwt a heintiau y gellir eu hatal drwy frechu; heintiau a drosglwyddir yn rhywiol, firysau a gludir yn y gwaed, twbercwlosis ac anghydraddoldebau, heintiau sy'n gysylltiedig â gofal iechyd ac ymwrthedd gwrthficrobaidd, ystadegau, gwyddor data ac epidemioleg genomeg, heintiau gastroberfeddol, milheintiol a rhai sy'n dod i'r amlwg, cadw gwyliadwriaeth ar yr amgylchedd a lleoliadau penodol.

Yn ystod y flwyddyn ddiwethaf gwelwyd newid sylweddol o weithio ar y pandemig. Gyda llai o adroddiadau am COVID-19 a gostyngiad mawr mewn profion, ynghyd ag adferiad mewn gweithgarwch cymdeithasol ac economaidd arferol a throsglwyddo clefydau yn sgil hynny, mae ein staff ehangach wedi canolbwyntio o'r newydd ar eu meysydd clefydau arferol, a byddant yn datblygu dulliau gweithredu newydd ymhellach. Yn ogystal ag ailddechrau a diwygio gweithgareddau adrodd, hyfforddi ac ymchwil arferol, roedd dirwyn profion torfol ar gyfer COVID-19 i ben a'r ffaith bod feirysau tymhorol fel y ffliw a feirws syncytiol anadlol yn dychwelyd yn gofyn am newid yn yr ymateb ac ehangu'r gwaith cadw gwyliadwriaeth ar ysbytai a chymunedau, a hynny'n gyflym.

Mae'r pandemig wedi dangos pwysigrwydd methodolegau mwy newydd gan gynnwys gwyddor data a genomeg, a'r angen am ffocws cryfach ar benderfynyddion afiechyd sy'n deillio o anghydraddoldebau, lleoliadau fel cartrefi gofal, a chydweithio â'r UKHSA newydd. Drwy ein grŵp arbenigol newydd, rydym wedi gwella'r capasiti mewn perthynas â data a dadansoddi, setiau data cysylltiedig, a phrosesau symlach ac awtomataidd.

Ymysg yr heriau mae'r ffaith bod nifer o heintiau newydd a phwysig wedi dod i'r amlwg yng Nghymru, gan gynnwys Brech M a Hepatitis o achosog anhysbys, yn ogystal ag amlygiadau annhymhorol a difrifol o glefydau endemig, megis Feirws Syncytiol Anadlol (RSV) a heintiau Streptococcol Grŵp A. Gellir priodoli rhywfaint o hyn i'r ffaith bod yr

heintiau hyn wedi cael eu hatal yn ystod y pandemig, a'r newidiadau cysylltiedig yn imiwnedd y boblogaeth ac epidemioleg. Mae ein gwasanaeth epidemioleg maes newydd bellach yn gwbl weithredol ac wedi darparu cymorth cyflym a manwl i'r digwyddiadau hyn, gan gynnwys astudiaethau dadansoddol ar frigiadau o glefydau a gludir gan fwyd a chymorth modelu ar gyfer y digwyddiad o'r frech M.

Mae'r Ganolfan Arolygu Clefydau Trosglwyddadwy wedi gweithio gyda phartneriaid, yn enwedig yn y meysydd microbiolog a genomeg, i fynd i'r afael â chwestiynau gwyddonol drwy brosiectau a ariennir gan ymchwil a data cadw gwyliadwriaeth. Rydym wedi cyflwyno gwaith yng Nghymru, yn ein Seminar Gwyddoniaeth ym maes Diogelu Iechyd mwyaf llwyddiannus, yn rhyngwladol mewn cyfarfod epidemioleg gymhwysol Ewropeaidd yn Stockholm, a thrwy gyhoeddiadau a adolygwyd gan gymheiriaid.

Er mwyn ymateb i'r anghenion newidiol, mae'r Ganolfan wedi darparu hyfforddiant i staff ar ddulliau a meddalwedd mwy newydd, ac wedi darparu hyfforddiant i eraill. Rydym hefyd yn parhau i elwa o raglen hyfforddi epidemioleg Maes y DU ac yn cyfrannu ati, gyda'r cymrodr ychwanegol a secondiwyd yn fewnol o 2022, gan wella tegwch mewn perthynas â mynediad. Rydym wedi gweithio i wella llesiant y staff yn dilyn y pwysau yn sgil y pandemig, ac i ddarparu llwybrau i staff ddatblygu eu gyrfaedd.

Mae'r Rhaglen Iechyd Cynhwysiant Clefydau Trosglwyddadwy yn darparu strwythur trosfwaol ac integredig ar gyfer anghenion diogelu iechyd poblogaethau sy'n agored i niwed, sy'n cwmpasu rhaglenni presennol Camddefnyddio Sylweddau a Grwpiau Agored i Niwed, Iechyd a Chyfiawnder, ac Iechyd Rhywiol

4.6 Rhaglen Iechyd Cynhwysiant Clefydau Trosglwyddadwy

Mae'r Rhaglen Iechyd Cynhwysiant Clefydau Trosglwyddadwy yn darparu strwythur trosfwaol ac integredig ar gyfer anghenion diogelu iechyd poblogaethau sy'n agored i niwed, sy'n cwmpasu rhaglenni presennol Camddefnyddio Sylweddau a Grwpiau Agored i Niwed, Iechyd a Chyfiawnder, ac Iechyd Rhywiol. Mae'n cryfhau adnoddau ac effeithlonrwydd o fewn gwasanaethau diogelu iechyd yn ogystal â symleiddio'r swyddogaeth lywodraethu. Mae'r rhaglen hon yn rhan o'r Is-adran Diogelu Iechyd Integredig sy'n ategu ac yn cefnogi'r rhaglenni a'r swyddogaethau presennol drwy ddarparu arbenigedd penodol sy'n ymwneud â lleoliadau risg uchel a phoblogaethau sydd â risg uwch o glefydau trosglwyddadwy, canlyniadau iechyd negyddol, anghydraddoldebau ac annhegwch.

Ym mis Ionawr 2022, derbyniwyd y cynnig ar gyfer Rhaglen Iechyd Cynhwysiant Clefydau Trosglwyddadwy o fewn yr adran Diogelu Iechyd drwy Dîm Arwain ein Cyfarwyddiaeth. Drwy gydol 2022/23 sefydlwyd y rhaglen gyda gwaith i benodi i'r swyddi a nodwyd er mwyn dechrau cyflawni'r swyddogaethau a nodwyd pan ragwelwyd y rhaglen ehangach. Ochr yn ochr â hyn mae cynllun gwaith wedi'i ddatblygu a, thrwy weithio gyda chydweithwyr ym Mhrifysgolion Cymru a sefydliadau arbenigol sy'n darparu ar gyfer grwpiau cynhwysiant, mae ymarfer mapio wedi dechrau i ddarparu gwybodaeth am wasgariad daearyddol grwpiau cynhwysiant a'r gwasanaethau sy'n eu cefnogi. Bydd yr ymarfer hefyd yn cynnwys nodi'r holl bolisiau cysylltiedig.

4.7 Iechyd Cyhoeddus Amgylcheddol

Darperir Gwasanaeth Iechyd Cyhoeddus Amgylcheddol Cymru ar y cyd gan y tîm Iechyd Cyhoeddus Amgylcheddol yn Iechyd Cyhoeddus Cymru a Chyfarwyddiaeth Ymbelydredd, Cemegau a Pheryglon Amgylcheddol Asiantaeth Diogelwch Iechyd y DU Cymru (RCE-Cymru). Mae swyddogaethau'r timau wedi'u hintegreiddio a gweithredir desg dyletswydd yn ystod oriau swyddfa i ymateb i ddigwyddiadau amgylcheddol sy'n codi yng Nghymru ac ymholiadau'n ymwneud â'r amgylchedd o ffynonellau sy'n amrywio o aelodau'r cyhoedd i wleidyddion cenedlaethol. Mae'r ddesg dyletswydd yn cael ei staffio gan wyddonydd ar ddyletswydd a rheolwr ar ddyletswydd. Yn sgil COVID-19 cafodd y tîm ei adleoli i raddau helaeth i weithio ar yr ymateb ond gan barhau i ddarparu gwasanaeth iechyd cyhoeddus amgylcheddol adweithiol.

Wrth i ofynion yn ymwneud â'r pandemig gilio, mae'r tîm wedi gweld ôl-groniad o ymholiadau arferol yn ogystal â llawer mwy o alw am gymorth yn ymwneud â'r argyfwng hinsawdd nag a fodolai cyn y pandemig. Rydym hefyd yn edrych nawr ar weithio'n fwy rhagweithiol eto, yn enwedig cefnogi'r ddeddfwriaeth ynghylch Aer Glân, 20mya, a Diogelwch Tomenni Glo, ond rydym yn gweithio mewn ystod eang o feysydd eraill hefyd. Er enghraifft, mae rhan Iechyd Cyhoeddus Cymru o'r tîm hefyd yn cyflawni'r elfennau iechyd cyhoeddus amgylcheddol sy'n rhan o ymateb ehangach Iechyd Cyhoeddus Cymru i'r argyfwng hinsawdd, yn enwedig o ran gwybodaeth gyhoeddus mewn perthynas â thywydd eithafol.

Mae'r tîm yn aelod o Fwrdd Rhaglen Newid Hinsawdd Iechyd Cyhoeddus Cymru sydd newydd ei sefydlu, gan gynrychioli'r adran Diogelu Iechyd, ac mae hefyd yn gweithio ledled y DU gydag asiantaethau iechyd cyhoeddus eraill i gydweithio i fynd i'r afael â'r argyfwng hinsawdd.

Fe wnaethom ymateb i sefyllfa a oedd â'r potensial i achosi niwed sylweddol i boblogaeth Bae Baglan, cylch parhaus bron o ddigwyddiadau'n ymwneud â thywydd eithafol yn ogystal ag ymdrin ag ôl-groniad o faterion a oedd wedi codi yn ystod COVID-19.

Nid yw'r tîm wedi elwa o fuddsoddiad yn y ffordd y mae gweddill y maes diogelu iechyd wedi'i wneud ac mae galwadau cynyddol ar ei wasanaeth. Bydd angen ystyried yr adnoddau ar gyfer y dyfodol. Mae'n bwysig nodi hefyd, er bod tîm Iechyd Cyhoeddus Cymru wedi'i 'integreiddio' â thîm UKHSA, dim ond gwaith sy'n ymwneud ag ymateb i ddigwyddiadau adweithiol y gall tîm UKHSA ei gefnogi. Ein tîm sy'n bennaf cyfrifol am waith amgylcheddol rhagweithiol ac mae'r holl waith ar yr hinsawdd (rhagweithiol ac adweithiol - gan gynnwys ymatebion i dywydd eithafol) a wnawn yn cael ei gyflawni gan ein tîm ni yn unig.

Mae galw cynyddol hefyd am ddata cadw gwyliadwriaeth i lywio camau gweithredu rhagweithiol gan yr adran Iechyd Cyhoeddus Amgylcheddol mewn amrywiaeth o feysydd. Yn ddiweddar, mae'r Ganolfan Arolygu Clefydau Trosglwyddadwy wedi neilltuo ymgynghorydd i gefnogi gwaith yr adran Iechyd Cyhoeddus Amgylcheddol, gan gynnwys cadw gwyliadwriaeth ar yr hinsawdd ehangach. Mae dadansoddwr gwybodaeth Iechyd Cyhoeddus Amgylcheddol, sydd wedi'i leoli o fewn y Ganolfan, hefyd wedi'i

benodi ac mae Gwyddonydd Epidemiolegol a Gwyddonydd Data Epidemiolegol Uwch wedi'i neilltuo i ddarparu rhywfaint o gymorth ar gyfer Gwyliadwriaeth Amgylcheddol a Hinsawdd. Mae hyn i gyd eisoes yn ein galluogi i ddatblygu data mwy cadarn ynghylch peryglon amgylcheddol penodol e.e. carbon monocsid, ond hefyd i ddechrau adeiladu gwybodaeth i helpu i ddeall effeithiau hinsawdd a thywydd eithafol ar iechyd a'r setiau data sy'n ein galluogi i weld yr arwyddion hyn o effaith.

Yn fewnol, rydym wedi datblygu rhaglen gyflawn "cyflwyniad i iechyd cyhoeddus amgylcheddol" i gefnogi datblygu gwydnwch ehangach y tîm. Mae hon yn darparu cyfres o drosolygon byr o bynciau allweddol a hefyd yn cynnig cyfle i ddatblygu cymhwysedd fel rhan o leoliad gwaith. Rhaglen fewnol yw hon ar hyn o bryd, ond efallai y bydd cyfle yn y dyfodol i ystyried trefnu i rywfaint ohoni neu'r cyfan ohoni fod ar gael yn allanol, yn enwedig i swyddogion iechyd yr amgylchedd i gefnogi eu datblygiad proffesiynol.

Rydym hefyd wedi bod yn ystyried yr angen am ddiwrnodau hyfforddiant allanol ar bynciau penodol. Er y bydd hyfforddiant sy'n cwmpasu'r canllawiau Cell Ansawdd Aer newydd yn cael ei arwain gan Cyfoeth Naturiol Cymru, byddwn yn gweithio gyda'r sefydliad i'w ddatblygu.

4.8 Heintiau sy'n Gysylltiedig â Gofal Iechyd, Ymwrthedd Gwrthficrobaidd a'r Rhaglen Bresgripsiynu

Mae'r Rhaglen Heintiau sy'n Gysylltiedig â Gofal Iechyd, Ymwrthedd Gwrthficrobaidd a Phresgripsiynu (HARP) yn rhoi cyngor clinigol, gwyddonol ac epidemiolegol arbenigol i Lywodraeth Cymru, GIG Cymru, y sector iechyd a gofal ehangach a phoblogaeth Cymru i leihau baich heintiau sy'n gysylltiedig â gofal iechyd, ac ymwrthedd gwrthficrobaidd. Mae gan y rhaglen rôl allweddol o ran cyflawni Strategaeth Ymwrthedd Gwrthficrobaidd y DU yng Nghymru.

Mae tîm y rhaglen yn amlldisgyblaethol ac mae'n cynnwys arbenigwyr ar Atal a Rheoli Heintiau, Fferylliaeth Wrthficrobaidd, Microbioleg Feddygol, Cadw Gwyliadwriaeth ac Epidemioleg.

Cyflawnir gwaith y rhaglen drwy'r tair prif ffrwd waith arbenigol sy'n rhan o'r rhaglen:

Cadw gwyliadwriaeth - sy'n gyfrifol am gasglu, dadansoddi a bwydo data cadw gwyliadwriaeth ar heintiau sy'n gysylltiedig â gofal iechyd, defnydd o gyffuriau gwrthficrobaidd ac ymwrthedd iddynt ar draws sectorau iechyd a gofal Cymru.

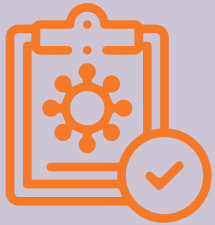

Stiwardiaeth Gwrthficrobaidd - sy'n gyfrifol am hyrwyddo presgripsiynu cyffuriau gwrthficrobaidd yn y modd gorau posibl.

Atal a Rheoli Heintiau - sy'n gyfrifol am hybu ymyriadau ac arferion i atal lledaeniad a chyfyngu ar frigiadau heintiau.

Yn ystod y pandemig COVID-19, bu aelodau tîm y rhaglen HARP yn ymwneud yn helaeth â chadw gwyliadwriaeth mewn perthynas â COVID-19 a rhoi cyngor ac arweiniad arbenigol ar Atal a Rheoli Heintiau a Phresgripsiynu Gwrthficrobaidd. Yr her yn ystod 2022/23 oedd rheoli galwadau parhaus yn ymwneud â COVID-19 yn ogystal â cheisio ailgydio yng ngwaith craidd y rhaglen HARP.

Roedd y gwaith cadw gwyliadwriaeth yn canolbwyntio ar ailsefydlu'r gwaith datblygu ar ehangu cadw gwyliadwriaeth ar heintiau sy'n gysylltiedig â gofal iechyd, gan gynnwys bwrw ymlaen â mentrau arloesol a datblygiadau a ddarparodd wylidwriaeth nosocomiaidd COVID-19 ar gyfer ystod ehangach o Heintiau sy'n Gysylltiedig â Gofal Iechyd

Roedd y gwaith cadw gwyliadwriaeth yn canolbwyntio ar ailsefydlu'r gwaith datblygu ar ehangu cadw gwyliadwriaeth ar heintiau sy'n gysylltiedig â gofal iechyd, gan gynnwys bwrw ymlaen â mentrau arloesol a datblygiadau a ddarparodd wylidwriaeth nosocomiaidd COVID-19 ar gyfer ystod ehangach o Heintiau sy'n Gysylltiedig â Gofal Iechyd. Yn ystod 2022-23, heriwyd y rhaglen cadw gwyliadwriaeth gwrthficrobaidd gan y broses o gyflwyno system rheoli stoc fferyllol newydd ledled Cymru, a oedd yn golygu bod angen cryn dipyn o waith i ail-fapio data ac mae casglu gasglu data presgripsiynu cyffuriau gwrthficrobaidd yn sgil gofal eilaidd yn parhau i fod yn her. Roedd data ar y defnydd o gyffuriau gwrthficrobaidd mewn gofal sylfaenol yn parhau i gael eu monitro ac roedd y porth gwrthficrobaidd yn parhau i gael ei ddatblygu. Roedd y ffaith bod staff yn dychwelyd o rotâu cadw gwyliadwriaeth ar COVID-19 yn fodd o adfer adroddiadau cadw gwyliadwriaeth rheolaidd ar Heintiau sy'n Gysylltiedig â Gofal Iechyd ac Ymwrthedd Gwrthficrobaidd a darparu cefnogaeth i Fyrddau Cyflawni'r ddau faes hyn a gafodd eu hailsefydlu.

Cafodd y fforymau addysgol Stiwardiaeth Gwrthficrobaidd ac Atal a Rheoli Heintiau eu hailsefydlu yn ystod haf 2022 a chynhaliwyd y cyfarfodydd wyneb yn wyneb cyntaf gyda mynediad rhithwir, ers mis Rhagfyr 2019. Roedd gwaith cymorth proffesiynol y rhaglen ar gyfer Atal a Rheoli Heintiau a phresgripsiynu cyffuriau gwrthficrobaidd yn gallu ailffocysu wrth i'r gofynion am gyngor penodol ar COVID-19 leihau. O fis Mai 2022 ymlaen, diddymwyd Canllawiau Atal a Rheoli Heintiau COVID-19 y DU a dychwelwyd i ddefnyddio canllawiau Atal a Rheoli Heintiau'r rhaglen HARP. Ailsefydlwyd y grŵp canllawiau gwrthficrobaidd hefyd.

4.9 Gwasanaethau Sgrinio

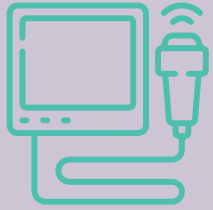
Rydym yn darparu, yn monitro ac yn gwerthuso saith rhaglen sgrinio'r boblogaeth, ac yn cydlynu rhwydwaith clinigol a reolir ar gyfer sgrinio cyn geni, sy'n cwmpasu Cymru gyfan. Mae'r rhaglenni sgrinio'n cael eu llywio gan argymhellion yn seiliedig ar dystiolaeth a ddaw o Bwyllgor Sgrinio Cenedlaethol y DU, sy'n cael eu hystyried gan Bwyllgor Sgrinio Cymru a'u cyflwyno yn unol â pholisi y cytunwyd arno gyda Llywodraeth Cymru.

Nodau'r rhaglenni yw lleihau nifer yr achosion o glefydau (e.e., sgrinio serfigol) neu wella diagnosis cynnar i leihau effaith y clefyd (e.e., sgrinio'r fron). Mae gan yr adran hanes cryf o werthuso a rhaglen gynhwysfawr o welliannau a datblygiadau yn unol â phenderfyniadau polisi. Cynigir gwasanaethau sgrinio teg i'r boblogaeth gymwys ond mae amrywiad yn y nifer sy'n manteisio arnynt ac mae galluogi pobl i roi cydsyniad ar sail gwybodaeth er mwyn cynyddu'r niferoedd yn flaenoriaeth allweddol. Dull gweithredu'r adran yw sicrhau bod pawb sy'n gymwys i gael eu sgrinio yn cael mynediad teg i'r gwasanaethau a'r cyfle i fanteisio ar y cynnig sgrinio.

Mae cynlluniau i adfer y gwasanaethau Sgrinio Ymlediadau Aortig Abdomenol Cymru, Sgrinio Llygaid Diabetig Cymru a Bron Brawf Cymru wedi parhau a rhoddwyd cyllid ychwanegol ar gyfer hyn gan Lywodraeth Cymru. Mae'r rhaglenni hyn wedi cyflawni lefelau'r gweithgaredd a welwyd cyn COVID-19 (ac wedi rhagori ar hynny) i gefnogi adferiad y rhaglenni. Mae gweithgaredd cynyddol rhaglenni Bron Brawf Cymru a Sgrinio Llygaid Diabetig Cymru wedi arwain at ostyngiad yn yr ôl-groniadau yn unol â'r disgwyliadau.

Yn sgil yr angen am fwy o glinigau a sicrhau bod digon o staff i weithio ynddynt, mae cynyddu gweithgaredd sgrinio'r rhaglenni hyn wedi bod yn heriol. Mae capasiti'r gweithlu wedi bod yn ffactor sy'n cyfyngu ar absenoldeb staff oherwydd absenoldeb salwch; salwch yn gysylltiedig â COVID-19, ac ni fu modd recriwtio i rolau sefydledig yn enwedig rolau clinigol allweddol.

Ym mis Mai 2022, fe wnaethom agor y ganolfan sgrinio gyntaf o'i bath ar y stryd fawr yn Aberpennar. Mae'r ganolfan sgrinio bwrpasol hon yn rhan o ddull newydd sbon o helpu i wella hygyrchedd a chynyddu'r nifer sy'n manteisio ar brofion sgrinio

Datblygwyd atebion amgen i leoliadau sgrinio ar gyfer ardaloedd lle mae lleoliadau'n gyfyngedig gyda Sgrinio Llygaid Diabetig yn defnyddio uned symudol dros dro a Sgrinio Ymlediadau Aortig Abdomenol Cymru yn defnyddio faniau Gwasanaeth Gwaed Cymru a Tenovus. Ym mis Mai 2022, fe wnaethom agor y ganolfan sgrinio gyntaf o'i bath ar y stryd fawr yn Aberpennar. Mae'r [ganolfan sgrinio](#) bwrpasol hon yn rhan o ddull newydd sbon o helpu i wella hygyrchedd a chynyddu'r nifer sy'n manteisio ar brofion sgrinio. Mae'r ganolfan yn gartref i nifer o wasanaethau sgrinio sydd i gyd o dan yr un to, gan ei gwneud yn haws i bobl fanteisio ar y profion sgrinio.

Rydym wedi gweithio'n galed i barhau i ddarparu gwasanaethau yn ystod y cyfnod o weithredu diwydiannol. Arweiniodd gweithredu

diwydiannol gan y Post Brenhinol at greu ateb arall i ddychwelyd cardiau prawf Smotyn Gwaed Newydd-anedig i'r labordy mewn modd amserol. Rhoddwyd gwasanaeth negesydd ar waith ar frys, gan weithio gyda gwasanaethau bydwreigiaeth ledled Cymru ac mae hyn yn cael ei werthuso gyda'r bwriad o barhau i'w ddefnyddio yn y dyfodol. Cafodd gweithredu diwydiannol mewn meysydd eraill effaith ar apwyntiadau sgrinio ar gyfer rhai rhaglenni yn ystod rhan olaf y flwyddyn.

Mae'r gwaith o osod cyfarpar sgrinio serfigol newydd yn y Labordy Sgrinio wedi mynd rhagddo gan oresgyn yr heriau yn sgil ad-drefnu o fewn y Labordy. Rhoddwyd y platfform newydd ar waith yn ddiweddar ac fe'i profwyd yn llwyddiannus, ar yr un pryd â pharhau i ddarparu gwasanaethau.

5. Thema Strategol 3: Helpu i Wella Ansawdd a Diogelwch Gwasanaethau Iechyd a Gofal

Ein nod yw cefnogi'r gwaith o greu system iechyd a gofal o'r ansawdd gorau i Gymru fel bod gan bawb fynediad at ofal diogel, effeithiol ac effeithlon yn y lle iawn ac ar yr amser iawn ar draws y system ofal gyfan. Er mwyn gwneud hyn rydym yn gweithio ochr yn ochr â sefydliadau ledled Cymru i greu'r amodau, meithrin y gallu a gwneud y cysylltiadau i wella er mwyn ffynnu. Mae hyn hefyd yn wir am y ffordd yr ydym yn ysgogi ansawdd, gwelliant ac arloesedd ar draws ein sefydliad ein hunain. Y flwyddyn ddiwethaf fu'r flwyddyn brysraf a mwyaf gwerth chweil yn hanes Gwelliant Cymru hyd yma. Cafwyd cydbwysedd rhwng ymateb i anghenion brys a gosod y sylfeini ar gyfer newid sylfaenol yn y tymor hwy.

Arwain ar gyfer Diogelwch Cleifion

Cymerodd dros 40 o uwch arweinwyr clinigol o bob Bwrdd ac Ymddiriedolaeth lechyd ran mewn rhaglen ddatblygu bum mis yn canolbwyntio ar eu rôl fel arweinwyr diogelwch cleifion. Mae'r rhwydwaith a grëwyd yn sgil y rhaglen hon bellach yn noddi prosiectau gwella diogelwch cleifion yn uniongyrchol yn y Gydweithredfa Gofal Diogel.

Ymweliadau Safle Sylfaenol

Roedd ymweliadau deuddydd yn gyfle i Gwelliant Cymru a'r Sefydliad Gwella Gofal lechyd dreulio amser gyda staff, timau ac adrannau ar draws pob sefydliad. Amlygodd adroddiadau cryno arfer da, ynghyd â heriau a chyfleoedd ar gyfer gwelliannau pellach. Mae'r rhain wedi llywio strategaethau ansawdd lleol a ffocws y gwaith gwella.

Hyfforddi ar gyfer Diogelwch Cleifion

Cymerodd dros 45 o gynrychiolwyr ran yn y rhaglen ddatblygu pedwar mis, gan feithrin sgiliau hyfforddi yn y maes gwella sy'n canolbwyntio ar y Fframwaith ar gyfer Gofal Diogel, Effeithiol a Dibynadwy. Mae'r rhwydwaith a grëwyd o'r rhaglen hon bellach yn darparu hyfforddiant i brosiectau gwella diogelwch cleifion yn uniongyrchol yn y Gydweithredfa Gofal Diogel.

Lansio'r Gydweithredfa Gofal Diogel

Mae'r rhaglen gydweithredol yn dod â thimau, hyfforddwyr ac uwch arweinwyr diogelwch o Fyrddau ac Ymddiriedolaethau lechyd Cymru ynghyd i ganolbwyntio ar flaenoriaethau diogelwch cyffredin sy'n rhychwantu pedair ffrwd waith: arweinyddiaeth, gofal cymunedol, gofal dydd, a gofal aciwt. Mae aelodau'r ffrydiau gwaith cydweithredol yn cael cymorth gan Gwelliant Cymru a'r Sefydliad Gwella lechyd, ac yn cael mynediad at gyfres o sesiynau dysgu, hyfforddiant a rhwydweithio er mwyn dysgu gyda'i gilydd i gyflawni'r blaenoriaethau gofal diogel ar y cyd. Hyd yma rydym wedi cyflwyno dwy (o bump) sesiwn ddysgu, wedi sefydlu pedair ffrwd waith, wedi ymgymryd ag wyth galwad am hyfforddiant (24 i ddilyn) ac ymweld â deg safle gyda thimau lleol. Yn ogystal â hynny, rydym wedi llongyfarch 23 o raddedigion Arwain Diogelwch Cleifion, wedi hyfforddi 39 o hyfforddwyr, wedi nodi 41 o brosiectau gwella ac wedi croesawu 300 o aelodau'r Gydweithredfa Gofal Diogel (ac mae'r niferoedd yn dal i gynyddu).

Gwnaed gwaith helaeth gan gynnwys sgysiau gyda chydweithwyr sy'n gweithio mewn gwasanaethau mamolaeth a newyddenedigol, dadansoddi cofnodion data ac ymweliadau safle i greu darlun cyfoethog o arferion presennol disglair, yr heriau a wynebir a pha gyfleoedd sy'n bodoli i rannu'r hyn a ddysgwyd

Amlygu Rhagoriaeth ac Ymarfer Arloesol

Gwelliannau i Ddiogelwch wedi'u Targedu

Capasiti i Ymdrin â Galw mewn Amser Real (RTDC): Er mwyn cefnogi ysbytai i leihau oriau arhosiad er mwyn creu llif a chynyddu ymwybyddiaeth o'r sefyllfa, gweithiodd Gwelliant Cymru gyda'r rhai a greoedd y fethodoleg RTDC i hyfforddi a choetsio staff i newid ymddygiad ar bob lefel mewn sefydliad er mwyn lleihau oriau arhosiad a gwella llif cleifion.

Rhaglen Gymorth Diogelwch Mamolaeth a Newyddenedigol:

Cynhaliodd Gwelliant Cymru gam Darganfod cenedlaethol ar gyfer rhaglen newydd, sef Cefnogi Diogelwch mewn Gofal Mamolaeth a Newyddenedigol newydd GIG Cymru. Gwnaed gwaith helaeth gan gynnwys sgysiau gyda chydweithwyr sy'n gweithio mewn gwasanaethau mamolaeth a newyddenedigol, dadansoddi cofnodion data ac ymweliadau safle i greu darlun cyfoethog o arferion

presennol disglair, yr heriau a wynebir a pha gyfleoedd sy'n bodoli i rannu'r hyn a ddysgwyd.

Rhwydwaith Cancer Cymru: Gan weithio mewn partneriaeth â Rhwydwaith Cancer Cymru nod y gwaith hwn yw cynyddu cyflymder a dibynadwyedd cam diagnostig cynnar y llwybr. Mae tri thîm amlddisgyblaethol yn profi ac yn manteisio ar gyfleoedd i wella'r broses o gydgyssylltu a rheoli'r rhan gynnar o lwybr y claf.

Gwelliannau ym maes Iechyd Meddwl

Dementia: Cefnogodd y tîm ranbarthau Cymru yn ystod cyfnod o barodrwydd a gweithredu'r [Llwybr Safonau Gofal Dementia](#) sy'n cyd-fynd â Chynllun Gweithredu Cymru ar gyfer Dementia. Cafwyd cydweithio a choetsio helaeth gyda phob rhanbarth a thrwy ffrydiau gwaith cenedlaethol i gefnogi meysydd allweddol megis offer hunanasesu ysbyty-benodol, ymgyrch symud a symudedd, canllawiau asesu cof ar gyfer asesu a gwneud diagnosis.

Dulliau mesur canlyniadau: Darparwyd cyllid i brofi dulliau ar gyfer sefydlu dulliau mesur canlyniadau a adroddir gan gleifion (PROMs) a mesur profiad a adroddir gan gleifion (PREMs). Cefnogir y gwaith hwn gan y rhai sydd â phrofiad bywyd, Byrddau Iechyd, y maes gofal cymdeithasol, y trydydd sector a chyrff proffesiynol. O'r gwaith hwn datblygwyd a chyflwynwyd hyfforddiant ar fesur canlyniadau, a hyd yma mae o leiaf un aelod o staff wedi ymgymryd ag ef yn:

78% o holl dîmau iechyd meddwl oedolion Cymru

88% o holl wasanaethau anableddau dysgu oedolion

100% o wasanaethau iechyd meddwl ac anableddau dysgu plant

Gwelliannau ym maes Anableddau Dysgu

Rhaglen waith ar iechyd corfforol: Nododd y rhaglen feysydd blaenoriaeth yn seiliedig ar dystiolaeth mewn perthynas â phroblemau iechyd y gellir eu hosgoi, oedi gyda thriniaeth, a marwolaethau cynamserol a/neu y gellir eu hosgoi. Bydd y gwaith gwella'n parhau tan fis Mawrth 2025, ac mae'r penawdau presennol yn cynnwys pecynnau gwirio iechyd, hyfforddiant ymwybyddiaeth, mynd i'r afael â risgiau rhwymedd, ymgyrch brechlynnau hygrych ac ymgyrch proffil iechyd.

Cefnogi Ansawdd

Dyletswydd Ansawdd: Mae'r Ddyletswydd Ansawdd yn un elfen o Ddeddf Iechyd a Gofal Cymdeithasol (Ansawdd ac Ymgysylltu) (Cymru) 2020 ac er mwyn cefnogi'r broses o'i rhoi ar waith, cadeiriodd a darparodd Gwelliant Cymru arbenigedd ar ffurf gwybodaeth pwnc a chymorth rhaglen i ddwy ffrwd waith genedlaethol yn ymwneud â'r ddyletswydd ansawdd.

Systemau Rheoli Ansawdd: Mewn ymateb i'r Ddyletswydd Ansawdd a'r Fframwaith Ansawdd a Diogelwch, mae Gwelliant Cymru wedi canolbwyntio ar roi system rheoli ansawdd ar waith drwy gynllun peilot yn Iechyd Cyhoeddus Cymru.

Meithrin gallu

Academi Gwelliant Cymru: Mae'r gyfres Gwella Ansawdd Gyda'n Gilydd wedi cael ei diweddarau i Gyfres Gwelliannau newydd. Datblygwyd a chyflwynwyd pum cwrs newydd, cefnogwyd dau Fwrdd Iechyd i gyflwyno cyrsiau, a datblygwyd a darparwyd hyfforddiant ar gyfer gwaith Capasiti i Ymateb i Alw mewn Amser Real a'r Gydweithredfa Gofal Diogel.

Rhaglen Addysg i Gleifion: Mae Gwelliant Cymru, mewn partneriaeth â hyfforddwyr/cydlynwyr y Rhaglen Addysg i Gleifion mewn Byrddau Iechyd, wedi darparu cyrsiau ar reoli clefydau cronig, diabetes, poen cronig a chanser ac mae cyrsiau newydd wrthi'n cael eu datblygu.

Labordy Q Cymru: Mae'r tîm wedi cydweithio ar draws sawl maes o ddiddordeb gan gynnwys cefnogi cydweithwyr o dîm penderfynyddion iechyd ehangach Iechyd Cyhoeddus Cymru a Rhwydwaith Canser Cymru.

Uchafbwyntiau Eraill

Cynhadledd genedlaethol Gwelliant Cymru: Roedd cynhadledd genedlaethol Gwelliant Cymru yn ddathliad o welliant ar draws iechyd a gofal cymdeithasol yng Nghymru a thu hwnt.

Podlediad: Trafod Gwelliant: Cafodd cyfres o bodlediadau newydd, [Trafod Gwelliant](#), ei lansio i ddarparu lle diogel i siarad am bopeth yn ymwneud â gwelliant.

Adfer Gwobrau GIG Cymru: Cynhaliwyd [Gwobrau GIG Cymru](#) ar ôl bwlch o ddwy flynedd oherwydd y pandemig COVID-19.

Heriau a Risgiau Allweddol

Er bod Gwelliant Cymru wedi datblygu rhychwant ei gefnogaeth i GIG Cymru yn ystod 2022/2023, mae ymatebolrwydd y system, sy'n dal i wynebu heriau cynyddol, wedi effeithio ar hyn.

Yr hyn a ddysgwyd a meysydd i'w gwella

Ceir ymgysylltiad aruthrol gan Weithredwyr yn GIG Cymru i gydweithio ar flaenoriaethau ansawdd a diogelwch system gyfan ledled Cymru. Fodd bynnag, mae ymgysylltu â'r system ehangach yn cymryd mwy o amser na'r disgwyl.

Yn ystod 2023/2024, bydd Gwelliant Cymru yn trosglwyddo i fod yn swyddogaeth ansawdd, diogelwch a gwella o fewn Gweithrediaeth GIG Cymru. Bydd Gwelliant Cymru yn gweithio'n agos gyda phartneriaid Gweithrediaeth GIG Cymru i gysoni ac integreiddio ein cefnogaeth i sefydliadau.

Yn ystod 2022-23 fe wnaeth y Gwasanaeth Diogelu Cenedlaethol ail-frandio a phennu ffocws newydd i gryfhau ei safle wrth siapio ac arwain tirwedd diogelu'r GIG yng Nghymru

Diogelu

Yn ystod 2022-23, fe wnaeth y Gwasanaeth Diogelu Cenedlaethol ail-frandio a phennu ffocws newydd i gryfhau ei safle wrth siapio ac arwain tirwedd diogelu'r GIG yng Nghymru. Mae'r Gwasanaeth Diogelu Cenedlaethol yn dîm o weithwyr proffesiynol diogelu dynodedig yn GIG Cymru sy'n darparu arbenigedd, arfer safonol, hyfforddiant ac arweiniad arbenigol i gydweithwyr, sefydliadau amlasiantaeth a'r llywodraeth.

Mae'r gwasanaeth yn cydlyn Rhwydwaith Diogelu GIG Cymru sy'n cysylltu polisïau lleol a chenedlaethol i ddatblygu dull cydweithredol o gyflawni gwaith diogelu ar draws y GIG yng Nghymru.

Mae'r cyflawniadau allweddol yn 2022/23 yn cynnwys y canlynol:

Datblygu offeryn sicrhau ansawdd ar gyfer lleoliadau gofal a gomisiynir gan y GIG, sy'n cael ei dreialu ar hyn o bryd ym Mwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda, i gefnogi dull gweithredu cyson ar gyfer cyrff y GIG sy'n comisiynu gwasanaethau gofal.

Cynllunio olyniaeth mewn gwasanaethau diogelu – adolygiad cynhwysfawr o'r ddarpariaeth diogelu corfforaethol bresennol yn y GIG yng Nghymru a'r goblygiadau ar gyfer cynllunio'r gweithlu yn y dyfodol.

Gwelliannau i'r Matrics Aeddfedrwydd Diogelu er mwyn cynnwys y ddyletswydd ansawdd. Offeryn hunanasesu yw'r Matrics Aeddfedrwydd Diogelu sy'n cefnogi gwella ansawdd prosesau diogelu ar draws GIG Cymru.

Lansiwyd diweddariad i'r Ymateb Gweithdrefnol i Farwolaeth Annisgwyl yn ystod Plentynodod (PRUDiC) ym mis Mawrth 2023. Mae'r broses hon yn hwyluso'r gwaith o gydgyssylltu gwasanaethau yn dilyn marwolaeth annisgwyl plentyn ac yn sicrhau bod cyswllt uniongyrchol a chymorth ar gael i deuluoedd yn dilyn profedigaeth.

Gwneud y mwyaf o gyfleoedd i ddylanwadu ar arferion diogelu drwy swyddogaethau eraill o fewn y sefydliad, megis y Panel Adolygu Marwolaethau Plant, Uned Atal Trais Cymru, yr Hyb Profiadau Niweidiol yn ystod Plentynodod (ACEs), Sefydliad Iechyd y Byd a'r Uned Deall Ymddygiad.

Cynhaliwyd Cynhadledd '*Diogelu Gyda'n Gilydd: Bryd Hynny, Nawr, Nesaf*' yn Neuadd y Ddinas, Caerdydd ar 8 Mawrth 2023, gan nodi 10 mlynedd o Rwydwaith Diogelu GIG Cymru. Defnyddiodd ddull taith bywyd i ddangos sut y mae gwasanaethau diogelu wedi esblygu a newid mewn ymateb i ddeddfwriaeth, gan ddysgu o ddigwyddiadau trasig a llais y rhai sydd wedi cael eu cam-drin a'u hesgeuluso – gan gydnabod bod mwy i'w wneud i wella diogelwch ein poblogaethau mwyaf agored i niwed a galluogi sefydliadau iechyd i ddarparu gwasanaethau o ansawdd uchel i ddiogelu pobl Cymru.

6. Thema Strategol 4:

Gwneud y Defnydd Gorau O Dechnoleg Ddigidol, Data a Thystiolaeth i Wella Iechyd y Cyhoedd

Mae dwy thema fawr wedi cael lle amlwg eleni – adferiad a gosod sylfeini. Adfer ar ôl COVID-19 a gosod sylfeini newydd i ailadeiladu ein gwasanaethau. Rydym wedi cyhoeddi ystadegau ac adroddiadau o'n prif gofrestrau a rhaglenni mewn fformatau mwy hygyrch ac wedi canolbwyntio ar gyhoeddi ymchwil sy'n golygu bod gofal iechyd a gwybodaeth iechyd yn cael eu darparu'n well. Eleni, fe wnaethom hefyd gyflwyno dau faes newydd – data a gwyddor data – sydd wedi darparu nifer o raglenni penagored ac amcanion i ychwanegu at y gronfa gofrestrau, gwaith dadansoddi, ymchwil, gwerthuso a rhannu gwybodaeth.

Gydag amrywiaeth y rhaglenni gwaith o fewn y Gyfarwyddiaeth Data, Gwybodaeth ac Ymchwil, cyflawnwyd llawer o amcanion allweddol ar draws y sefydliad ac mewn cydweithrediad â phartneriaid allweddol. Nodir detholiad ohonynt isod:

- Dwyn ynghyd wahanol setiau data i ddeall effaith y newid i [weithio gartref](#) yn sgil y pandemig ar iechyd a llesiant, a chanfod ei fod yn cael effaith fwy negyddol ar rai grwpiau iau yn benodol.
- Cwblhau'r arolwg mwyaf o iechyd a llesiant ymhlith nyrsys a bydwagedd yng Nghymru yn ystod y pandemig, gyda chymorth y Coleg Nyrsio Brenhinol (RCN) a Choleg Brenhinol y Bydwagedd (RCM).
- Cyflwyno ymchwil yn edrych ar [rôl gwirfoddoli yn y gymuned mewn ymateb i'r pandemig ac yn ystod yr adferiad ohono \(a ariannwyd gan y Sefydliad Iechyd\)](#) - fe wnaeth y canfyddiadau lywio ymchwiliad Pwyllgor Llywodraeth Leol a Thai Senedd Cymru i asedau cymunedol; ac archwiliad Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru ar werth gwirfoddoli o fewn modelau gofal integredig mewn perthynas â'r Fframwaith Iechyd a Gofal Cymdeithasol newydd yng Nghymru.

- Datblygu Set Ddata Diagnosis Cyflym o Ganسر fel rhan o Fanc Data SAIL gyda phartneriaid academiaidd a GIG lluosog i alluogi gwaith ymchwil cyflym ar effaith y pandemig ar ddiagnosis o ganسر a chatau canسر - cyhoeddwyd papurau academiaidd a rhannwyd canfyddiadau cynnar â llunwyr polisïau; ar hyn o bryd rydym yn datblygu data newydd ymhellach fel ystadegau arbrofol 'bron-mewn-amser-real' am achosion o ganسر a fydd ar gael i'r cyhoedd, ac i gefnogi archwiliad o wella canسر y coluddyn a ariennir yn allanol.
- Cynhyrchu pedwar adolygiad cyflym ac un map tystiolaeth cyflym gyda'r nod o ateb cwestiynau pwysig yn ymwneud â COVID-19 a strategaethau iechyd y cyhoedd.
- Sicrhau cyllid, a chomisiynu a chwblhau adolygiad pensaernïaeth, tri darganfyddiad ar draws y sefydliad, a dau brosiect alffa. Mae hyn wedi darparu dealltwriaeth eang a fydd yn sail i waith dylunio sy'n canolbwyntio ar y defnyddiwr yn y blynyddoedd i ddod.
- Diweddarau ein Strategaeth Ymchwil a Gwerthuso sefydliadol, a'i chysoni â'r Strategaeth Hirdymor, yn dilyn gwaith ymgysylltu a blaenoriaethu helaeth.

- Cryfhau ein galluoedd gwerthuso a sefydlu rhaglen gynhwysfawr i gefnogi Iechyd Cyhoeddus Cymru a phartneriaid allanol i werthuso'r hyn sy'n gweithio. Er enghraifft, yn ein gwerthusiad o ganlyniadau Rhaglen Atal Diabetes Cymru Gyfan, fe wnaethom ddatblygu system i gefnogi ymarferwyr i gasglu gwybodaeth allweddol am i bwy y cynigiwyd y gwasanaeth, pwy wnaeth fanteisio arno a'r canlyniadau. Fe wnaethom hefyd gynllunio astudiaeth ymchwil, sydd wedi'i hymgorffori yn y rhaglen, (mewn cydweithrediad â Bwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan), i ddarparu amcangyfrifon mwy cadarn mewn perthynas â chanlyniadau ar draws grwpiau.
- Mae gwerthusiadau eraill sy'n cael eu datblygu yn cynnwys rhaglenni atal brechlynnau, rhaglen Hapus, Cynllun Cychwyn Iach a Meddwl Ymlaen.
- Cyhoeddi adroddiad ar ddata'r Rhaglen Mesur Plant 2020-2021, a oedd yn gyfyngedig i ddau ranbarth bwrdd iechyd gan fod y pandemig yn dal i effeithio ar waith casglu data ar draws y byrddau iechyd eraill. Mae gwerthusiad drafft o opsiynau sy'n ystyried ail fesuriad y rhaglen wedi'i gwblhau a'i gyflwyno i is-bwyllgorau'r Bwrdd Pwysau Iach: Cymru Iach.
- Cyhoeddi ystadegau swyddogol ar anomaleddau cynhenid o'r System Cofrestru a Gwybodaeth Anomaleddau Cynhenid (CARIS) yn Hydref 2022. Mae tîm CARIS wedi parhau i gefnogi Grŵp Gweithredu Clefydau Prin (RDIG) Cymru, ac mae gwaith peilot ar y gweill i ddarparu data ar lefel BILL ar gyfer clefydau prin.
- Lansio'r System Arolygu Hunanladdiad Amser Real ym mis Ebrill 2022, gan gasglu gwybodaeth am yr holl farwolaethau o hunanladdiad a amheuir yng Nghymru. Disgwylir i'r adroddiad arolygu blynyddol cyntaf gael ei gyhoeddi yn Hydref 2023.
- Cyhoeddi adroddiad patrymau a thueddiadau ar 10 mlynedd o farwolaethau plant yng Nghymru ym mis Ebrill 2022 a chynnal gweminar ar y Rhaglen Adolygu Marwolaethau Plant i dros 100 o randdeiliaid.
- Parhau i ddatblygu [Dangosfwrdd Trosolwg Cyflym Iechyd Cyhoeddus Cymru](#) a fabwysiadwyd ar gyfer adroddiadau ffurfiol i'r Bwrdd yn ystod haf 2022 ac a helpodd i ysgogi trafodaeth gyda'r Gweinidog yn gynnar yn y flwyddyn newydd. Roedd hyn eisoes yn cynnwys rhywfaint o ddata cancer 'bron yn amser real'.
- Lansio fersiwn newydd o'r offeryn adrodd [Fframwaith Canlyniadau Iechyd y Cyhoedd](#) yn yr hydref a chyhoeddir fersiwn pellach ym mis Rhagfyr. Datblygwyd a chynlluniwyd y dangosfwrdd hwn gan ddefnyddio dulliau Ystwyth gyda grŵp o ddefnyddwyr gweithredol wrth ei wraidd.

- Mewn partneriaeth â chydweithwyr ym Mhrifysgol Caerdydd, fe wnaethom ddatblygu [dangosfwrdd](#) delweddu data y Rhwydwaith Ymchwil Iechyd mewn Ysgolion ar iechyd a llesiant plant 11-16 oed. Llywiyd y datblygiad gan grŵp o ddefnyddwyr gweithredol gyda chynrychiolaeth o'r sectorau iechyd cyhoeddus, addysg, Llywodraeth Cymru, a'r sectorau academaidd.
- Cymryd rhan ym modiwl Partneriaeth Meincnodi Cancer Rhyngwladol yn edrych ar effeithiau'r pandemig yng Nghymru o gymharu â gwledydd eraill ar draws y byd.
- Mae ein hystadegau swyddogol wedi cael eu hadolygu yn erbyn y cod ymarfer ar gyfer ystadegau a hygyrchedd, a byddwn yn parhau i weithio ar roi'r argymhellion ar waith. Roedd hyn yn cynnwys adrodd am achosion o Ganser y Croen Nad yw'n Felonoma am y tro cyntaf.
- Recriwtio tîm gwyddor data newydd, y mae ei brosiectau cyntaf yn cynnwys datblygu rhagamcanion o nifer yr achosion o glefydau a ffactorau risg perthnasol hyd at 2035. Gyda'r tîm newydd hwn rydym wedi sefydlu'r gymuned gwyddor data traws-sefydliadol, i helpu i rannu gwybodaeth, meithrin sgiliau a datblygu cydweithio ym maes gwyddor data.
- Cefnogi cynhyrchu incwm o £1.5m i Gymru yn 2022/23.

Amlygu rhagoriaeth ac ymarfer arloesol

Eleni treuliwyd amser yn canolbwyntio ar addasu ein cynhyrchion i ddiwallu anghenion ein defnyddwyr yn well, gan sicrhau ansawdd methodolegol a thryloywder. Mae llawer o'n cynhyrchion newydd mewn fformatau sy'n bodloni'r gofynion hyn yn well ac rydym yn gallu eu cynhyrchu'n gyflymach, gan alluogi rhanddeiliaid i gael mynediad at y dystiolaeth mewn modd amserol.

Ymhlith yr enghreifftiau o'r cynhyrchion newydd hyn mae:

[Mapiau Tystiolaeth](#) (e.e. rhoi'r gorau i ysmegu)

[Crynodebau o Dystiolaeth ar Bynciau](#) (e.e. Ymyriadau i gynyddu teithio llesol)

[Adolygiadau Cwmpasu Ystwyth](#) e.e. Cynyddu'r nifer sy'n manteisio ar ymyriadau rhagsefydlu)

Mae ein harbenigwyr data wedi canolbwyntio ar gefnogi cydweithwyr mewn timau digidol, cofrestrau, sgrinio a Gwella Cymru. Rydym wedi cyflwyno prosiectau, hyfforddiant ac ymarferion cyd-gynhyrchu, yn ogystal â gweithdai a phrofiadau dysgu i gynyddu sgiliau a gallu timau ar draws y sefydliad.

Rydym wedi llwyddo i gael 3 blynedd arall o gyllid gan y Sefydliad Iechyd, i gydweithio â Networked Data Lab (NDL) gan adlewyrchu rhagoriaeth y gwaith hyd yma. Mae'r NDL yn parhau i arloesi mewn data cysylltiol, gan weithio'n ddiweddar ar draws partneriaid lluosog i ddod â data Awdurdod Lleol a gofal sylfaenol ar ofalwyr di-dâl ynghyd. Mae'r dull newydd hwn yn gwella ein dealltwriaeth o:

ofalwyr di-dâl sy'n gorgyffwrdd â'r gwahanol sectorau a'u hanghenion.

gwybodaeth bwysig i gefnogi strategaeth Gofalwyr Cymru.

sut i nodi a chefnogi gofalwyr di-dâl yng Nghymru.

Mewn gwaith arloesi pellach, cynhaliwyd yr astudiaeth gyntaf gan ddefnyddio cysylltiadau â'r cyfrifiad i edrych ar ddata sgrinio am ganser yn ôl grŵp ethnig, gan alluogi dadansoddiad o anghydraddoldebau ar raddfa'r boblogaeth.

Arweiniodd ein gwybodaeth am iechyd digidol ac anghydraddoldebau at Sefydliad Iechyd y Byd (WHO) yn ein comisiynu i gwblhau [un o'r adolygiadau mwyaf cynhwysfawr o degwch o fewn technoleg iechyd digidol](#). Cafodd yr adroddiad ei rannu ar draws rhanbarth Ewropeidd WHO ac mae'n sail i gynlluniau gweithredu digidol WHO a byddwn yn parhau i gryfhau'r cysylltiadau hyn ar gyfer rhaglenni'r dyfodol a chefnogi arloesedd yng Nghymru.

Heriau a risgiau allweddol

Gallwn nodi gwelliannau posibl i wasanaethau ar draws y sefydliad, ond bydd llawer iawn o'r cyfleoedd ar gyfer awtomeiddio, lleihau gwastraff ac effeithlonrwydd y gellir eu gwneud yn gofyn am ddealltwriaeth fwy aeddfed o'r cydadwaith rhwng y trawsnewidiad i wasanaethau digidol a gwasanaethau nad ydynt yn ddigidol. Heb strategaethau sianelu clir ac athroniaethau dylunio sy'n canolbwyntio ar y defnyddiwr, rydym yn annhebygol o gyflawni'r budd llawn y mae ein mewnwelediadau yn dangos i ni eu bod ar gael.

Mae sicrhau cydsyniad y Grŵp Cynghori ar Gyfrinachedd i gasglu data hirdymor ar gyfer y gofrestr arolygu Clefydau Prin Oedolion yn dal i fynd rhagddo.

Yr hyn a ddysgwyd a meysydd i'w gwella

Gallwn fod yn llawer cliriach ynghylch yr ymdrech sydd ei hangen ar gyfer trawsnewidiad gwirioneddol sy'n canolbwyntio ar y defnyddiwr. Mae angen i ni hefyd fod yn fwy abl i weithio mewn partneriaeth amlddisgyblaethol ar draws gwasanaethau digidol, y maes caffael a thimau masnachol, clinigol a chyfathrebu, er mwyn trawsnewid gwasanaethau'n effeithiol. Mae gennym enghreifftiau o arfer da ond gallwn fod yn llawer gwell o ran y ffordd yr ydym yn ymgysylltu â defnyddwyr a'r cyhoedd i ddylanwadu ar y gwaith a wnawn.

7. Ein galluogi i gyflawni ein Cynllun yn llwyddiannus

Mae ein swyddogaethau galluogi wedi bod yn ganolog i gyflawn ein blaenoriaethau iechyd cyhoeddus yn llwyddiannus a pharhau i gefnogi adferiad sefydliadol ehangach dros y flwyddyn ddiwethaf. Mae ein galluogwyr wedi chwarae rhan hollbwysig wrth arwain a chyflawni nifer o feysydd gwaith mawr, ochr yn ochr â'n rôl yn yr ymateb i COVID-19, a chyflawni ein hystod lawn o swyddogaethau a gweithgareddau statudol.

Roedd ein hamcanion strategol ar gyfer 2022-2025 yn canolbwyntio ar gamau gweithredu y gallem eu cymryd yn y tymor byr i'r tymor canolig i'n symud tuag at gyflawni ein huchelgeisiau hirdymor fel y nodir yn ein Strategaeth Pobl

7.1 Ein Pobl

Mae ein gweithlu yn greiddiol i'n gallu i gyflawni ein nodau ac i ddiogelu a gwella iechyd y cyhoedd. Mae ein Strategaeth Pobl yn darparu cyfeiriad a ffocws i lunio gweithlu'r dyfodol, y math o sefydliad yr ydym yn anelu ato, ein diwylliant, ein ffyrdd o weithio yn ogystal ag optimeiddio perthnasoedd a chydweithio. Ein huchelgais hirdymor o ran pobl yw datblygu gweithlu hyblyg, cynaliadwy, amrywiol a ffyniannus sydd â'r gallu a'r capasiti i gyflawni ein blaenoriaethau strategol.

O ystyried pa mor hanfodol yw ein pobl i gyflawni ein huchelgeisiau hirdymor, mae angen i ni sicrhau ein bod yn darparu'r amgylchedd, y sgiliau a'r wybodaeth sydd eu hangen ar ein holl bobl i oresgyn yr heriau sydd o'n blaenau. Rydym yn awyddus i ddenu a chadw pobl ym maes iechyd y cyhoedd, i gyflawni ein Strategaeth Hirdymor ac i greu effaith gadarnhaol yn y cymunedau a wasanaethwn.

Roedd ein hamcanion strategol ar gyfer 2022-2025 yn canolbwyntio ar gamau gweithredu y gallem eu cymryd yn y tymor byr i'r tymor canolig i'n symud tuag at gyflawni ein huchelgeisiau hirdymor fel y nodir yn ein Strategaeth Pobl.

Rhoddir crynodeb o'n hamcanion a'n cyflawniadau allweddol hyd yma isod:

Mwy o allu ac ystwythder i ddefnyddio adnoddau lle mae eu hangen, gan leihau gweithio mewn seilos a chynyddu cydweithio a gweithio ar draws ffiniau

- Mae Dangosfyrddau Sicrwydd y Gyfarwyddiaeth a'r Is-adrannau wedi'u cyflwyno i alluogi rheolwyr i ddefnyddio data pobl yn rhagweithiol fel sail ar gyfer cynllunio, gwneud penderfyniadau a rheoli timau.
- Rydym wedi integreiddio dangosfyrddau yn llawn ym mhob agwedd ar lywodraethu ac mae'r dangosfyrddau'n cael eu hadolygu ar lefel Bwrdd a chan y tîm gweithredol bob mis. Mae'r data'n sail i'n penderfyniadau ynghylch buddsoddi mewn ymyriadau, ble i flaenoriaethu cyllid ac adnoddau eraill, lle i wneud gwaith craffu manwl er mwyn casglu data ansoddol ychwanegol a llesiant cyffredinol y gweithlu.
- Rydym wedi adolygu a diweddarau'r Fframwaith Rheoli ac Arwain drwy ymgysylltu â phobl ar draws y sefydliad.
- Rydym wedi cynyddu sgiliau rheoli newid drwy adolygu'r Dosbarth Meistr Rheoli Newid a'i addasu i weddu'n well i ddarpariaeth rithwir. Datblygwyd deunydd rhagarweiniol ar gyfer y cwrs hefyd gan ganiatáu i'r sesiwn rithwir fod yn rhyngweithiol a chyfranogol.
- Cyflwynwyd 11 sesiwn o'r Dosbarth Meistr Rheoli Newid drwy gydol y flwyddyn, ac mae pob un ohonynt wedi'u gwerthuso'n dda.
- Mae gweithgarwch gwella pellach wedi'i nodi ac wedi'i ddatblygu drwy grŵp Gorchwyl a Gorffen mewn partneriaeth ag Undebau Llafur.
- Ailgomisiynu i sicrhau bod y Dosbarth Meistr Rheoli Newid yn cael ei ddarparu drwy gydol 2023-24 i gynyddu gallu a thargedu meysydd yr effeithir arnynt gan raglenni newid arfaethedig.
- Meithrin cyd-ddealltwriaeth a dull gweithredu y cytunir arno tuag at gomisiynu (mewnol ac allanol) a fydd yn cefnogi ein gwaith cynllunio a darparu adnoddau ar gyfer mentrau. Disgwylir i waith mireinio pellach ar egwyddorion drafft, fframweithiau a datblygu adnoddau sydd eu hangen i gefnogi'r gweithgaredd hwn gael ei gwblhau yn ystod y flwyddyn i ddod.

Gwneud gwaith cynllunio a rheoli gweithredol i sicrhau gweithlu o'r maint a'r ffurf y cytunwyd arno

- Cyflwyno dull diwygiedig o Gynllunio'r Gweithlu'n Strategol i alluogi'r sefydliad i ddeall ei weithlu presennol yn well a sut y gallwn greu ymyriadau i ddenu, datblygu a chadw'r gweithlu presennol yn well er mwyn diwallu anghenion y dyfodol.
- Trosglwyddo Ymgynghorwyr Iechyd Cyhoeddus yn llwyddiannus i Fyrddau Iechyd Lleol.

Datganiad gwerth cyflogeion a brand sy'n gweithio i bawb, gan ymgorffori hyblygrwydd, boddhad gyrfa, cynwysoldeb a bywydau iach

- Cydgynllunio a datblygu ein Datganiad Gwerth Cyflogwr (Addewid Pobl), ynghyd â map i'w gyflawni a'i ymgorffori.
- Treialu ein dull o weithio'n ystwyth, Gweithio yn y Ffordd Sy'n Gweithio.
- Cyd-ddylunio fframwaith ymddygiad i gefnogi'r gwaith o gyflawni'r diwylliant a ddymunir a phrofiad cyflogeion.

Naratif diwylliannol cymhellol

- Rydym wedi asesu ein diwylliant presennol a delfrydol ac wedi adolygu allbynnau o asesiadau er mwyn bod yn sail i weithgarwch y dyfodol tuag at ddatblygu ein diwylliant sefydliadol.
- Cyflwynwyd portffolio o dystiolaeth gennym o dan Gynllun Cymhwysedd Diwylliannol Diverse Cymru ym mis Hydref 2022 a dyfarnwyd lefel Arian a Mwy Un i ni. Dyma'r cyflawniad uchaf i unrhyw sefydliad GIG yng Nghymru.
- Cyhoeddwyd ein Data Amrywiaeth y Gweithlu ym mis Rhagfyr 2022, yn amlinellu'r gwaith a wnaed tuag at greu a chynnal sefydliad cynhwysol lle y gall pawb fod yn nhw eu hunain yn y gwaith. Mae'r adroddiad yn dangos cynnydd ym mhob maes, er bod gennym ffordd i fynd eto i fod yn wirioneddol gynrychioliadol, yn enwedig ym maes cyflogi pobl anabl.

Ehangu mynediad a nodi, denu a recriwtio'r dalent orau sydd ar gael, sy'n adlewyrchu'n fwy cywir y cymunedau rydym yn eu gwasanaethu

- Rydym wedi dechrau ymgysylltu â chymunedau i ddeall yn well y rhwystrau y mae grwpiau heb gynrychiolaeth ddigonol yn eu hwynebu.
- Diweddarwyd hyfforddiant, canllawiau a gwybodaeth ar recriwtio a sicrhau eu bod ar gael i'r holl staff.
- Gweithredwyd dull integredig o ymgysylltu â phobl ifanc o bob cefndir gan nodi sut y byddwn yn meithrin perthnasoedd ag ysgolion a'r byd academiaidd i godi ein proffil fel cyflogwr.

Creu dull clir a chynlluniau buddsoddi i ddatblygu neu gael mynediad at y sgiliau sydd eu hangen i gyflawni ein blaenoriaethau strategol

- Cyflwynwyd y garfan gyntaf o bum Lleoliad Gwaith Kickstart.
- Sicrhodd dau gydweithiwr gyfleoedd mewnol parhaol a defnyddiodd dau y profiad i sicrhau cyfleoedd cyflogaeth mewn mannau eraill.

Amlygu Rhagoriaeth ac Ymarfer Arloesol

Yng Nghynhadledd a Seremoni Wobrwy Cymdeithas Rheoli Pobl mewn Gofal Iechyd Cymru ar 1 Mawrth 2023, cafodd gwaith tîm Datblygu Sefydliadol a Phobl Iechyd Cyhoeddus Cymru ei gydnabod gyda dwy wob: Rhagoriaeth mewn Datblygu Sefydliadol a Dadansoddeg y Gweithlu. Mae'r gwobrau cenedlaethol hyn yn dathlu'r gwaith anhygoel sy'n mynd rhagddo ledled GIG Cymru.

Roedd y wob Rhagoriaeth mewn Datblygu Sefydliadol yn cydnabod dyluniad, gweithrediad a gwerthusiad o Gweithio yn y Ffordd sy'n Gweithio Orau, a sut y mae'r sefydliad wedi elwa'n sylweddol o'r treial. Fe wnaeth ein dull o reoli prosiectau a gweithio fel tîm argraff fawr ar y beirniaid, yn ogystal â'r broses werthuso sydd eisoes yn dangos yr effaith gadarnhaol y mae'r treial yn ei chael ar weithwyr Iechyd Cyhoeddus Cymru.

Amlygodd y wob ar gyfer Dadansoddeg y Gweithlu sut y mae ein Dangosfwrdd Sicrwydd ynghylch Perfformiad a Dangosfyrddau Cyfarwyddiaethau ac Is-adrannau wedi gwella llythrennedd data'r rhai sy'n gwneud penderfyniadau, gan eu galluogi i gwestiynu dadansoddeg pobl yn fwy manwl ac o wahanol safbwyntiau i roi sicrwydd, gwneud penderfyniadau, blaenoriaethu gweithgareddau gwella, a gwerthuso ymyriadau sy'n ymwneud â'n pobl. Mae'r categori hwn yn cydnabod sut y mae dadansoddi data'r gweithlu yn darparu dealltwriaeth, sy'n arwain at gamau gweithredu, sydd yn eu tro yn arwain at well penderfyniadau a pherfformiad busnes gwell.

Mae'r ddwy wob i'w priodoli i ymdrech tîm – ar draws y sefydliad – ac rydym yn falch o'r gwahaniaethau y mae Gweithio yn y Ffordd sy'n Gweithio Orau a'r Dangosfyrddau yn eu gwneud i bobl yn Iechyd Cyhoeddus Cymru.

Heriau a Risgiau Allweddol

Rydym yn parhau i wynebu heriau sy'n effeithio ar y gwaith a wnawn a'n gweithlu, gan gynnwys argaeledd staff, ffyrdd newydd o weithio a disgygliadau a safbwyntiau'r staff. Mae ffactorau fel poblogaeth sy'n heneiddio, niferoedd mwy o bobl yn gweithio i oedran hŷn, heriau economaidd-gymdeithasol, effaith y pandemig COVID-19, newid hinsawdd, pontio i'r Undeb Ewropeaidd a'r argyfwng costau byw i gyd yn effeithio ar ein staff.

Mae angen i ni allu recriwtio a datblygu gweithlu mwy amrywiol sy'n adlewyrchu'n well y cymunedau rydym yn eu gwasanaethu ac sy'n gallu rhoi cipolwg ar anghenion a chymhellion holl ddefnyddwyr ein gwasanaethau. Mae angen i ni harneisio a defnyddio datblygiadau mewn technoleg; cefnogi ystwythder mewn perthynas â dysgu a buddsoddi mewn datblygiad parhaus ac ailsgilio a chanfod, datblygu a chadw'r dalent sydd ei hangen i gyflawni ein blaenoriaethau strategol ar gyfer sgiliau sy'n dod i'r amlwg, yn enwedig yn y meysydd digidol, data a thechnoleg.

Mae angen i ni benderfynu ar y diwylliant cywir i gefnogi ein Strategaeth Hirdymor ar ei newydd wedd ac asesu ein sefyllfa bresennol, gan ddeall yr ymddygiad sy'n helpu ac yn llesteirio'r gwaith o'i chyflawni a darparu profiad cadarnhaol i weithwyr. Mae angen i ni hefyd ddylunio ac ymgorffori ffyrdd o weithio i ddenu ac ysbrydoli gweithlu amlgenhedlaeth i weithio'n effeithiol gyda'i gilydd, gan werthfawrogi sgiliau a safbwyntiau ei gilydd, a chefnogi anghenion cyfnewidiol pobl drwy gynyddu'r cyfleoedd i weithio'n hyblyg ac ystwyth.

Mae angen i ni gefnogi'r defnydd o'r Gymraeg a gyrfaedd dwyieithog wrth i'r galw am wasanaethau Cymraeg gynyddu, mae angen i ni ddatblygu a chefnogi ein harweinwyr a'n rheolwyr i arwain gyda thosturi a rheoli gweithlu amrywiol ac ymgorffori newid yn effeithiol, a meithrin perthnasoedd strategol gyda phartneriaid a chyflenwyr i ddarparu ein gwasanaethau a chryfhau mynediad i gapasiti a thalent.

Mae ein Hadroddiadau Blynyddol ar Safonau'r Gymraeg ar gael ar ein [gwefan](#) ac maent yn manylu ar y gweithgareddau allweddol a gyflawnwyd i hybu'r Gymraeg, cefnogi anghenion ein staff, a sicrhau cydymffurfiaeth â Safonau'r Gymraeg. Bydd Adroddiad Blynyddol ar Safonau'r Gymraeg 2022/23 ar gael ar ein [gwefan](#) maes o law.

Yr Hyn a Ddysgwyd a Meysydd i'w Gwella

Yn dilyn y peilot o [Gweithio yn y Ffordd Sy'n Gweithio Orau](#) yn 2022/23 ac yn seiliedig ar ddealltwriaeth glir o ble a sut mae ein pobl yn gweithio orau, byddwn yn ceisio defnyddio'r [hyn a ddysgwyd](#) i lunio polisiau, arferion, a ffyrdd o weithio sy'n galluogi ein pobl i ffynnu.

Ar ôl gwerthfawrogi'n llawn werth gweithlu ymgysylltiedig, yn dilyn ymgynghoriad eang ac asesiad o'n diwylliannau presennol a delfrydol, rydym yn datblygu ac yn cyfleu naratif diwylliannol cymhellol, wedi'i ategu gan ein gwerthoedd a'n fframwaith ymddygiad. Bydd pob cydweithiwr yn gallu gweld, a rhannu yn eu geiriau eu hunain, sut mae ein Strategaeth Hirdymor yn cael ei chefnogi gan ein diwylliant, a sut y caiff ei chyflawni.

Bydd ein dull gweithredu cynhwysol ac ymgynghorol yn ein galluogi i lunio datganiad gwerth cyflogeion a brand sy'n gweithio i bawb, gan adlewyrchu profiadau a disgwyliadau cyflogeion. Byddwn yn datblygu prosesau newydd i gefnogi pobl ar bob cam o'u gyrfa a byddwn yn cefnogi pawb i ddeall pam mae llesiant gweithwyr, amrywiaeth, a chynhwysiant yn bwysig.

7.2 Gweithrediadau a Chyllid

Strategaeth Hirdymor

Yn ystod y flwyddyn, rydym wedi datblygu ein strategaeth hirdymor newydd, Gweithio gyda'n Gilydd ar gyfer Cymru Iachach. Mae'n nodi ein huchelgeisiau strategol hirdymor ar gyfer sut y byddwn yn mynd i'r afael â heriau iechyd y boblogaeth sy'n wynebu Cymru yn y blynyddoedd i ddod, a'n hymrwymiad i weithio gyda'n gilydd ar gyfer Cymru iachach. Er bod yr heriau presennol sy'n ein hwynebu yng Nghymru yn enbyd, credwn mai nawr yw'r amser i bennu gweledigaeth hirdymor feiddgar ar gyfer cyflawni Cymru iachach erbyn 2035.

Rydym yn ymrwymedig i weithio tuag at Gymru lle mae pobl yn byw bywydau hirach, iachach a lle mae gan bawb fynediad teg a chyfartal at y pethau sy'n arwain at iechyd a llesiant da. Byddwn yn gwneud hyn drwy ganolbwyntio ar gyflawni ein chwe blaenoriaeth strategol:

Dylanwadu ar benderfyniadau ehangach iechyd.

Hybu Llesiant Meddyliol a Chymdeithasol.

Hybu Ymddygiad Iach.

Cefnogi'r gwaith o ddatblygu system iechyd a gofal gynaliadwy sy'n canolbwyntio ar atal ac ymyrryd yn gynnar.

Darparu gwasanaethau iechyd cyhoeddus rhagorol i ddiogelu'r cyhoedd a sicrhau'r canlyniadau iechyd gorau posibl i'r boblogaeth.

Mynd i'r afael ag effeithiau newid hinsawdd ar iechyd cyhoeddus.

Bydd y rhain hefyd yn gweithredu fel ein Hamcanion Llesiant sefydliadol a byddwn yn arddel pum ffordd o weithio Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 i'n helpu i roi ein strategaeth newydd ar waith.

Wrth gyflawni ein strategaeth, mae gennym gyfle i adeiladu ar y gwaith partneriaeth a'r cydweithredu a oedd yn sail i'n hymateb i COVID-19. Rydym hefyd wedi gweld pŵer ac effaith mabwysiadu ffyrdd arloesol o weithio, megis manteisio ar botensial data mawr a thechnolegau newydd. Bydd hyn yn gonglfaen i gyflawni ein strategaeth a'r ffordd y byddwn yn gweithio yn y dyfodol.

Iechyd ar y stryd fawr – Agor ein canolfan sgrinio gyntaf ar y stryd fawr

Ym mis Mai 2022, agorodd Iechyd Cyhoeddus Cymru ddrysau'r ganolfan sgrinio gyntaf o'i bath ar stryd fawr yng Nghymru. Mae'r ganolfan sgrinio bwrpasol hon yn rhan o ddull newydd sbon o helpu i wella hygyrchedd a chynyddu'r nifer sy'n manteisio ar brofion sgrinio. Mae'r ganolfan yn gartref i nifer o wasanaethau sgrinio sydd i gyd o dan yr un to, gan ei gwneud yn haws i bobl fanteisio ar y profion sgrinio.

Wedi'i lleoli yn Aberpennar, mae'r ganolfan yn ffrwyth gwaith partneriaeth sy'n canolbwyntio ar yr unigolyn a gefnogir gan Gyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf, ac mae wedi'i dylunio gan roi blaenoriaeth i hygyrchedd i'r cyhoedd er mwyn ei gwneud yn haws i bobl fynychu apwyntiadau sgrinio.

Mae Iechyd Cyhoeddus Cymru yn gobeithio y gall y model newydd hwn fod yn lasbrint ar gyfer dyfodol sgrinio iechyd yng Nghymru. Dyma'r tro cyntaf i'r sefydliad brydlesu ac adnewyddu adeilad yn benodol i gynnig rhaglenni sgrinio lluosog o dan yr un to, yng nghalon y gymuned. Mae'n dod â gwasanaethau tair rhaglen genedlaethol ynghyd: sgrinio llygaid diabetig, sgrinio ymlediaidau aortig abdomenol (YAA) a sgrinio clyw babanod newydd-anedig. Bydd ychydig o dan 8,000 o bobl yn cael eu gwahodd am brawf sgrinio yn y ganolfan yn ystod ei blwyddyn gyntaf.

Agorwyd y Ganolfan yn swyddogol gan y Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol, Eluned Morgan AS, ynghyd ag uwch weithredwyr Iechyd Cyhoeddus Cymru a'r Cynghorydd Andrew Morgan OBE, Arweinydd Cyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf ar 16 Awst 2022.

Mae'r ganolfan sgrinio newydd yn cyfrannu at ymrwymiad Llywodraeth Cymru i sicrhau gwell mynediad i'r cyhoedd at weithwyr iechyd proffesiynol.

Gweithiodd Iechyd Cyhoeddus Cymru mewn partneriaeth â'r Cyngor i ailddodrefnu'r adeilad yn llwyr er mwyn galluogi'r cyfleuster amlsgrinio rhanbarthol gwych hwn i gael ei ddatblygu yn Aberpennar. Mae'r adeilad wedi cael ei adnewyddu yn unol â dyluniad pwrpasol sy'n canolbwyntio ar sicrhau ei fod yn gynaliadwy o safbwynt amgylcheddol, economaidd a chymdeithasol. Ymysg enghreifftiau o sut y cyflawnwyd hyn mae ailddefnyddio teils carped a dodrefn o swyddfeydd blaenorol Iechyd Cyhoeddus Cymru, yn ogystal â darparu man gwaith ychwanegol, gan roi'r opsiwn i staff weithio'n fwy lleol, yn hytrach na theithio i swyddfeydd ymhellach i ffwrdd.

Moderneiddio Tŷ Clwydian, Wrecsam

Lansiwyd y rhaglen Ein Gofod Ni yn wreiddiol ym mis Tachwedd 2013 gyda'r nod o greu "gweithle ar gyfer y dyfodol sy'n galluogi ffyrdd effeithlon, effeithiol a hyblyg o weithio." Mae'r egwyddorion hyn yn cael eu cymhwyso ar draws ein hystâd.

Yn 2020, cytunodd y Tîm Gweithredol i gychwyn trydydd cam y Rhaglen Ein Gofod Ni i adolygu ein hystâd yng Ngogledd Cymru. Oherwydd yr ymateb i COVID-19, cafodd y prosiect ei atal dros dro ond ailgydiwyd yn y gwaith ym mis Awst 2022 a datblygwyd cynlluniau i foderneiddio Tŷ Clwydian fel y darn cyntaf o waith yng Ngham 3 Ein Gofod Ni. Ymgysylltwyd â'r staff i ddeall eu gofynion ac i ddeall eu ffyrdd o weithio yn y dyfodol ac roedd y prosiect hefyd yn ymgorffori'r hyn a ddysgwyd o'n profiadau o weithio drwy COVID-19.

Cwblhawyd y gwaith adnewyddu ym mis Chwefror 2023. Fel rhan o'r gwaith adnewyddu, buom yn gweithio gyda Collecteco i glirio'r adeilad a rhoddwyd gwerth £5,950 o nwyddau i'r gymuned, llwyddwyd i osgoi 1,890kg o CO₂e a dargyfeiriwyd 2,250kg o wastraff o safleoedd tirlenwi. Fel rhan o'r gwaith dodrefnu, gosodwyd 220m² o garped Gradd A wedi'i ailgylchu, a gosodwyd cawod a rheseli beiciau ar gyfer teithio gwyrdd. Cwblhawyd yr holl waith gan adeiladwr a aned ac a fagwyd yn ardal Wrecsam – gan gadw'r costau yng Nghymru, ac roedd 80% o'r gweithlu yn dod o Gymru.

Gosodwyd Ziptaps (sy'n darparu dŵr berw ar unwaith) a chafodd y teils nenfwd a'r metel o ffrâm y teils nenfwd eu hailgylchu gan gefnogi'r sefydliad ymhellach i gyfrannu at darged sero net Llywodraeth Cymru erbyn 2030.

Cymorth ar gyfer Brigiadau ac Achosion Lluosog o Glefydau

Bu'r Is-adran Gyfathrebu'n cynghori, yn cefnogi ac yn arwain ar gyfathrebu â'r cyhoedd a'r system ar gyfer 18 o achosion a brigidau yn ystod 2022/23. O blith y rheini, roedd y Brigiad o Frech y Mwncïod yn ddigwyddiad cyfathrebu arwyddocaol, a oedd yn gofyn am gymorth cyfathrebu dwys.

Cymuned Ymarfer Rheoli Prosiectau a Rhaglenni/Asesiadau Dichonoldeb i Lywio Penderfyniadau Cynllunio yn ystod y flwyddyn

Yn ystod y flwyddyn rydym wedi gweithio i ddatblygu'r proffesiwn rheoli prosiectau a rhaglenni. Lanswyd ein cymuned ymarfer rheoli prosiectau a rhaglenni ym mis Medi 2022 ac rydym wedi creu rhwydwaith rhithwir i'r proffesiwn rannu arfer gorau a chyfleoedd datblygu gyda'r gymuned a galluogi cymorth gan gymheiriaid. Mae'r gymuned ymarfer yn darparu gofod gweithredol i aelodau ddatblygu eu sgiliau rheoli prosiectau a rhaglenni, rhannu gwybodaeth newydd, a chynyddu ymwybyddiaeth o weithgarwch prosiectau ar draws y sefydliad gyda'r nod o ysgogi cydweithredu ac arloesi ar draws y sefydliad.

Rydym wedi parhau i arloesi o ran y ffordd rydym yn asesu dichonoldeb ein cynlluniau, gan greu mewnwelediadau newydd i ddylanwadu ar ein rhagdybiaethau cynllunio a'n penderfyniadau. Mae cysylltu data mewn ffyrdd newydd wedi ein galluogi i gael dealltwriaeth ddyfnach o elfennau rhyngddibynnol ein cynlluniau ac wedi ein galluogi i ragweld materion cymhleth.

Sefydlu Bwrdd Rhaglen Newid Hinsawdd

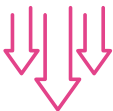
Mae Iechyd Cyhoeddus Cymru yn cydnabod bod ganddo rôl allweddol i'w chwarae ar draws nifer o feysydd i fynd i'r afael â newid hinsawdd. Amlinellir ein dull gweithredu ar ddatgarboneiddio yn ein Cynllun Gweithredu ar Ddatgarboneiddio y cytunwyd arno gan y Tîm Gweithredol ym mis Ebrill 2022, fodd bynnag cydnabu'r sefydliad fod angen dull gweithredu traws-sefydliadol er mwyn cefnogi ymateb y sefydliad i newid hinsawdd yn llwyddiannus. Felly, sefydlwyd Bwrdd Rhaglen Newid Hinsawdd yn ystod 2022/23 i:

Gytuno ar gyfeiriad strategol mewn perthynas â rôl Iechyd Cyhoeddus Cymru i fynd i'r afael ag effaith newid hinsawdd ar iechyd y cyhoedd.

Cytuno ar ddull cydgysylltiedig o ymateb i geisiadau am dystiolaeth, gwybodaeth neu gymorth.

Dod yn sefydliad sy'n esiampl i eraill o ran ein dull gweithredu ar ddatgarboneiddio.

Monitro ymrwymadau i waith newid hinsawdd yn y Cynllun Tymor Canolig Integredig presennol a nodi cyfleoedd ar gyfer gwaith traws-sefydliadol.

Mae'r rhaglen draws-sefydliadol yn cynnwys tair ffrwd waith sy'n canolbwyntio ar:

Gyfeiriad Strategol gyda'r nod o ddod â phobl at ei gilydd i ddatblygu dull gweithredu cydlynol, unedig y sefydliad ar Newid Hinsawdd ac i gefnogi'r sefydliad i gyflawni ein hamcanion hirdymor a amlinellir yn y Strategaeth Hirdymor.

Cydgysylltu'r dull o ymdrin â cheisiadau am farn Iechyd Cyhoeddus Cymru fel y gall rhanddeiliaid gael gafael ar gyngor a barn ar feysydd sy'n ymwneud â newid hinsawdd a datblygu cronfa o dystiolaeth a barn a sicrhau ei bod ar gael yn hawdd i'r holl staff.

Bod yn sefydliad sy'n esiampl i eraill o ran ein dull gweithredu ar ddatgarboneiddio y'n darparu mecanwaith ar gyfer gweithredu a monitro Cynllun Gweithredu ar Ddatgarboneiddio'r sefydliad.

Perfformiad Ariannol

Cynhyrchwyd Cynllun Strategol a gymeradwywyd gan Lywodraeth Cymru ac fe wnaethom gyflawni ein dyletswyddau ariannol i fantoli'r gyllideb ar gyfer y flwyddyn ariannol 2021-22 ac ar gyfer y cyfnod treigl tair blynedd 2019-22. Fe wnaethom hefyd gyrraedd targed GIG Cymru i dalu 95% o gontractau nad ydynt yn ymwneud â'r GIG o fewn 30 diwrnod.

Cyflwynodd y Sefydliad ei ddatganiadau ariannol drafft o fewn yr amserlenni gofynnol ac fe'u hystyriwyd gan y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu Corfforaethol a'r Bwrdd ym mis Mehefin 2022. Rhoddodd Archwilio Cymru farn ddiamod ar Ddatganiadau Ariannol 2021-22, ac eithrio'r farn ar reoleidd-dra, ble y rhoddwyd barn amodol. Roedd hyn mewn perthynas â'r ffaith bod yr Archwilydd Cyffredinol yn amodi ei farn ar reoleidd-dra, mewn perthynas ag wyth o blith yr un ar ddeg o gyrff y GIG, oherwydd bod y cyfrifon yn cynnwys gwariant a chyllid mewn perthynas â rhwymedigaethau treth pensiwn clinigwyr.

Gweler yr [Adroddiad a Chyfrifon Blynyddol](#) am drosolwg manwl o'n perfformiad ariannol yn 2022/23.

Cyflwyno'r Rhaglen Datblygu Cyllid

Cafodd y rhaglen datblygu cyllid bandiau 3-6 gychwynnol ei threialu a'i chynnal ar y cyd gan Fwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda a Bwrdd Iechyd Prifysgol Bae Abertawe. Buom yn gweithio gyda Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro a Phartneriaeth Cydwasaethau GIG Cymru i sicrhau bod y staff ar fandiau isel yn cael yr un cyfleoedd datblygu drwy gynnig ein rhaglen ein hunain yn cwmpasu chwe modiwl a chwe charfan, tua 50 o fynychwyr ar draws y tri sefydliad. Cyflwynwyd y modiwlau mewn ffordd gymysg, gyda 4 yn cael eu darparu'n fewnol a dau yn cael eu darparu gan gwmni allanol. Roeddent yn gymysgedd o sesiynau wyneb yn wyneb a sesiynau rhithwir. Cafwyd adborth hynod gadarnhaol gan gydweithwyr a fynychodd, gan roi cyfle gwych i staff rwydweithio â'r ddau sefydliad arall a gymerodd ran.

7.3 Gweithio mewn Partneriaeth ac Ymgysylltu

Dim ond drwy weithio mewn partneriaeth ag eraill y gellir cyflawni canlyniadau iechyd gwell i'r boblogaeth a mynd i'r afael ag anghydraddoldebau iechyd. Rydym wedi parhau i gryfhau ein trefniadau sefydliadol er mwyn galluogi cydweithio pwrpasol wrth weithio gyda'n partneriaid a'r cyhoedd.

Mae ein Dull Ymgysylltu yn darparu dull sylfaenol ar gyfer ymgysylltu â'r cyhoedd mewn ffordd deg ac effeithiol, gan sicrhau bod llais y bobl rydym yn gweithio gyda nhw ac ar eu cyfer wrth wraidd yr hyn a wnawn a sut yr ydym yn ei wneud. Mae'n cwmpasu pedwar prif fath o waith ymgysylltu:

Gwybodaeth Gyhoeddus ac Ymgynghori Cyffredinol

Adborth gan Ddefnyddwyr

Cydgynhyrchu

Grymuso Cymunedau

Rydym wedi cydnabod bod ymgysylltu â'r cyhoedd, gan gynnwys defnyddwyr ein gwasanaethau, ein cwsmeriaid a'n rhanddeiliaid, yn weithgaredd iechyd cyhoeddus craidd ac yn hanfodol i gyflawni ein blaenoriaethau strategol er mwyn diogelu, hyrwyddo a gwella iechyd a llesiant poblogaeth Cymru.

Mae'r cyflawniadau allweddol yn 2022/23 yn cynnwys y canlynol:

Gwella cyrhaeddiad ac ymgysylltiad ein deunyddiau cyfathrebu drwy feithrin dealltwriaeth ddyfnach o'n cynulleidfaoedd, sydd wedi bod yn thema allweddol yn ein gwaith eleni. Gan ddefnyddio dealltwriaeth yn seiliedig ar ymchwil i gynulleidfaoedd, rydym wedi gallu teilwra cynnwys a negeseuon i ganolbwyntio ar ddiwallu anghenion defnyddwyr gan sicrhau ein bod yn ymatebol i faterion sy'n dod i'r amlwg. Er enghraifft, mewn ymateb i wres eithafol yn ystod haf 2022, fe wnaethom gyhoeddi cyngor iechyd cyhoeddus y gellid gweithredu arno drwy ein sianeli cyfryngau cymdeithasol, a hwnnw wedi'i deilwra i gynulleidfaoedd penodol.

Rhoi camau ar waith i wella hygyrchedd ein gwefan yn dilyn archwiliad gan y Ganolfan Hygyrchedd Digidol - roedd hyn yn cynnwys atebion technegol a newidiadau i'r cynnwys er mwyn gwella profiad y defnyddiwr. Fel rhan o'r newidiadau hyn, rydym yn symud tuag at gyhoeddi ein taflenni i gleifion a dogfennau allweddol eraill ar ffurf HTML. Er mwyn sicrhau bod y gwelliannau hyn yn gynaliadwy, rydym wedi buddsoddi mewn hyfforddiant hygyrchedd i bob swyddog digidol ac wedi diweddarau ein canllawiau cyhoeddi.

Trosglwyddo Timau Iechyd Cyhoeddus Lleol i Fyrddau Iechyd

Ar 30 Medi 2022, fe wnaethom gefnogi'r broses o drosglwyddo'r Timau Iechyd Cyhoeddus Lleol i'r byrddau iechyd. Roedd y prosiect yn cwmpasu wyth sefydliad, Iechyd Cyhoeddus Cymru a saith Bwrdd Iechyd Lleol, gyda'r nod o gynyddu'r ffocws ar wella iechyd a llesiant y boblogaeth leol.

Fe wnaethom amlinellu cynllun ymgysylltu helaeth, gan weithio'n agos gyda staff, Cyfarwyddwyr Gweithredol Iechyd Cyhoeddus, Byrddau Iechyd, ac Undebau Llafur i ymgymryd â'r trefniadau trosglwyddo a chyfathrebu â Llywodraeth Cymru a rhanddeiliaid allanol i roi'r wybodaeth ddiweddaraf iddynt wrth i'r cyfnod pontio hwn fynd rhagddo.

Cynhaliwyd y cyfnod ymgynghori ffurfiol ar gyfer trosglwyddo'r Timau Iechyd Cyhoeddus Lleol rhwng 24 Mai 2022 a pharhaodd hyd 31 Gorffennaf. Drwy gydol y cyfnod ymgynghori hwn, rhannwyd gwybodaeth gyda staff am y broses i'w dilyn, unrhyw fesurau ychwanegol a gynigiwyd gan y Byrddau Iechyd a manylion cyswllt allweddol. Cynhaliwyd cyfarfodydd gyda'r staff ar sail un i un a grŵp ac ymatebwyd i unrhyw gwestiynau a godwyd yn y rhain gan lywio'r gwaith cynllunio parhaus.

Bydd ymgorffori adnoddau a sgiliau iechyd cyhoeddus arbenigol ar lefel leol yn galluogi byrddau iechyd, a phartneriaid lleol, i gynyddu eu ffocws ar wella iechyd a llesiant y boblogaeth leol. Mae'r trosglwyddiad hefyd yn egluro atebolrwydd strategol a gweithredol ar gyfer darpariaeth leol gyda'r nod o gryfhau'r system iechyd cyhoeddus ehangach yng Nghymru.

Mae cysylltiadau gwaith agos iawn yn dal i fodoli rhwng ein sefydliad a'r Timau Iechyd Cyhoeddus Lleol, wrth i ni barhau i gryfhau ein dulliau lleol a chenedlaethol ar y cyd i fynd i'r afael ag anghydraddoldebau iechyd, gwella iechyd a llesiant, a gweithio gyda'n gilydd mewn ffordd gref, gysylltiedig a chyfunol. Roedd y prosiect yn cynnwys gwaith sylweddol gan yr adrannau Cyllid, TG, Ystadau a Chyfathrebu i sicrhau bod 176 o staff, offer TG, dodrefn a dyfeisiau symudol yn trosglwyddo'n ddidrafferth.

Heriau a Risgiau Allweddol

Cyflawni targed sero net ac addasu i drefniadau gweithio hybrid:

Oherwydd natur ac amrywiaeth y gwasanaethau a ddarperir gan lechyd Cyhoeddus Cymru, ein seilwaith a'n ffyrdd o weithio, bydd cyflawni targed datgarboneiddio sero net GIG Cymru yn heriol iawn. Mae gwaith sylweddol ar y gweill i nodi meysydd a gweithredu prosiectau i gefnogi'r agenda datgarboneiddio ar draws lechyd Cyhoeddus Cymru, fodd bynnag, fel llawer o sefydliadau, mae deall a chyfrifo effaith ein gwaith ar yr amgylchedd yn parhau i fod yn anodd. Rydym yn cydnabod bod angen cryn dipyn o waith ym maes Caffael a hefyd i gefnogi staff i fabwysiadu ymddygiadau mwy cynaliadwy i leihau ôl troed carbon y sefydliad. Yn ystod y pandemig COVID-19 mae tua 3000 o eitemau o gyfarpar wedi'u rhoi i staff i sicrhau bod staff yn gallu gweithio'n ddiogel ond hefyd i roi hyblygrwydd i staff ddewis y ffordd maen nhw'n gweithio orau a, gobeithio, gwneud dewisiadau mwy amgylcheddol gynaliadwy. Yn ogystal â hyn, yn ystod 2022/23, rydym wedi parhau i adolygu'r ystâd sydd ei hangen arnom nawr ac yn y dyfodol a manteisio ar gyfleoedd i resymoli lle y bo'n bosibl ond hefyd i greu Hybiau arloesol i ddod â gwasanaethau ynghyd gan greu manteision nid yn unig i lechyd Cyhoeddus Cymru ond i ddefnyddiwr y gwasanaeth hefyd. Bydd llawer o'r prosiectau hyn yn parhau yn 2023/24.

Seiberddiogelwch: Bydd rheoli risgiau seiberddiogelwch yn parhau i fod yn flaenoriaeth i lechyd Cyhoeddus Cymru. Drwy weithio gyda'r Uned Seibergadernid yn lechyd a Gofal Digidol Cymru mewn ymateb i'r Gyfarwydddeb Rhwydwaith a Systemau Gwybodaeth, rydym wedi nodi camau gweithredu i liniaru risgiau a blaenoriaethu ein hadnoddau ar gyfer seiberddiogelwch. Er bod adroddiad archwilio mewnol diweddar yn gadarnhaol ynghylch ein dulliau gweithredu, mae hwn yn faes y mae angen ei wella'n barhaus ac y mae angen dyfalbarhau ag ef.

Yn ogystal â hynny, mae gwaith darganfod diweddar yn ein helpu i wella ein prosesau datblygu a deall ein pensaernïaeth yn well. Mae'r dulliau a'r egwyddorion ystwyth hyn wedi'u hymgorffori yn y gwaith o gyflawni'r Strategaeth Ddigidol a Data.

Yr Hyn a Ddysgwyd a Meysydd i'w Gwella: Rhoddodd lechyd Cyhoeddus Cymru y gwersi a ddysgwyd o'r cyhoeddiad ynghylch y newidiadau mewnol i'r gwasanaeth Sgrinio Serfigol ar waith ym mis Ionawr 2022 drwy roi prosesau gwell ar waith mewn perthynas â phrofi gyda chynulleidfaoedd a chymeradwyo wrth gyflawni'r ymgyrch Sgrinio Serfigol ym mis Gorffennaf 2022. Rydym yn gweithio i gynnwys profion gyda'r cyhoedd yn ein prosesau safonol ar gyfer pob ymgyrch.

7.4 Ansawdd, Gwelliant a Rheoli Risgiau

Mae'r Gyfarwyddiaeth Ansawdd, Nyrsio a Gweithwyr Proffesiynol Perthynol i lechyd yn gyfrifol am sicrhau bod trefniadau ar waith ar gyfer sicrhau ansawdd a threfniadau llywodraethu integredig. Mae hyn yn cynnwys trefniadau llywodraethau clinigol, gwybodaeth a chorfforaethol ac mae'n gweithio'n agos gydag Ysgrifennydd y Bwrdd a Phennaeth Uned Fusnes y Bwrdd.

Prosiect Rheoli Cofnodion

Mae lechyd Cyhoeddus Cymru yn gorff cyhoeddus sydd â chyfrifoldebau o dan Ddeddf Cofnodion Cyhoeddus 1958 a Deddf Llywodraeth Cymru 2006 am reoli Cofnodion Cyhoeddus Cymru. Er mwyn cryfhau ein dull corfforaethol o reoli cofnodion, cwblhawyd Cam II y prosiect rheoli cofnodion yn 2022/23, gan gynnwys lansio System Rheoli Dogfennau a Chofnodion Electronig ddynodedig. Mae'r system hon yn archifo cofnodion mewn modd effeithiol, effeithlon a chyson.

Rheoli Risgiau

Mae rheoli risgiau yn hanfodol i redeg sefydliad llwyddiannus. Dylai fod wrth wraidd y broses gwneud penderfyniadau a dyrannu adnoddau ar lefel weithredol yn ogystal ag ar lefel cynllunio a dylai anelu at nodi cyfleoedd i arloesi a buddsoddi, ochr yn ochr â'r angen

i leihau risgiau. Yn ystod 2022/23, fe wnaethom adolygu a diwygio ein risgiau strategol a'n risgiau corfforaethol yn unol â'r Strategaeth Hirdymor newydd. Fe wnaethom hefyd ddatblygu system ar gyfer sefydlu'r parodrwydd i dderbyn risg ar draws pob lefel o'r sefydliad sy'n cyd-fynd â disgwyliadau Bwrdd lechyd Cyhoeddus Cymru.

Prosiect Gweithredu Civica

Lansiwyd ein system Profiad Defnyddwyr Gwasanaethau (Civica) newydd ym mis Ebrill 2022 a'i nod yw casglu adborth gan ddefnyddwyr ein gwasanaethau a/neu randdeiliaid mewn modd effeithlon, teg a chyson ar draws y sefydliad. Rydym yn ei defnyddio i ddeall adborth amser real a phrofiadau pobl o'n gwasanaethau, rhaglenni a swyddogaethau, sydd yn ei dro yn ein helpu i flaenoriaethu ac yn ysgogi gwelliannau ansawdd. Yn ystod 2022/23, crëwyd 78 o arolygon o fewn y system ac ar 31 Mawrth 2023, roedd 333 o gyfrifon Civica gweithredol o fewn y sefydliad.

Atal a Rheoli Heintiau

Rydym yn aelod o weithgor 'Archwiliadau o Wardiau Craidd' Cymru gyfan sy'n anelu at safoni cyfarpar archwilio atal a rheoli heintiau a ddefnyddir ledled Cymru. Mae'r gwaith o roi'r newidiadau ar waith yn parhau a byddant yn cael eu cyflwyno ochr yn ochr â Rhaglen Gweithiwr Cyswllt Atal a Rheoli Heintiau.

Amlygu rhagoriaeth ac ymarfer arloesol

Datblygu Lleoliadau Myfyrwyr Proffesiynol Gofal Iechyd

Yn ystod 2022/23, buom yn gweithio ar y cyd â Sefydliadau Addysg Uwch i gynnig lleoliadau pum niwrnod pwrpasol wedi'u cynllunio'n briodol i fyfyrwyr nyrsio / bydwreigiaeth / therapi galwedigaethol yn ein sefydliad. Dechreuodd y lleoliadau hyn ym mis Hydref 2022, ac roedd pedwar myfyriwr wedi eu cwblhau erbyn 31 Mawrth 2023. Bydd y rhaglen hon yn parhau yn 2023/24.

Rhaglen Cenhadon Ifanc

Mae ein Rhaglen Cenhadon Ifanc yn rhoi'r cyfle i bobl ifanc ledled Cymru ddatblygu sgiliau a gwybodaeth i gefnogi ein Strategaeth Hirdymor a dylanwadu ar y ffordd y caiff ei chyflawni. Ym mis Chwefror 2023, cynhaliwyd cwrs preswyl Cenhadon Ifanc, a fynychwyd gan gyfanswm o 34 o bobl ifanc rhwng 12-21 oed, gyda'r mwyafrif yn aros dros nos. Roedd y rhaglen breswyl yn cwmpasu'r Argyfwng Costau Byw, ein Strategaeth Hirdymor a phobl ifanc a brechiadau

Prosiect HEAR2

Profiadau Iechyd Ceiswyr Lloches a Ffoaduriaid (HEAR2): pa mor dda y caiff eu hanghenion cyfieithu eu diwallu? Prosiect ar y cyd rhwng Iechyd Cyhoeddus Cymru, Ymchwil Iechyd a Gofal Cymru a Llywodraeth Cymru oedd hwn a oedd yn edrych ar gynhyrchu tystiolaeth newydd i ddiwallu anghenion cyfieithu ceiswyr lloches a ffoaduriaid gan arwain at fanteision posibl o ran ansawdd gofal iechyd, diogelwch, a chanlyniadau iechyd corfforol a meddyliol. Bydd y canlyniadau'n llywio argymhellion polisi ar gyfer comisiynu a darparu gwasanaethau dehongli yng Nghymru, er budd cleifion, y cyhoedd, a'r GIG; mae gan yr ymchwil hwn oblygiadau ehangach i bawb sydd angen neu sy'n darparu gofal iechyd y GIG drwy wasanaethau cyfieithu.

Prosiect Bathodyn Gwobr Teilyngdod Iechyd Cyhoeddus Cymru

Nododd Asesiad mewnol o'r Effaith ar Gydraddoldeb ac Iechyd y risg o ehangu angydraddoldebau iechyd mewn grwpiau nad ydynt yn cael eu cynrychioli'n ddigonol mewn sefydliadau ieuencid sefydledig. Sefydlwyd grŵp prosiect yn cynnwys Iechyd Cyhoeddus Cymru, Ambiwlans Sant Ioan Cymru, Sgowtiaid Cymru a Chadetiaid y Fyddin gan ddefnyddio egwyddorion cyd-gynhyrchu.

Cynhaliwyd cystadleuaeth gyda phobl ifanc i ddylunio Bathodyn Gwobr Teilyngdod. Bydd y cwricwlwm a deunyddiau prosiect eraill yn parhau i gael eu datblygu ymhellach yn dilyn adborth gan bobl ifanc ac arweinwyr ieuencid sy'n cwblhau'r dyfarniad fel rhan o'r cyfnod peilot hwn a thrwy gamau'r gwerthusiad.

Heriau a risgiau allweddol

Deddf Iechyd a Gofal Cymdeithasol (Ansawdd ac Ymgysylltu) (Cymru) 2020 / Dyletswydd Ansawdd / Dyletswydd Gonestrwydd

Mae cyflwyno'r Ddeddf Ymgysylltu yn ei gwneud yn ofynnol i gyrff y GIG adrodd yn erbyn y Ddyletswydd Gonestrwydd a'r Ddyletswydd Ansawdd o 1 Ebrill 2023. Yn ystod 2022/23 fe wnaethom ddatblygu Cynllun Gweithredu a oedd yn cydnabod bod cyd-ddibyniaeth rhwng yr agenda ansawdd a'n trefniadau llywodraethu corfforaethol, llywodraethu gwybodaeth a rheoli risgiau ac rydym yn parhau i ddatblygu ein systemau, prosesau a diwylliant llywodraethu integredig o fewn y sefydliad.

Gweithio i Wella

Rydym yn croesawu pryderon (digwyddiadau, cwynion a hawliadau) fel ffordd o wella'r gwasanaethau a'r rhaglenni a ddarparwn. Rydym yn derbyn nad ydym bob amser yn cael pethau'n iawn ac weithiau'n methu â bodloni eich disgwyliadau. Pan fydd hyn yn digwydd rydym wedi ymrwymo i wneud popeth o fewn ein gallu i unioni pethau a dysgu o gwynion fel nad yw'r un peth yn digwydd eto. O'r herwydd, mae gennym systemau ar waith i adnabod pan fydd pethau'n mynd o chwith, i ymchwilio i pam mae problemau'n digwydd ac i wneud newidiadau os yw'n briodol. Mae adborth a dysgu'n bwysig i ni gan ei fod yn rhoi'r cyfle i ni wella ac ychwanegu at ein gwasanaethau a'n

rhaglenni. Hefyd, mae'n bwysig bod pobl yn teimlo eu bod wedi cael eu clywed a'u trin â pharch, a'u bod yn cael ymateb agored, gonest a phrydlon i'w pryderon. Rydym yn parhau i reoli pryderon o dan Reoliadau'r GIG (Trefniadau Pryderon, Cwynion ac Iawn) (Cymru) 2011, a elwir yn gyffredin 'Gweithio i Wella'.

Yn 2022-2023, cawsom 30 o gwynion ffurfiol, gostyngiad o 54 o gymharu â 21/22 (-64%). Y ddwy thema fwyaf cyffredin oedd:

Problemau Cyfathrebu – Mae rhai enghreifftiau yn cynnwys problemau gyda llythyr apwyntiad a datganiadau ynghylch y Gymraeg

Apwyntiadau – Gan gynnwys anfodlonrwydd gydag oedi, lleoliadau a chanslo apwyntiadau

Yr Hyn a Ddysgwyd a Meysydd i'w Gwella

**Anfodlonrwydd gyda'r frawddeg
Gymraeg sydd wedi'i chynnwys ar yr
holl wahoddiadau sgrinio**

Adolygwyd y pryderon gan Grwpiau'r Gymraeg a
Gwybodaeth i'r Cyhoedd ac mae'r geiriad bellach yn cael ei
ystyried i'w gyflwyno ar draws y sefydliad

**Cafwyd cwyn am y ffaith na wnaeth
clinig sgrinio agor yn brydlon. Roedd
staff hefyd y tu allan yn aros i'r clinig
agor ohewydd dryswch ynghylch rota**

Mae nifer o rotâu wedi cael eu cyfuno'n un rota er mwyn
ei gwneud yn glirach pwy sy'n agor ac yn cau'r clinigau bob
dydd. Mae hyn hefyd wedi cael ei gyflwyno ar safleoedd
sgrinio eraill er mwyn atal hyn rhag codi mewn lleoliad arall

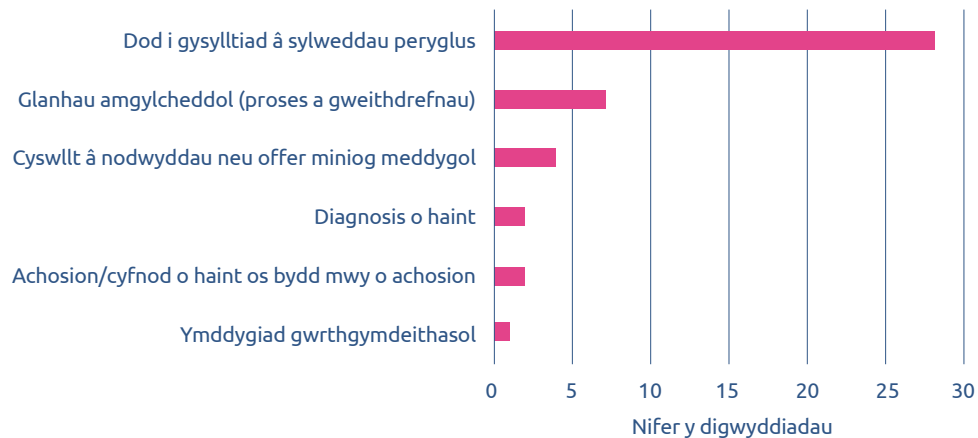
**Cafwyd cwyn ynghylch lleoliad a
hygyrchedd safle sgrinio nad yw'n
eiddo i Iechyd Cyhoeddus Cymru**

Mae'r cyfathrebu gyda defnyddiwr gwasanaeth wedi gwella
er mwyn eu paratoi'n well ar gyfer cael mynediad i'r safle.
Caiff y safle ei reoli gan y bwrdd iechyd lleol a bellach mae
ei Dîm Ystadau yn gweithio gyda ni i wella'r arwyddion ac i
gwblhau asesiad risg newydd ar gyfer y lleoliad

Atal a Rheoli Heintiau

Fe wnaethom adrodd ar gyfanswm o 57 o ddigwyddiadau atal a rheoli heintiau rhwng 1 Ebrill 2022 a 31 Mawrth 2023. Mae'r Siart isod yn dangos nifer y digwyddiadau a adroddwyd yn ôl pob is-fath.

Is-fathau o Ddigwyddiadau Atal a Rheoli Heintiau a gofnodwyd ar Datix (Ebrill 2022-Mawrth 2023)

Yr Hyn a Ddysgwyd a Meysydd i'w Gwella

'Cysylltiad â sylweddau peryglus neu ddod i gysylltiad â nhw', 'cysylltiad â gwrthrych neu anifail' ac 'Anafiadau a achoswyd gan gyfarpar miniog'

Mae'r data'n dangos bod nifer o ddigwyddiadau'n ymwneud â chyswllt â, neu amlygiad i, sylweddau peryglus, yn enwedig o fewn y labordai Microbioleg, gan arwain at ddiweddaru'r Polisi Anafiadau a Achosir gan Gyfarpar Miniog a fydd yn rhoi mwy o eglurder ynghylch y mathau o ddigwyddiadau a chodio ar Datix.

Archwiliadau Ansawdd a Gwaith Clinigol

Rydym wedi mabwysiadu dull sy'n seiliedig ar risg o ymdrin ag archwiliadau ansawdd ac archwiliadau clinigol, gyda chynnydd o 30% yn nifer yr archwiliadau a gwblhawyd yn ystod 2022/23. Roedd yna hefyd ostyngiad o 200% yn nifer yr archwiliadau a ohiriwyd, sy'n welliant sylweddol o 2021/22. Bydd mwy o bwyslais a goruchwyliaeth ar gwblhau adroddiadau archwilio yn 2023-24.

	2022-23	2021-22
Archwiliadau a gwblhawyd	23	16
Derbyniwyd adroddiad archwilio	11	14
Nifer yr archwiliadau a ohiriwyd tan y flwyddyn adrodd nesaf	2	6
Nifer yr archwiliadau sydd ar y gweill ond a gafodd eu hoedi ar ddiwedd y flwyddyn	6	4

Yn seiliedig ar argymhellion Archwilio Cymru o 2021, datblygwyd tair menter gwella ansawdd ac archwilio clinigol allweddol yn canolbwyntio ar: Sicrhau Ansawdd yn y Broses Archwilio; Dysgu o Archwiliadau a Datblygu Dull Archwilio yn Seiliedig ar Risg.

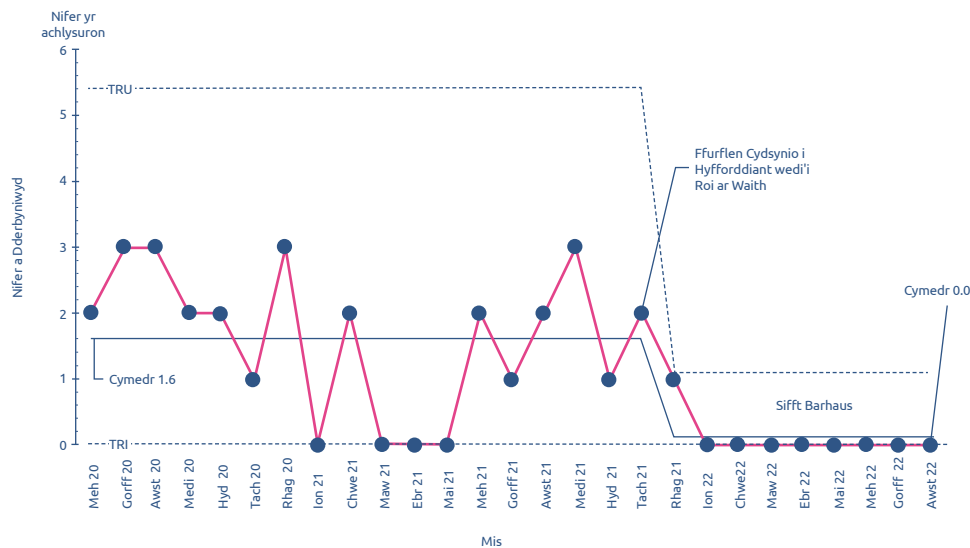

Diogelu Corfforaethol

Gwella Cydsyniad Cyfranogwyr Iechyd Cyhoeddus Cymru Nad oes Ganddynt Alluedd sy'n Cael Profion Sgrinio Ymlediadau Aortig Abdomenol

Fe wnaethom arwain prosiect gwella ansawdd arloesol ar gyfer cael cydsyniad cyfranogwyr nad oes ganddynt alluedd sy'n mynychu rhaglenni sgrinio. Arweiniodd y broses hon at leihad amlwg mewn cwynion yn ymwneud â sgrinio ar gyfer cyfranogwyr heb alluedd.

Nifer y cwynion a dderbyniwyd fesul mis mewn perthynas â chael Cydsyniad i'r rhai sydd heb alluedd mewn gwasanaethau sgrinio

Mae'r data yn y siart uchod yn dangos bod y broses hon wedi arwain at newid, gan wella profiad y claf ar gyfer grŵp cleientiaid sy'n agored i niwed ac arwain at ddatblygu gweithdrefn ar gyfer cael (a chofnodi) cydsyniad i brawf sgrinio a gymeradwywyd gan y Bwrdd.

Yr hyn a ddysgwyd a meysydd i'w gwella:

Mae meithrin perthnasoedd allweddol gyda staff yn hanfodol i waith ymgysylltu effeithiol.

Gall Gwella Ansawdd ddechrau gyda set o fesurau y gellir adeiladu arnynt.

Mae dadansoddi gwybodaeth yn rhoi'r naratif sydd ei angen i gyfleu eich stori.

Mae arwain prosiect gwella yn gofyn am gymhelliant ac ysgogiad parhaus i gadw ar y trywydd iawn.

7.5 Yr economi sylfaenol

Yr economi sylfaenol yw'r rhan o'n heconomi sy'n creu ac yn dosbarthu nwyddau a gwasanaethau yr ydym yn dibynnu arnynt ar gyfer bywyd bob dydd. Mae cyfle sylweddol i'r GIG ddod yn 'sefydliad angori' a dylanwadu'n gadarnhaol ar amodau cymdeithasol, economaidd ac amgylcheddol ardal i gefnogi pobl a chymunedau iach a ffyniannus. Mae deall ein rôl mewn perthynas â hyn, fel Sefydliad Iechyd Cyhoeddus Cenedlaethol Cymru a sefydliad yn ein rhinwedd ein hunain, wedi bod yn sbardun allweddol yn ein Strategaeth Hirdymor a'n cynllun strategol.

Yn 2022/23 rydym wedi gwneud gwaith i gefnogi'r system ehangach a thrwy ymgorffori egwyddorion yr economi sylfaenol yn ein dull gweithred mewn perthynas â gwerth ac arloesedd. Yn ogystal â hynny, yn ystod 2022/23 rydym wedi ceisio ymgorffori egwyddorion yr economi sylfaenol yn ein prosesau gwneud penderfyniadau strategol er mwyn sicrhau eu bod yn cael eu hystyried wrth wneud penderfyniadau a newidiadau i'n gwasanaethau.

Mae'r cyflawniadau allweddol yn ystod 2022/23 yn cynnwys y canlynol:

Rydym wedi gweithio gyda Sefydliad Iechyd y Byd i ddatblygu dadansoddiad o ôl troed GIG Cymru a llunio dull gweithredu GIG Cymru ar gyfer yr economi sylfaenol.

Rydym wedi ymgymryd â nifer o ddatblygiadau ar ystadau ledled Cymru gan ddod â manteision economaidd i'r cymunedau lleol a hefyd ymgorffori egwyddorion yr Economi Gylchol yn ein datblygiadau. Ymhlith y datblygiadau mae Canolfannau Sgrinio newydd yn Aberpennar a Gogledd Caerdydd ac ailddatblygu ein hystâd yng Ngogledd Cymru drwy raglen Ein Gofod Ni 3.

Rydym wedi mabwysiadu dull caffael gan ddefnyddio meini prawf gwerth cymdeithasol fel rhan o'r fethodoleg werthuso sydd wedi arwain at ddyfarnu contractau i nifer o BBaChau a mentrau cymdeithasol yng Nghymru.

Rydym yn chwarae rhan weithgar yn Rhaglen Kickstart y Llywodraeth sy'n darparu cyllid i gyflogwyr greu swyddi i bobl ifanc 16 a 24 oed sy'n cael credyd cynhwysol, gan alluogi pobl ifanc o gefndiroedd llai breintiedig i gael profiad gwaith.

Rydym wedi recriwtio nifer o brentisiaid ac rydym yn datblygu ac yn gwella ymhellach ein dull o recriwtio a defnyddio prentisiaid fel bod ein model nid yn unig yn darparu cyfleoedd i bobl ifanc, ond hefyd yn creu llwybrau gyrfa yn rhai o'n rolau hollbwysig.

Fel sefydliad angori mae gennym botensial mawr i gefnogi a hyrwyddo'r Economi Sylfaenol ymhellach a byddwn yn parhau i adeiladu ar ein cyflawniadau yn y dyfodol drwy gyflawni ein strategaeth hirdymor a'n cynllun strategol.

7.6 Cynaliadwyedd

Cymru yw un o'r unig wledydd yn y byd sydd â deddfwriaeth arloesol sy'n ei gwneud yn ofynnol i gyrff cyhoeddus wella llesiant cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol Cymru. Mae hyn yn golygu bod yn rhaid i Iechyd Cyhoeddus Cymru a chyrff eraill feddwl mwy am yr hirdymor, gweithio'n well gyda phobl a chymunedau a gyda'i gilydd, ceisio atal problemau a mabwysiadu dull mwy cydgysylltiedig.

Mae hyn yn golygu gwneud cysylltiadau rhwng iechyd y cyhoedd ac iechyd ein planed; deall bod yr argyfwng hinsawdd hefyd yn argyfwng iechyd, sydd â chysylltiadau â sut yr ydym yn mynd i'r afael â thlodi ac anghydraddoldeb.

Mae Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol yn ein galluogi i ddod o hyd i atebion i'r heriau hyn mewn ffordd a fydd yn sicrhau manteision i iechyd pobl a'r amgylchedd. Bydd yn ein helpu i greu Cymru yr ydym i gyd eisiau byw ynddi, nawr ac yn y dyfodol. Mae ein 'Hwb Iechyd a Chynaliadwyedd' yn parhau i gefnogi camau gweithredu, meithrin gallu, ysbrydoli ac addysgu. Mae gwybodaeth ychwanegol am ein canlyniadau allweddol yn 2022/23 i'w gweld yn Adroddiad Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol.

Yn unol â chanllawiau Llywodraeth Cymru, byddwn yn cyhoeddi Adroddiad Cynaliadwyedd ar wahân ar [wefan](#) Iechyd Cyhoeddus Cymru pan fydd data terfynol ar gael ym mis Medi 2023.

8. Casgliad a Rhagolwg

Mae ein cynnydd o ran cyflawni ein themâu strategol allweddol yn 2022/23 yn gyflawniad gwych i'r sefydliad ac yn adlewyrchu gwaith eithriadol ein staff mewn cyfnod prysur a heriol iawn yng Nghymru. Ochr yn ochr â chyflawni ein themâu blaenoriaeth allweddol ar gyfer 2022/23, rydym wedi bod yn datblygu ein [Strategaeth Hirdymor](#) newydd a'r Cynllun Strategol, y Cynllun Ariannol a'r Fframwaith Rheoli Cyllidebol cysylltiedig ar gyfer 2023/24. Rydym wedi datblygu'r rhain drwy ein dull cynllunio integredig, sy'n anelu at gysoni'r gwaith o gyflawni ein blaenoriaethau â gofynion cyllid a'r gweithlu. Mae'r Cynllun wedi'i ddatblygu yn unol â'n gofynion statudol a chanllawiau Llywodraeth Cymru.

Mae ein Cynllun Strategol ar gyfer 2023 – 2026 yn nodi'r camau y byddwn yn eu cymryd dros dair blynedd gyntaf ein strategaeth newydd, Gweithio Gyda'n Gilydd ar gyfer Cymru Iachach 2023-2035. Yn benodol, bydd blwyddyn gyntaf ein cynllun yn flwyddyn o newid wrth i ni bontio i gyflawni ein chwe blaenoriaeth strategol newydd. Bydd hyn yn golygu dangos bod gennym ffocws cadarn ar sicrhau ein bod yn darparu'r gwerth a'r effaith fwyaf posibl i'n poblogaeth o fewn pob blaenoriaeth.

Gwyddom fod yr heriau sy'n ein hwynebu fel gwlad yn enbyd. Mae'r pandemig COVID-19 wedi cael effaith fawr ar bobl Cymru, a bydd yr effeithiau'n parhau i gael eu teimlo am flynyddoedd i ddod. Yn ogystal â'r effeithiau uniongyrchol ar iechyd, mae hyn hefyd yn cynnwys y goblygiadau ehangach a thymor hwy i'n hiechyd a'n llesiant. Mae'r pandemig hefyd wedi arwain at ganlyniadau economaidd-gymdeithasol ehangach sydd wedi'u lledaenu'n anghyfartal ar draws ein cymdeithas ac sydd wedi effeithio'n anghymesur ar y rhai a oedd eisoes â'r anghenion iechyd a chymdeithasol mwyaf. Mae'n bosibl mai newid yn yr hinsawdd yw'r bygythiad mwyaf arwyddocaol a wynebwn yn fyd-eang. Bydd ei ganlyniadau'n effeithio ar bob agwedd ar fywyd sy'n hanfodol i gyflawni a chynnal iechyd da.

Mae hyn wedi amlygu, unwaith eto, y gyd-ddibyniaeth ddofn rhwng llesiant y boblogaeth a llesiant cymdeithasol, economaidd ac amgylcheddol. Mae'n debygol y bydd effaith myw negyddol fyth ar yr anghydraddoldebau hyn yn y blynyddoedd i ddod o ganlyniad i'r argyfwng costau byw presennol. Bydd hwn yn fater iechyd cyhoeddus hirdymor, a fydd yn effeithio ar y boblogaeth gyfan ac yn gwaethygu anghydraddoldebau iechyd presennol. Rydym hefyd yn gwybod yr effaith y mae'r heriau hyn, yn enwedig y pandemig, wedi'i chael ar y system iechyd a gofal cymdeithasol ehangach. Mae'r pwysau ar y GIG a gofal cymdeithasol yn sylweddol a bydd angen ymdrechion ar y cyd gan amrywiaeth o bartneriaid i fynd i'r afael â'r mater dros y blynyddoedd i ddod.

Mae Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) (2015) yn darparu'r sbardun deddfwriaethol i'n galluogi i fabwysiadu dull ataliol hirdymor sy'n canolbwyntio ar gynnwys y cyhoedd, gan gydweithio â'n partneriaid i ddarparu atebion integredig wrth i ni fynd i'r afael â'r heriau yr ydym yn eu hwynebu heddiw ac yfory

Fodd bynnag, rydym wedi gweld pŵer ac effaith cyfuno ein hymdrechion a'n harbenigedd. Mae gan Gymru hanes balch o gymuned a chydweithio. Fel gwlad, rydym wedi gweld y gwelliannau y gellir eu gwireddu ar raddfa fawr drwy groesawu arloesedd, datblygiadau technolegol a'n hymrwymiad i gydweithio. Mae Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) (2015) yn darparu'r sbardun deddfwriaethol i'n galluogi i fabwysiadu dull ataliol hirdymor sy'n canolbwyntio ar gynnwys y cyhoedd, gan gydweithio â'n partneriaid i ddarparu atebion integredig wrth i ni fynd i'r afael â'r heriau yr ydym yn eu hwynebu heddiw ac yfory.

Wrth ddatblygu ein strategaeth newydd, rydym wedi canolbwyntio ar ble y gallwn ni, fel lechyd Cyhoeddus Cymru, ychwanegu'r gwerth mwyaf i bobl Cymru. Rydym hefyd wedi canolbwyntio ar sut rydym yn galluogi ac yn llywio'r gwaith o gyflawni ein cynllun drwy fabwysiadu dulliau mwy ystwyth sy'n cael eu llywio gan ddata, ynghyd â mabwysiadu arloesedd lle y bo'n bosibl, gan roi defnyddwyr wrth wraidd yr hyn a wnawn ac ymgorffori dulliau gwella ansawdd.

Byddwn yn defnyddio amrywiaeth o ddulliau ac offer i gefnogi hyn. Byddwn yn galluogi cyflawni ein strategaeth a'n cynllun strategol drwy ganolbwyntio ar wneud y defnydd gorau o wasanaethau digidol, data a thystiolaeth i wella iechyd y boblogaeth, gan sicrhau ein bod yn cyflawni gwerth ac effaith, gan wneud lechyd Cyhoeddus Cymru yn lle gwych i weithio ynddo a chreu'r amodau i'n galluogi i wella a dysgu'n barhaus.

Wrth i ni ddechrau rhoi ein strategaeth ar waith, rydym yn cydnabod ein bod yn gweithredu mewn amgylchedd anwadal a chynffwrdd. Mae angen i ni felly ddangos ein bod yn gallu ymateb yn ddeinamig i fygythiadau a chyfleoedd newydd a rhai sy'n dod i'r amlwg. Fel sefydliad sy'n dysgu, byddwn yn ymgorffori gwaith ymchwil a gwerthuso ym mhopeth a wnawn i sicrhau ein bod yn darparu'r gwerth mwyaf posibl ac yn cael yr effaith fwyaf posibl. Bydd hyn yn golygu ein bod yn blaenoriaethu'r meysydd hynny lle y gallwn gael yr effaith fwyaf ac yn ymateb yn hyblyg i faterion sy'n dod i'r amlwg.

9. Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015

9.1 Fframwaith galluogi

Mae Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (y Ddeddf Llesiant) yn parhau i fod yn ganolog i'n helpu i weithio tuag at Gymru lle mae pawb yn mwynhau bywydau hirach ac iachach a lle mae ganddynt fynediad teg a chyfartal i '[amodau hanfodol](#)' sy'n arwain at iechyd a llesiant da, nawr ac ar gyfer cenedlaethau'r dyfodol.

Y Ddeddf Llesiant yw ein fframwaith ar gyfer sut yr ydym yn gweithio a'r hyn yr ydym yn ei wneud, ac felly ein blaenoriaethau strategol yw ein hamcanion llesiant hefyd, gan lywio gwaith ein sefydliad hyd at 2035.

Gwyddom mai dim ond os byddwn yn gwneud cynnydd ar bob un o'r saith nod y gellir cyflawni Cymru iachach a mwy cyfartal. Gwyddom hefyd fod dull cydweithredol ac integredig o weithio gyda phartneriaid, sy'n cynnwys dinasyddion, sy'n ystyried yr hirdymor, gyda phwyslais ar atal ac iechyd y cyhoedd, yn hanfodol os ydym am fynd i'r afael â heriau'r presennol a heriau'r dyfodol yng Nghymru. Dyna pam yr ydym yn parhau i ddefnyddio'r Ddeddf i edrych ar bethau drwy lens cenedlaeth y dyfodol i ddylanwadu ar yr hyn a wnawn fel sefydliad ac fel rhan o'r system ehangach i ddiogelu a gwella iechyd.

Mae Iechyd Cyhoeddus Cymru yn parhau i nodi meysydd o'n gwaith sy'n enghreifftiau o'r egwyddorion datblygu cynaliadwy a lle y gallwn wneud y mwyaf o'n cyfraniad tuag at y nodau llesiant. Mae enghreifftiau diweddar yn cynnwys y canlynol:

- Mae [Menter Adroddiad Statws Ecwiti Iechyd Cymru](#) (WHESRI) yn rhoi darlun deinamig a chyfoes o anghydraddoldebau iechyd, baich afiechyd, penderfynyddion a pholisïau cysylltiedig yng Nghymru, er mwyn llywio datrysiadau a blaenoriaethu buddsoddi, yn ogystal â hwyluso deialog traws sector, llywodraeth gyfan a chymdeithas gyfan a chymdeithas gweithredu tuag at Gymru Iachach, Fwy Cyfartal a Ffyniannus.
- Mae'r adroddiad '[Economïau Cylchol ac Iechyd a Llesiant Cynaliadwy: Effaith iechyd cyhoeddus cyrff cyhoeddus yn ailffocysu ar leihau ac ailddefnyddio gwastraff yng Nghymru](#)' yn manylu ar sut y bydd gweithredu polisïau i leihau ac ailddefnyddio gwastraff, ochr yn ochr â chynlluniau ailgylchu, yn cael effeithiau cadarnhaol sylweddol posibl ar iechyd a llesiant poblogaeth gyfan Cymru. Mae'r rhain yn cynnwys cyfrannu at fynd i'r afael â'r argyfwng hinsawdd a thrwy hynny leihau llygredd aer, lleihau'r risg o dywydd eithafol, cynhyrchu mwy o fwyd yn gynaliadwy a gwell iechyd a llesiant meddyliol.
- Ar gyfer ein staff, mae'r fenter 'Gweithio yn y Ffordd Sy'n Gweithio Orau' yn datblygu'r ffyrdd cynaliadwy gorau o weithio o'r gorffennol a'r presennol ac yn cyd-greu lle gwyh i weithio a chefnogi iechyd, llesiant, lles a chydnerthedd.

- Fel rhan o'n gwaith cynllunio'r gweithlu, gofynnwn i reolwyr ystyried tueddiadau hirdymor a'r sgiliau y bydd eu hangen arnynt ar gyfer y dyfodol. Rydym hefyd yn rheoli ein hystadau'n weithredol, drwy gynnwys y staff, i sicrhau eu bod yn galluogi cydweithio, gweithio'n integredig a lleihau effaith ar yr amgylchedd.
- Ym mis Mehefin 2022, lansiodd y Gweinidog Iechyd a Gofal Cymdeithasol [Fframwaith a Chynllun Gwobrwy Gofal Sylfaenol Gwyrddach Cymru](#). Mae'n cefnogi fferylliaeth gymunedol, practisau deintyddol, optometreg a phractisau cyffredinol i wella cynaliadwydd amgylcheddol eu harferion o ddydd i ddydd a chyrraedd targedau datgarboneiddio. Yn ystod y flwyddyn gyntaf mae dros 100 o dimau wedi cofrestru a 35 wedi ennill gwobr.
- Yn 2022, fe wnaethom gyhoeddi canllaw "[Cyflawni gwaith teg ar gyfer iechyd, llesiant a thegwch](#)" gyda'r bwriad o gefnogi asiantaethau yn eu hymdrechion presennol i wella iechyd, llesiant a thegwch drwy gyfranogiad cynhwysol mewn gwaith teg.
- Ym mis Tachwedd 2022, fe wnaethom gyhoeddi canllaw [Gwell iechyd a llesiant: Canllaw i ddefnyddio gwyddor ymddygiad mewn polisi ac ymarfer](#) mewn cydweithrediad â'r Ganolfan Newid Ymddygiad yng Ngholeg Prifysgol Llundain. Mae'n edrych ar y pwnc drwy lens y nodau llesiant ac mae'n amlygu sut y gall gwyddor ymddygiad gyfrannu at bob un o'r ffyrdd o weithio. Rydym hefyd wedi cyhoeddi canllaw [Ymateb i'r argyfwng hinsawdd: defnyddio gwyddor ymddygiad](#).

Yng ngoleuni'r heriau y mae Cymru yn eu hwyneb nawr ac yn yr hirdymor, mae'r adolygiad o'n strategaeth hirdymor yn 2023 yn caniatáu i ni asesu ein blaenoriaethau presennol yn ffurfiol, gan gynnwys ymgysylltu â'n partneriaid a'n rhanddeiliaid allweddol, i sicrhau bod ein ffocws a'n camau gweithredu yn y dyfodol yn cael yr effaith fwyaf ac yn sicrhau'r gwerth mwyaf posibl i bobl Cymru. Mae'r Ddeddf Llesiant wedi'i rhoi ar waith er mwyn grymuso ein staff i helpu i lywio datblygiad ein strategaeth ac mae'n integreiddio â blaenoriaethau'r system ehangach, i sicrhau ei bod yn addas at y diben ac yn mynd i'r afael yn effeithiol â heriau iechyd cyhoeddus dybryd.

Mae newid yn yr hinsawdd yn cael ei gydnabod fel y bygythiad byd-eang mwyaf arwyddocaol yr ydym yn ei wynebu ac mae angen gweithredu ar frys i frwydro yn erbyn yr argyfyngau hinsawdd a natur. Mewn ymateb i hynny, mae Newid Hinsawdd wedi'i nodi fel blaenoriaeth strategol yn ein strategaeth hirdymor ddiwygiedig ac mae Bwrdd Rhaglen wedi'i sefydlu i ddarparu trosolwg a chyfeiriad.

9.2 Hwb Iechyd a Chynaliadwyedd (Yr Hwb)

Wedi'i sefydlu yn 2016, mae'r Hwb Iechyd a Chynaliadwyedd yn gwneud y mwyaf o gyfleoedd i wella iechyd a llesiant a lleihau anghydraddoldebau yn ogystal â lleihau ein heffaith ar y blaned. Mae'r Hwb yn cefnogi staff Iechyd Cyhoeddus Cymru i gynyddu i'r eithaf eu cyfraniad tuag at bob un o'r nodau llesiant cenedlaethol, ac wrth gymhwyso'r pum ffordd o weithio, i ddod yn sefydliad enghreifftiol, sy'n hyrwyddo ac yn gynaliadwy.

Mae'r Hwb yn cydweithio'n agos â chyrff cyhoeddus eraill a sefydliadau rhanddeiliaid traws-sector, ac yn eu cefnogi, i newid y system a chryfhau effaith y Ddeddf Llesiant ar iechyd y cyhoedd, iechyd y blaned a chynaliadwyedd amgylcheddol. Yn 2022/23, mae'r Hwb wedi canolbwyntio ei waith ar gefnogi camau gweithredu, meithrin gallu, ysbrydoli ac addysgu i rymuso newid.

Mae'r Hwb yn cefnogi'r sefydliad i gryfhau'r ffyrdd o weithio yn unol â'r Ddeddf Llesiant. Mae troi nodau'r Ddeddf Llesiant yn ymarfer beunyddiol yn dibynnu'n fawr ar y ffordd yr ydym ni, fel sefydliad, yn datblygu ein strategaethau a'n cynlluniau, sut yr ydym yn creu'r strwythurau, y polisiau a'r prosesau cywir a sut yr ydym yn arwain, yn cyfathrebu ac yn cynnwys ein staff a'n partneriaid yn y broses, fel ein bod yn cydweithio tuag at ddiben cyffredin.

Mae enghreifftiau diweddar o ryw faint o waith yr Hwb yn unol â'r Egwyddor Datblygu Cynaliadwy wedi'u hamlygu isod. Rydym yn cydnabod bod y Pum ffordd o weithio yn ategu ei gilydd.

9.3 Egwyddorion Datblygu Cynaliadwy (Y pum ffordd o weithio):

Cynnwys

Mae'r Hwb yn cydlynu'r **Rhwydwaith Eiriolwyr Gwyrdd** Mewnol, a sefydlwyd ym mis Mawrth 2021, gyda dros 100 o aelodau bellach yn dod at ei gilydd i gwrdd ar gyfer sesiynau anffurfiol chwarterol amser cinio, i drafod, dysgu a gweithredu ar lefel unigol ac ar lefel tîm. Mae trafodaethau diweddar wedi cynnwys newid yn yr hinsawdd, bioamrywiaeth, teithio llesol a maeth cynaliadwy.

Rydym yn adeiladu ar y wybodaeth yn yr adroddiad [Newid hinsawdd ac iechyd yng Nghymru: Barn y cyhoedd](#) i sicrhau ein bod yn gwrando ac yn dysgu oddi wrth y boblogaeth i helpu i ddod o hyd i atebion effeithiol derbyniol.

Rydym wedi datblygu E-gatalog 'Adnoddau ar gyfer Iechyd Cynaliadwy' sy'n dod â'r ystod o adnoddau a phecynnau cymorth ar-lein a gynhyrchwyd gan yr Hwb at ei gilydd gyda'r nod o ymgysylltu, ysbrydoli a helpu sefydliadau ac unigolion i ystyried yr amgylchedd naturiol ac iechyd y blaned a phobl ym mhopeth a wnânt.

Cydwethio

Rydym yn parhau i weithio â phartneriaid mewnol ac allanol i'n helpu i sicrhau budd i bawb mewn perthynas â chyflawni'r amcanion llesiant.

Rydym yn parhau i rannu'r hyn a ddysgwyd drwy ein partneriaethau megis gyda Llywodraeth Cymru, Swyddfa Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol, y Ganolfan Gofal Iechyd Cynaliadwy, Addysg a Gwellu Iechyd Cymru (AaGIC), Cyfoeth Naturiol Cymru (CNC), Iechyd Gwyrdd Cymru, timau iechyd y cyhoedd a Byrddau Iechyd, Cydlynwyr Datblygu Cynaliadwy Cymru a Mwy, Sustrans, Prifysgol Caerdydd a Chyfadrannau Iechyd y Cyhoedd a mwy.

Mae'r Hwb yn cydwethio â staff i archwilio sut y gall yr Egwyddor Datblygu Cynaliadwy alluogi unigolion, timau a'r sefydliad i ddehongli'r ffyrdd o weithio fel eu bod yn berthnasol i'w gwaith beunyddiol a'u ffordd o feddwl ac yn gysylltiedig â'r diffiniadau yn y ddeddfwriaeth.

Atal

Er mwyn atal heriau hirdymor megis newid yn yr hinsawdd rhag gwaethygu, mae'r Hwb wedi cyfrannu at ddatblygu'r flaenoriaeth strategol Newid Hinsawdd.

Mae'r Hwb wedi bod yn cefnogi cynnydd yn erbyn ymrwymadau'r siarter gan gynnwys hyrwyddo teithio llesol a chynaliadwy fel rhan o'r Diwrnod [Siarter Teithio Llesol](#) ym mis Medi 2022.

Dros y tair blynedd diwethaf mae Iechyd Cyhoeddus Cymru wedi:

- Hyrwyddo cynllun beicio i'r gwaith ac opsiynau teithio iach i'r holl staff.
- Gosod cyfleusterau cyfeillgar i feiciau megis storfa a chawodydd.
- Cefnogi trefniadau gweithio ystwyth.
- Gosod wyth pwynt gwefru cerbydau trydan ledled Cymru.
- Ymchwilio i gerbydau allyriadau isel ar gyfer ein fflyd a gostyngiadau ar docynnau trafndiaeth gyhoeddus.
- Rydym hefyd yn sefydlu rhwydwaith o hyrwyddwyr Teithio Llesol i'n helpu i hyrwyddo teithio llesol ledled Cymru.

Wedi'i ysbrydoli gan nodau llesiant Cymru, mae'r pecyn cymorth "[Ni yw'r Newid](#)" i gyrff cyhoeddus a chyfres o e-ganllawiau yn darparu camau cynaliadwy y gall pob aelod o staff eu cymryd, waeth beth fo'i rôl. Nod y rhain yw annog unigolion a thimau i fabwysiadu ffyrdd o weithio a byw a fydd yn gwella iechyd a llesiant, yn lleihau allyriadau a gwastraff, yn mynd i'r afael â newid hinsawdd ac yn gwella ein bywydau nawr, a bywydau cenedlaethau'r dyfodol.

Mae'r Hwb wedi datblygu pecyn o opsiynau ar gyfer hyfforddiant a chyfleoedd i feithrin gallu er mwyn ymgysylltu â chydweithwyr Iechyd Cyhoeddus Cymru i gefnogi ymwybyddiaeth a dealltwriaeth o newid hinsawdd, cynaliadwyedd a lleihau allyriadau. Mae hyn yn amlygu camau syml y gall pawb eu cymryd, i atal problemau rhag codi yn y dyfodol, neu i'w hatal rhag gwaethygu.

Integreiddio

O ystyried yr argyfwng hinsawdd sy'n ein hwynebu, a'r rhyng-gysylltiadau rhwng iechyd y blaned ac iechyd dynol, mae'r Hwb wedi bod yn cefnogi amrywiaeth o weithgareddau i symud gwaith Iechyd Cyhoeddus Cymru ar ddatgarboneiddio yn ei flaen.

Rydym wedi cefnogi datblygu [Cynllun Gweithredu ar Ddatgarboneiddio Iechyd Cyhoeddus Cymru](#) a chreu ffeithlun [Lleihau allyriadau carbon](#) i ddangos sut y gall pobl gymryd camau i leihau allyriadau carbon yn y gwaith a gartref.

Yn 2023, rydym wedi cyhoeddi diweddariad i [Adroddiad y Ddyletswydd Bioamrywiaeth a Chydnerthedd Ecosystemau](#) yn amlinellu'r camau y mae Iechyd Cyhoeddus Cymru yn eu cymryd i hyrwyddo bioamrywiaeth, gan amlygu'r cynnydd a wnaed rhwng 2019 a 2022 gan gynnwys y cynnydd yn erbyn camau gweithredu a nodwyd yn ein Cynllun Gweithredu ar Fioamrywiaeth, Gwneud Lle i Natur.

Mae Iechyd Cyhoeddus Cymru a Cyfoeth Naturiol Cymru (CNC) wedi ailsefydlu [Memorandwm Cyd-ddealltwriaeth](#) yn ddiweddar, a lofnodwyd yn wreiddiol yn 2020. Bydd yn ychwanegu gwerth at ffyrdd presennol o weithio ac yn cefnogi dull ar y cyd o gyflawni targedau bioamrywiaeth. Bydd yn sicrhau bod iechyd pobl yn cael ei ystyried yng ngwaith CNC yn gofalu am amgylchedd Cymru ac yn yr un modd, bod adnoddau naturiol yn cael eu deall a'u hystyried ym mhenderfyniadau a datblygiadau Iechyd Cyhoeddus Cymru.

Hirdymor

Mae'r Hwb yn hyrwyddo cynaliadwyedd er mwyn sicrhau, gyda'n gilydd, y gallwn leihau a lliniaru effeithiau newid hinsawdd ar benderfynyddion cymdeithasol ac amgylcheddol iechyd nawr ac yn yr hirdymor.

Mae'r Hwb yn parhau i gefnogi timau o fewn Iechyd Cyhoeddus Cymru i ddefnyddio'r gweithdy [Amgylchedd Iach SIFT](#), sy'n cefnogi gwaith cynllunio timau i nodi a lleihau effeithiau negyddol ar yr amgylchedd a newid hinsawdd.

I gefnogi'r agenda Datgarboneiddio, sicrhodd yr Hwb gyllid gan Lywodraeth Cymru i gynnal prosiect ymchwil i leihau plastig untro, ffrydiau gwastraff mawr, cyfarpar diogelu personol ac allyriadau cysylltiedig o fewn labordai Iechyd Cyhoeddus Cymru, gyda ffocws ar y Gwasanaeth Microbioleg.

Mae'r Hwb Iechyd a Chynaliadwyedd wedi bod yn gweithio gydag ymgynghorwyr amgylcheddol allanol i gyfrifo'r ôl troed carbon ar gyfer 2020/2021 fel rhan o brosiect ymchwil ehangach i asesu effaith y pandemig COVID-19 ar Ôl Troed Carbon Iechyd Cyhoeddus Cymru.

9.4 Y Camau Nesaf

Mae Iechyd Cyhoeddus Cymru yn parhau i weithio i ymgorffori'r newid diwylliant sydd ei angen i roi'r Ddeddf Llesiant ar waith yn llwyddiannus. Rydym wedi nodi rhagor o gyfleoedd i gynyddu ymwybyddiaeth a dealltwriaeth o rolau unigolion a thimau a chyfraniadau at y Ddeddf; cryfhau ein gwaith amlasiantaeth i ddatblygu prosiectau cydweithredol, tymor hwy a chanolbwyntio ar anghydraddoldebau iechyd, ac agweddau cymdeithasol, diwylliannol ac economaidd ar gynaliadwyedd, tra'n parhau â'n gwaith ar gynaliadwyedd amgylcheddol.

Mae rhagor o wybodaeth am ein Hwb Iechyd a Chynaliadwyedd ac adnoddau i'w gweld yma: <https://phwwhocc.co.uk/teams/health-and-sustainability-hub/>

